ΕΒΔΟΜΑΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΕΤΟΣ Η΄ – ΤΟΜΟΣ Η΄

1891

ΑΘΗΝΗΣΙ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΡΙΘ. 59

ΤΥΠΟΙΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ ΑΕΩΝΗ

1891

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΟΥ

Η΄ ΤΟΜΟΥ ΤΗΣ "ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ,,

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β΄ — ΕΤΟΣ Η΄

Ἀπροσδόκητος κληρονομία. Μίμησις ὑπὸ Λεων. Κανελλοπούλου, φ. 13.
Ἀνθρωπίνη δικαιοσύνη. Διήγημα ὑπὸ Π. Πανᾶ, φ. 18.
Αὐγὴ Καλλιτεχνική ὑπὸ Ἀριάδνης Μ. Δαμβέργη, φ. 19.
Ἀνατολικὸν ζήτημα (Τὸ) ὑπὸ Π. Καρολίδου, φ. 20.
Ἀνατολῆς (Τὸ ἄλλοτε ὑποτιθέμενον μέλλον τῆς καθ' ἡμᾶς) ὑπὸ Β. Ψιλάκη, φ. 23.
Ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Τρίπολιν καὶ Ἀθήνας. Σιδηροδρομικαὶ Σημειώσεις ὑπὸ Ἰμδ. φ. 26, 27.
Ἄνθη καὶ Καρποί, ὑπὸ Ἀριάδνης Μ. Δαμβέργη, φ. 28.
Αἱ Ἀθῆναι διασκεδάζουσιν, ὑπὸ Γ. Β. Τσοκοπούλου: Τὸ Ἑλληνικὸν θέατρον, φ. 28. Τὸ Γαλλικὸν κωμειδύλλιον, φ. 30. Τὸ Ἑλληνικὸν μελόδραμα, φ. 31. Τὸ κωμειδύλλιόν μας, φ. 33.
Αἰδηψὸς (Ἡ): Αἱ θέρμαι καὶ πηγαὶ αὐτῆς ὑπὸ Α. Κ. Δαμβέργη, φ. 29.
Ἄσπονδοι καὶ ὁμόσπονδοι. φ. 33.
Ἀμερικανικαὶ ἀναμνήσεις, ὑπὸ Γ. Δ. Κ. φ. 33—43.
Ἀγὼν Κάλλους, φ. 43.
Ἀρμενόφωνοι Ἕλληνες ἐν Χουδίῳ. Ἐθνολογικαὶ σημειώσεις ὑπὸ Γ. Α. Πασχαλίδου. φ. 45.

Βλάχοι τῆς Πίνδου: Καραγκοῦνοι. Ἠπειρωτικαὶ ἀναμνήσεις ὑπὸ Κ. Δ. Κρυστάλλη, φ. 4,5.
Βλάκης (Ἰωάννης Στούαρτ). Φιλελληνικὴ Ἡναχοθήκη ὑπὸ Γ. Δ. Κ. φ. 6,7,8,9.
Βασίλισσα Χριστιανή, ὑπὸ Ἀριάδνης Μ. Δαμβέργη. φ. 7.
Βλάχοι τῆς Πίνδου: Σαμμαρίνα. Ἠπειρωτικαὶ ναμνήσεις ὑπὸ Κ. Δ. Κρυστάλλη, φ. 7,8,9.
Βλάχοι τῆς Πίνδου: Ζαγόρι. Ἠπειρωτικαὶ ἀναμνήσεις ὑπὸ Κ. Δ. Κρυστάλη, 11, 12.
Βαπτίσεως (Αἱ περὶ τῆς) φῆμαι, φ. 14.
Βλάχοι τῆς Πίνδου: Μαλακάσι. Ἠπειρωτικαὶ ἀναμνήσεις ὑπὸ Κ. Δ Κρυστάλλη, φ. 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31.
Βασιλόπουλο (Τὸ) φ. 19.
Βασιλοπούλα μας (Τῇ). Φωνὴ ἐκ τῆς Δούλης ὑπὸ Ἀναστ. Λαδᾶ, φ. 33.
Βοστώνη. Ἀμερικανικαὶ ἀναμνήσεις ὑπὸ Γ. Δ Κ. φ. 33.
Βοστώνης (Ἀπὸ) εἰς Κανταβριγίαν. Ἀμερικανικαὶ ἀναμνήσεις ὑπὸ Γ. Δ. Κ. φ. 34.
Βελγικὴν (Ἀνὰ τὴν). Ἐντυπώσεις ὑπὸ Γ. Σ. Φραγκούδη, φ. 34.
ΒΙΒΛΙΑ (Νέα) 1 — 45.

Γυναικάνδρας ὑπὸ Χ. Χρηστοβασίλη, φ. 9.
Γυμναστικοὶ ἀγῶνες, φ. 22.
Γυμναστικοῦ Συλλόγου (Ἐπιστολὴ περὶ τῶν ἀγώνων τοῦ) ὑπὸ Α. Ρ. Ραγκαβῆ, φ. 23.
Γυμναστικῶν ἀγώνων (Περί). Ἐπιστολὴ πρὸς τὴν διεύθυνσιν ὑπὸ Α. Ρ. Ραγκαβῆ, φ. 24.
Γεωγραφικῶν ὀνομάτων (Ἀντικατάστασις) ὑπὸ Β. Ψιλάκη, φ. 45.

Δηλητηριώδες δένδρον (τὸ) φ. 1.
Διακόσια ἑκατόδραχμα (Τὰ) τοῦ τραπεζίτου Δεκόζη Βούρου. Διήγημα Λάμπρου Ἐνυάλη φ. 3.
Διὰ νὰ ταιριάσῃ γάμον. Ἐπαρχιακὴ ἠθογραφία ὑπὸ Ἀρ. Ν. Κυριακοῦ, φ. 7.
Δαιμονάκιδες (Οἱ) Κλέφται καὶ Ἀρματωλοὶ ἐν Κρήτῃ ὑπὸ Β. Ψιλάκη, φ. 15.
Δικαιοσύνη — Ἰσοπολιτεία. Ἐπιστολὴ πρὸς Φιλιππουπολίτας ὑπὸ Βλ. Σκορδέλη, φ. 17.
Δημήτριος καὶ Ἄννα. Διήγημα ὑπὸ Δάπ. φ. 24, 25, 26, 27.
Διωξιππος ὁ Ὀλυμπιονίκης. Ἱστορικὴ μελέτη ὑπὸ Κ. Γ. Ζησίου, φ. 26.
Διήγησις τοῦ Παπποῦ. Ἐπεισόδιον τῆς ἐπαναστάσεως, ὑπὸ Ἰωάννου Μ. Δαμβέργη, φ. 32.
Δάσος (Τὸ) τῆς Ταλαιπωρίας. Παράδοσις ὑπὸ Σ. Χ. φ. 35.
Διατί ἔμεινεν ἄγαμος. Ἰατρικὸν σφάλμα ὑπὸ Θ* φ. 32.
Δράματος ἐν γένει (Περί). Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν ἔκθεσιν τοῦ Λασανείου ἀγῶνος, ὑπὸ Ν. Καζάζη, φ. 44.
Δῶρα (Τὰ) τοῦ Ἡαποῦ, ὑπὸ Ι. Μ. Δαμβέργη, φ. 45.

Εἰκόνισμα τῆς Παναγίας (Τό). Πολεμικὸν ἐπεισόδιον ὑπὸ Ι. Μ. Δαμβέργη, φ. 1.
Ἕνεκεν ἀντιπαθείας. Διήγημα ὑπὸ Ἀρ. Ν. Κυριακοῦ, φ. 9.
Ἐκδίκησις τοῦ Μάρτη (Ἡ). Διήγημα κατὰ παράδοσιν ὑπὸ Γ. Ἀδρακτᾶ, φ. 10.
Ἔδαφος καὶ κλίμα (Τὸ) αἴτια τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ Πρυτανικοῦ λόγου τοῦ κ. Γ. Μιστριώτου. φ. 11.
Ἐθνικὸς Στρατός. Ἐπὶ τῇ ΚΕ' Μαρτίου ὑπὸ Β. Ψιλάκη, φ. 12.
Εἰδήσεις (Αἱ πρῶται) τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐφημερίδων περὶ τῆς Ἑλλ. Ἐπαναστάσεως ὑπὸ Στ. Ἀντωνοπούλου, φ. 13.
Ἔχει ὁ Θεός. Εἰκὼν ὑπὸ Α. Α Ἀβούρη, φ. 14.
Ἐλευθερία! Δύο εἰκόνες ὑπὸ Ἰωάννου Μ. Δαμβέργη, φ. 29.
Ἐκπαιδεύσεως (Περὶ Δημοσίας), ὑπὸ Ἀ. Ρ. Ραγκαβῆ, φ. 30.
Ἐκπαίδευσις (Κατωτέρα). Ἐπαρχιακαὶ ἐντυπώσεις ὑπὸ Δάπ. φ. 30.
Ἐθνικὸς ὕμνος. Ἐπιστολὴ πρὸς τὴν Διεύθυνσιν ὑπὸ Π — Σ. φ. 31.
Ἐθνικὸς ὕμνος (Ὁ). Τὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατά. Ἐπιστολαὶ πρὸς τὴν Διεύθυνσιν ὑπὸ Η. Πανᾶ, ***, καὶ Ἀμφιλόγου, φ. 32.
Ἐθνικοῦ ὕμνου (Ὑστερόγραφον περὶ τοῦ), ὑπὸ Π — Σ. φ. 35.
ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ. Ἐγχώρια, Ἐξωτερικά, Ἀρχαιολογία, Φιλολογία, Καλλιτεχνία, φ. 1 — 45.
ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. Ἀνέκδοτα, Περίεργα, Ποικίλα, φ. 1 — 45.

Ἡσαΐα Χόρευε. Κοινωνικὴ σελὶς ὑπὸ Ἀρ. Ν. Κυριακοῦ, φ. 15.

Θεάτρου (Περὶ ἱδρυτέου ἐθνικοῦ), ὑπὸ Α. Ρ. Ραγκαβῆ, φ. 6.
Θέατρον Ἐθνικόν, φ. 11.
Θησεῖου (Περὶ τοῦ) καὶ τοῦ κήπου τῶν Μουσῶν, ὑπὸ Α. Ρ. Ραγκαβῆ, φ. 13.
Θεραπεία μιᾶς νόσου, φ. 17.
Θέατρον (Τὸ Ἑλληνικόν), ὑπὸ Γ. Β. Τσοκοπούλου, φ. 28.
Θέατρον (Ἑλληνικὸν) Προκήρυξις, φ. 35.
Θεῖρσίου ("Εκθεσις τῶν σχεδιαγραφημάτων τοῦ) ὑπὸ Γ. Ε. Μέξη, φ. 38.
Θεραπευτήριον τῶν Παρθένων. Ἐπιστολὴ πρὸς τὴν Διεύθυνσιν ὑπὸ Μιχ. Γ. Καΐρη, φ. 41.
Θεραπευτήριον τῶν Παρθένων. φ. 42.

Ἰατρὸς (Ὁ) σᾶς περιμένει. Σκέψεις ὑπὸ Ι. Μαράνου, φ. 36.
ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ φ. 1—45.

Κλέφται καὶ Ἀρματωλοὶ ἐν Κρήτῃ. Ἱστορικαὶ μελέται ὑπὸ Β. Ψιλάκη, φ. 8, 15, 18, 21, 27, 29, 31.
Κακαὶ γλῶσσαι (Αἱ). Σκαλάθυρμα ὑπὸ Κ. Φ. Σκόκου, φ. 10.
Καραγκούνιδες. Ἐπιστολὴ πρὸς τὴν Διεύθυνσιν ὑπὸ Χ. Χρηστοβασίλη, φ. 10.
Καραγκοῦνοι. Ἐπιστολὴ πρὸς τὴν Διεύθυνσιν ὑπὸ Κ. Δ. Κρυστάλλη, φ. 11.
Κουτσουδιδες ἢ Τσουτσούδιδες (Οἱ) καὶ οἱ Καλογέριδες. Κλέφται καὶ Ἀρματωλοὶ ἐν Κρήτῃ ὑπὸ Β. Ψιλάκη, φ. 18.
Κωνσταντουδάκης ἢ Σήφακας. Κλέφται καὶ Ἀρματωλοὶ ἐν Κρήτῃ ὑπὸ Β. Ψιλάκη, φ. 21.
Κληρονομία. Ἱστορικὸν διήγημα ὑπὸ Ἀ. Ἀ Ἀβούρη, φ. 22, 23.
Κεραμᾶς (Ὁ). Ἐπεισόδιον τοῦ Ἀγῶνος ὑπὸ Ι. Μαράνου φ. 25.
Καπτὰν Γιώργης. Ἐπαρχιακὴ εἰκὼν ὑπὸ Δάπ. φ. 28.
Κωστῆς ὁ Τσελεπῆς. Κυπριακὴ διήγησις ὑπὸ Γ. Φραγκούδη, φ. 28, 29, 30, 31.
Κωμειδύλλιον (Τὸ Γαλλικὸν) ὑπὸ Γ. Β. Τσοκοπούλου, φ. 30.
Κωμειδύλλιόν μας (Τὸ) ὑπὸ Γ. Β. Τσοκοπούλου, φ. 33.
Κανταβριγίας (Ἀπὸ) εἰς Πρόνοιαν. Ἀμερικανικαὶ ἀναμνήσεις ὑπὸ Γ. Δ. Κ. φ. 34.
Κρήτη (Τὸ Πάσχα ἐν). Ἱστορικὴ σελὶς ὑπὸ Ι. Δ. Κονδυλάκη, φ. 38.
Κοσμοϊστορικὴ ἀμαρτία (Ἡ μεγάλη). Μελέτη ἐθνολογικὴ ὑπὸ Β. Ψιλάκη, φ. 43.

Λασάνειος Ἀγών. Προκήρυξις, φ. 9.
Λεβᾶτος (Κωνσταντῖνος). Κλέφται καὶ Ἀρματωλοὶ ἐν Κρήτῃ ὑπὸ Β. Ψιλάκη, φ. 29.
Λόγιος (Ἐμμανουὴλ ἢ Κωνσταντῖνος.) Κλέφται καὶ Ἀρματωλοὶ ἐν Κρήτῃ ὑπὸ Β. Ψιλάκη, φ. 31.

Μπάρμπα Γιάννης (Ὁ). Ἱστορικὸν διήγημα ὑπὸ Α. Α. Ἀβούρη, φ. 5.
Μισεῖτε τοὺς ἐχθρούς.... φ. 21.
Μπάρμπα Σταμάτης (Ὁ). Ἱστορικὸν Ἐπεισόδιον ὑπὸ Α. Γ. Κωνσταννινίδου φ. 22.
Μισεῖτε τοὺς ἐχθρούς. Ἐπιστολὴ ἐκ Βουλγαρίας ὑπὸ Ὁδοιπόρου, φ. 27.
Μελόδραμα (Τὸ Ἑλληνικὸν) ὑπὸ Γ. Β. Τσοκοπούλου, φ. 31.
Μόνοι ὡς πάντοτε καὶ δι' ἡμᾶς αὐτῶν μόνον. Σκέψεις ὑπὸ τῶν ἐνεστώτων ὑπὸ Β. Ψιλάκη, φ. 32.
Μυστρᾶ ἐπιγραφαὶ καὶ χρυσόβουλλα. Ἐπιστολὴ πρὸς τὴν Διεύθυνσιν ὑπὸ Κ. Γ. Ζησίου, φ. 37.
Μῶρρις (Οὐίλλιαμ) Σκιαγραφία ὑπὸ Γ.Ε.Μέξη, φ. 37.
Μαγευμένον χειρόγραφον (Τό). Μυστικὰ διηγήματα ὑπὸ Γ. Στρατήγη, φ. 38.
Μετέωρα (Τά). Σημειώσεις ἐκ Θεσσαλίας ὑπὸ Γ. Ε. Μέξη, φ. 39.
«Μαθητὴς (Ὁ)» τοῦ Παύλου Βουρζέ. Κριτικὴ μελέτη ὑπὸ Γ. Ε. Μέξη, φ. 40

Μητέρες καὶ Τέκνα. Εἰκών. Ἀνὰ τὰς συνοικίας ὑπὸ Ἀρ. Ν. Κυριακοῦ. φ. 41.

Νέα Ὑόρκη. Ἀμερικανικαὶ ἀναμνήσεις ὑπὸ Γ. Δ. Κ. φ. 36.
Νιαγάρας. Ἀμερικανικαὶ ἀναμνήσεις ὑπὸ Γ. Δ. Κ. φ. 39.
Νιαγάρα (Ἀπὸ) εἰς Κουεβέκην. Ἀμερικανικαὶ ἀναμνήσεις ὑπὸ Γ. Δ. Κ. φ. 40.

Ξεπεσμένος Κόπανος (Ὁ) Ἠθογραφικὸν διήγημα ὑπὸ Ἀρ. Ν. Κυριακοῦ, φ. 19.

Ὀρνιθοπόλεμος (Ὁ) ἐπὶ ἑνετοκρατίας ἐν Κρήτῃ. Ἱστορικὴ σελὶς ὑπὸ Β. Ψιλάκη, φ. 2.
Ὁδοιπορικαὶ σημειώσεις. Ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα: Ἀπὸ Κούτρας διὰ Τορνάβου εἰς Τέμπη καὶ ἐκεῖθεν εἰς Λάρισσαν, ὑπὸ Γ. Φραγκούδη, φ. 2, 3, 4, 5, 6.
Οἰχόμενα ὄνειρα. Καλλιτεχνικὴ ἀνάμνησις ὑπὸ Γ. Ε. Μέξη, φ. 25.
Ὀγδόη Νοεμβρίου (Ἡ). Ἐπὶ τῇ εἰκοσιπενταετηρίδι ὑπὸ Β. Ψιλάκη, φ. 40.
Οὐάσιγκτων. Ἀμερικανικαὶ Ἀναμνήσεις ὑπὸ Γ. Δ. Κ. φ. 42, 43.

Πρῶτα Κέρδη (Τά). Χριστουγεννιάτικη ἀνάμνησις ὑπὸ Λεωνίδα Κανελλοπούλου, φ. 1.
Ποιητικὸν Διαγώνισμα. Προκήρυξις Φιλαδελφείου Ἀγῶνος, φ 1.
Πόθος ποιητοῦ. Ἱστορικὸν ἀνέκδοτον ὑπὸ Ι. Μ. Δαμβέργη, φ. 3.
Πανωρίῳ (Παρὰ τῷ κ.). Καλλιτεχνικὴ ἐπίσκεψις, φ. 6.
Παράθυρο (Τό). Μικρὴ ἱστορία ὑπὸ Λεωνίδα Κανελλοπουλου, φ. 8.
Πατριαρχικοὶ πίνακες. Βιβλιοκρισία. φ. 8.
Πλαῦτος (Μάρκος Ἄκκιος). Περιπέτειαι ἑνὸς ποιητοῦ, ὑπὸ Τρ. Εὐαγγελίδου, φ. 12.
Πάτωμα (Τὸ) Ἠθογραφικὴ σημείωσις ὑπὸ Ἀρ. Ν. Κυριακοῦ, φ. 13.
Παπαρρηγόπουλος (Κωνστ.) Νεκρολογία, φ. 16.
Προνοίας (Ἀπὸ) εἰς Νιοῦπορτ. Ἀμερικανικαὶ ἀναμνήσεις ὑπὸ Γ. Δ. Κ. φ. 35.
Πάνθεια. Ἱστορικὸν διήγημα ὑπὸ Κλεάνθους Ἀριστονίκου, φ. 39, 40.
Προμήτορες (Αἱ) τῶν βασιλέων τῆς Εὐρώπης ὑπὸ Π. Η. Α. φ. 42.
Παρισίων (Τὰ φιλολογικὰ ὑπόγεια τῶν), ὑπὸ Γ. Φραγκούδη, φ 45.

Στενημάχῳ (Περίεργον ἔθιμον ἐν). ὑπὸ Βλ. Σκορδέλη, φ. 8.
Στρατιωτικαὶ εἰκόνες. (Ἐπιστολὴ ἀντὶ προοιμίου) ὑπὸ Ι. Μ. Δαμβέργη, φ. 10.
Στρατιωτικαὶ εἰκόνες: Ἀξιωματικὸς περιηγούμενος ὑπὸ Ἰωάννου Μ. Δαμβέργη, φ. 13.
Σακελλίων (Ἰωάννης) Νεκρολογία, φ. 31.
Σκῶτοι (Οἱ) ἐν Ἑλλάδι. Ἐπιστολὴ πρὸς τὴν Διεύθυνσιν ὑπὸ Γ. Δ. Κανάλε, φ. 33.
Σχολεῖον τοῦ Λαοῦ φ. 35.
Στέλλα. Συνειθισμένη ἱστορία ὑπὸ Α. Α. Ἀβούρη, φ. 35.
Σκυλάκι της (Τό). Ἐπεισόδιον τῆς Ἐπαναστάσεως ὑπὸ Ἰωάννου Μ. Δαμβέργη, φ. 42.
Συριαναὶ Ἐφημερίδες, ὑπὸ Ἀνδρ. Χούμη, φ. 42.
Στιχουργικά, ὑπὸ Α. Ρ. Ραγκαβῆ, φ. 43.
Στρατὸς (Ὁ) τῆς Σωτηρίας, ὑπὸ Γ. Φραγκούδη, φ. 43.
Σύζυγος γυναικὸς ὡραίας. Μελέτη ὑπὸ Ἰωάννου Μ. Δαμβέργη, φ. 44.
Στόμα (Τὸ) Φυσιογνωμικὴ ἐπιστήμη· ὑπὸ Α. Α.

Τραμπουκογαλάντης (Ὁ) Νεοελληνικὸς τύπος ὑπὸ Θ*, φ. 6.
Τέλος τοῦ Διηγήματος (Τό). Εἰκὼν ὑπὸ Ι. Μαράνου, φ 20.
Τὴν περιμένει. Εἰκὼν ὑπὸ Ν. Ι. Σπανδωνῆ, φ. 33.
Ταρρυτάουν. Ἀμερικανικαὶ ἀναμνήσεις ὑπὸ Γ. Δ. Κ. φ. 38.

Φωτεινὴ-Ζεϊνέπ. Πασχαλινὸν διήγημα ὑπὸ Ἰωάννου Μ. Δαμβέργη, φ. 16.
Φιλὶ (Τὸ) Πασχαλινὴ ἀνάμνησις ὑπὸ Λεων. Κανελλοπούλου, φ. 16.
Φίλοι (Δύο) Χαρακτῆρες ὑπὸ Ἰωάννου Μ. Δαμβέργη, φ. 34.
Φιλαδέλφειος ποιητικὸς διαγωνισμός. Ἐπιστολὴ ἐξ Ἀθηνῶν ὑπὸ Ἰμδ. φ. 37.
Φιρδεφσῆς· Ἀπάντησις εἰς ἐρώτησιν, ὑπὸ Χ. Γ. Καλοκαιρινοῦ, φ. 39.
Φιλαδέλφεια. Ἀμερικανικαὶ ἀναμνήσεις ὑπὸ Γ. Δ. Κ. φ. 41.

Χάλιδες (Οἱ). Κλέφται καὶ Ἀρματωλοὶ ἐν Κρήτῃ ὑπὸ Β. Ψιλάκη, φ. 21.
Χάλιδες (Οἱ τρεῖς ἀδελφοί), Κλέφται καὶ Ἀρματωλοὶ ἐν Κρήτῃ ὑπὸ Β. Ψιλάκη, φ. 27.
Χώδσων (Ὁ ποταμός). Ἀμερικανικαὶ ἀναμνήσεις ὑπὸ Γ. Δ. Κ. φ. 37.

ΨΗΦΙΔΩΤΟΝ, φ. 25, 29; 31 — 45.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Παράσχου Α. Παραμονὴ Χριστουγέννων, Ἔμμετρον διήγημα, φ. 2, 3.
Ἠλιακοπούλου Δ. Μεσαίων, φ. 4.
« « Τὸ Χτένισμά της, φ. 4.
Παράσχου Ἀχ. Ὁ Γέρω Δράκος, φ. 5.
Μάργαρη Δ. Ι. Κρυφοριλημένη, φ. 6.
Μαρτζώκη Στεφ. Εἰς τὴν Νύκτα, φ. 7.
Κρυστάλλη Κ. Δ. Ἡ Μικροῦλα, φ. 10.
Δημώδης Ποίησις: Τὰ Ἑκατόλογα. Κώτικη Στιχοπλακιὰ ὑπὸ Ε. Η. Ἀλεξάκη, φ. 11.
Ραγκαβῆ Ι. Ρ. Ἡ ἁ Ἀπριλίου, φ. 14.
Βαλαωρίτου Ἀρ. Φωτεινὸς ὁ Ζευγολάτης, φ. 16.
Παράσχου Γ. Ἀνδρομάχη καὶ Ἕκτωρ. Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ Ζ' τῆς Ἰλιάδος Παράφρασις, φ. 17.
Κρυστάλλη Κ. Δ Τὸ Νεραϊδόπαιδο, φ. 21.
Μάργαρη Δ. Ι. Τὸ Μυστικὸ φ. 22.
Π- Πανᾶ Ὁ Παράφρων φ. 24.
Μαρτζώκη Στεφ. Εἰς τὸν Ὅμηρο, φ. 25.
Μάργαρη Δ. Ι. Γελᾶ, φ. 29.
Πανᾶ Π. Ὁ Ἄπιστος, φ. 31, 32.
Μαράνου Ι. Τῇ Ἀλεξάνδρᾳ Νεκράνθεμα: Μυρτιὰ καὶ Στέμμα. Τὸ παιδί της, φ. 33.
Πανᾶ Π. Ὁ Ἕρμος, φ. 34.
Σουρῆ Γ. Ὁ Φασουλῆς Φιλόσοφος Ἀπόσπασμα, φ. 37.
Παράσχου Ἀχ. Δράκος—Πειραιεύς, φ. 38.
Παλαμᾶ Κ. Τὸ Τρίδιπλο Ἀστέρι, φ. 39.
Παράσχου Ἀχ. Μνημόσυνον εἰς Γεώργιον Κορκίδην. φ. 41.
Πολέμη Ι. Τὸ Παλάτι τῆς Εὐτυχίας, φ. 42.
Τσοκοπούλου Γ. Β. Ἡ Εὐτυχία, φ. 43.
Δημώδης Ποίησις: Κώτικη Στιχοπλακιὰ ὑπὸ Ἐπ. Ἀλ. φ. 44.
Μαράνου Ι. Φτωχοῦ ἐλεημοσύνη, φ. 45.

ΞΕΝΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΙ

ΓΑΛΛΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Belot Adolfe. Ἀφρικανικαὶ εἰκόνες. Καραβάνιον ἐν ὁδοιπορίᾳ. Μετάφρ. Κ. φ. 3.
» » Αἱ 5,000 παρθένοι τῆς Δαχομέης. Μετάφρ. Κ. φ. 4.
Alexandre Dumas. Ἡ Μαγικὴ Σφυρίκτρα. Παραμύθι. Μεταφρ. Ε. φ. 10.
*** Ἡ Δυστυχία. Παράδοσις. Μετάφρ. Ε.Ι.Ε. φ. 13
Barthelemy Saint Hilaire. Ἡ πολιτεία τοῦ Ἀριστοτέλους. Μεταφρ. Α. Καράλη, φ. 14, 15.
*** Ὁ Ἐφιάλτης τοῦ Προέδρου. Διήγημα. Μεταφρ. Στ. Χωνοῦ. φ. 14.
Mme de Lys. Ἡ Βασιλοποῦλα. Διήγημα. Μεταφρ. Σ. Χ. φ. 16.
Flammarion. Ἡ Σελήνη. Μεταφρ. Θ. Α. φ. 17, 18.
Théodore Reinach. Ἡ Κομμαγηνὴ δυναστεία. Μετάφρ. Α. Καράλη, φ. 20, 21.
J. Simon. Ἡ Σύζυγος. Εἰκών. Μεταφρ. Κ. φ 22.
Charles de Mouy. Ἡ ἀρχαία γλυπτικὴ ἐν τῷ Μουσείῳ τοῦ Βατικανοῦ. Μεταφ. Α. Καράλη, φ. 23, 24.
Charles Diguet. Ἡ Σκουδοφόρος τράπεζα. Ἐπεισόδιον τῆς ζωῆς τοῦ Ρουβένς. Μεταφρ. Σ. φ. 26.
Anatole Leroy Beaulieu. Ἡ θρησκεία, τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα, καὶ ὁ μυστικισμὸς ἐν Ρωσίᾳ. Μετάφρ. Γ. Ε. Μέξη, φ. 32.
Pierre Bertrand. Ὁ Πάπας Λέων ΙΓ' Μετάφρ. Α. Κ. φ. 33, 34.
Philibert Audebrand. Μοναχοὶ καὶ Στρατιῶται. Ἐπεισόδιον τοῦ Γαλλοϊσπανικοῦ πολέμου. Μεταφρ. Α. Κ. φ. 36.
Guy de Maupassant. Τὸ παιδίον. Διήγημα. Μετάφρ. Ἰω. Α. Ζυγομαλᾶ, φ. 38.
Ernest. Renan. Προσευχὴ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως. Μεταφρ. Αὔρας Δρακοπούλου, φ. 42.
Paul Bourget. Ἡ Σιμώνη. Διήγημα τῶν Χριστουγέννων. Μεταφ. Ι. Α. Ζυγομαλᾶ, φ. 44.
Alphonse Daudet. Δρᾶμα συριχθέν. Εἰκών. Μεταφρ. Χ. φ. 44.

ΡΩΣΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Λοματσέφσκη. Ἀλεξάνδρ. Μυριάνιχφ Διήγημα. Μετάφρ. Δ. Γ. Κωνσταντινίδου, φ. 1, 2.
Μοδέστωφ. Ἡ περὶ Ἑλληνικῆς προφορᾶς ἀνακοίνωσις. Μετάφρ. Ἐμ. Δ. Πυρρομάλλη, φ. 1.
Πούσκιν. Ἡ Χιονοθύελα Διήγημα. Μετάφρ. Α. Γ. Κωνσναντινίδου, φ. 4.
Οὐσπένσκη. Ὁ ἐπὶ τῇ χιλιετηρίδι τοῦ Φωτίου λόγος. Μετάφρ. Μ. Η. Μαλανδράκη, φ. 10.
Πούσκιν. Ὁ Φιλάργυρος Ἱππότης. Ἔμμετρος μετάφρ. Α. Γ. Κωνσταντινίδου φ. 11, 12.
Πούσκιν. Ὁ Κιρτζαλῆς Διήγημα. Μετάφρ. Ἀγ. Γ. Κωνσταντινίδου, φ. 24.
Κοῦκολνικ. Ὀστάπ καὶ Οὐλιάνα. Ἱστορικὸν Διήγημα. Μετάφρ. Α.Γ. Κωνσταντινίδου φ.35,36.
Πούσκιν. Ὁ Κόμης Νούλην. Ἔμμετρος μετάφρ. Α. Γ. Κωνσταντινίδου, φ. 37.
Πούσκιν. Ὁ Φερετροποιός. Διήγημα. Μετάφ. Α. Γ. Κωνσταντινίδου, φ. 41.
* * * Κλοπή. Ψυχολογικὴ μελέτη. Μετάφρ. Π. Α. Α. φ. 42.

ΑΓΓΛΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

E. M. Edmonds. Ἡ Κρητικοποῦλα. Διήγημα. Μετάφρ. Α. Ἀμπάτη, φ. 11,12.

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Χάϊνε. Λορελάϊ, ὑπὸ Γ. Β. Τσοκοπούλου, φ. 15.
Χάϊνε. Ὁμοιότης. Μίμησις ὑπὸ Δ. Ι. Μάργαρη, φ. 33.
Eugene Schmitt. Ὀλεθρία Ἐντολή. Ἐπεισόδιον τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου. Μετάφρ. Γ. Χ. Χέλμη, φ. 43.

ΙΤΑΛΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ι. Λεοπάρδη. Τὸ ἄσμα τοῦ Σιμωνίδου. Ἐκ τῆς εἰς τὴν Ἰταλίαν ὠδῆς. Μετάφρ. ἔμμετρος Π. Πανᾶ, φ. 13.
Ι. Λεοπάρδη. Βροῦτος ὁ νεώτερος. Μετάφρ. ἔμμετρος Π. Πανᾶ. φ. 20.
C. Steccheti Τί εἶμαι; Μίμησις ὑπὸ Δ. Ι. Μάργαρη, φ. 33.

ΟΥΓΓΡΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Μπελτιμάν. Οἱ Ἑταιρισταί. Ἐπεισόδιον τῆς Ἑλλ. ἱστορίας. Μετάφρ. Σ. Σ. φ. 39.

ΙΣΠΑΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Πέτρου δὲ Μαδράθο. Ἡ Ἀραβικὴ ἀρχιτεκτονική. Ἀναμνήσεις καὶ Καλλοναὶ τῆς Ἱσπανίας. Μετάφρ. Γ. Ν. Μαυράκη· φ. 35.

ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Σααδῆ. Στὸ σκοτάδι. Μίμησις ὑπὸ Ι. Κωνσταντινίδου, φ. 30.

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑΙ

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ Μυθιστορία Henry Greville. Μετάφρ. ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ Α. Ἀμπάτη, φ. 1-7.
ΤΟ ΚΑΘΗΚΟΝ Μυθιστορία *** Μετάφρ. ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ Α. Ἀμπάτη, φ. 8—19.
ΕΚΕΙΝΗ ἤτις πρέπει νὰ ὑπακούηται. Μυθιστορία Rider Haggard. Μετάφρ. ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ ὑπὸ Α. Ἀμπάτη· φ. 19—45.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ

† ΑΒΕΡΚΙΟΣ (Πατρῶν καὶ Ἠλείας)
ΑΒΟΥΡΗΣ Α. Α.
ΑΔΡΑΚΤΑΣ Γ. Κ.
ΑΛΕΞΑΚΗΣ ΕΠ.
ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΔΗΣ Α.
ΑΜΙΡΟΣ. Θ.
ΑΞΙΩΤΗΣ Π. Α.
ΑΡΙΣΤΟΝΙΚΟΥ ΚΛ.
ΑΣΩΠΙΟΣ ΕΙΡ.
ΒΑΡΔΟΥΝΙΩΤΗΣ Δ.
ΓΟΥΛΙΜΗΣ Ν. Κ.
ΔΑΜΙΡΑΛΗΣ Μ.
ΔΑΜΒΕΡΓΗ ΑΡΙΑΔΝΗ Μ.
ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ Ι. Μ.
ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ Χ. Χ.
ΔΟΥΖΙΝΑΣ Α. Π.
ΕΝΥΛΛΗΣ Λ.
ΖΗΣΙΟΥ Κ. Γ.
ΖΥΓΟΜΑΛΑΣ ΙΩ. Α.

ΗΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΔΙΟΝ.
ΚΑΖΑΖΗΣ Ν.
ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ Δ. ΓΡ.
ΚΑΝΑΛΕΣ Γ. Δ.
ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ Λ. Π.
ΚΑΠΡΑΛΟΣ Κ.Δ.
ΚΑΡΑΛΗΣ ΑΛ.
ΚΟΝΔΥΛΑΚΗΣ Ι. Δ.
ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ Κ. Δ.
ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΑΡΙΣΤ. Ν.
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ Α. Γ.
ΜΑΡΑΝΟΣ Ι.
ΜΑΡΓΑΡΗΣ Δ. Ι.
ΜΑΡΙΝΟΣ Θ.
ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ Σ.
ΜΑΥΡΑΚΗΣ Γ. Ν.
ΜΕΞΗΣ Γ. Ε.
ΠΑΛΑΜΑΣ Κ.
ΠΑΝΑΣ Π.

ΠΑΡΑΣΧΟΣ ΑΧ.
ΠΕΡΔΙΚΙΔΗΣ Α. Κ.
ΠΟΛΕΜΗΣ Ι.
ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ ΑΡ.
ΡΑΓΚΑΒΗΣ Α. Ρ.
ΣΕΡΕΜΕΤΗ ΑΘΗΝΑ Ν.
ΣΚΟΚΟΣ Κ. Φ.
ΣΚΟΡΔΕΛΗΣ Β.
ΣΟΛΟΜΩΝΙΔΗΣ Σ.
ΣΠΑΝΔΩΝΗΣ Ν. Ι.
ΣΤΑΘΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Π. Ν.
ΣΤΡΑΤΗΓΗΣ Γ.
ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΣ Γ. Δ.
ΦΑΚΥΡΗΣ Γ. Ε.
ΦΡΑΓΚΟΥΔΗΣ Γ.
ΧΟΥΜΗΣ Α.
ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ Χ.
ΧΩΝΟΣ Σ.
ΨΙΛΑΚΗΣ Β.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ — ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗι 5 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1891 — ΕΤΟΣ Η'.—ΑΡΙΘ. 1

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 59.
Ἕκαστον φύλλον τιμᾶται λεπτῶν 20

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Ἐν Ἑλλάδι . . . . . Δρ. 10.
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Φρ. χρ. 12.

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τὸ δηλητηριῶδες δένδρον.
Τὸ εἰκόνισμα τῆς Παναγίας, πολεμικὸν ἐπεισόδιον, ὑπὸ Ἰωάννου Μ. Δαμβέργη.
Τὰ πρῶτα κέρδη, Ἀνάμνησις Χριστουγεννιάτικη, ὑπὸ Δεων. Καγελλοπούλου.
Ἀλεξάνδρ—Μιριάνικωφ, διήγημα ἐκ τῶν τοῦ Λοματσέφσκη, ἐκ τοῦ Ρωσικοῦ, ὑπὸ Α. Γ. Κωνσταντινίδου.
Κλεοπάτρα, μυθιστορία Henry Greville. Μετάφρασις Α. Ἀμπάτη. (συνέχεια).
Ἡ περὶ τῆς Ἑλλ. Προφορᾶς ἀνακοίνωσις τοῦ καθηγητοῦ Μοδέστωφ, ὑπὸ Ἐμ. Πυρρομάλλη.
Εἰδήσεις τῆς Ἑβδομάδος. Ἐγχώρια.—Ἐξωτερικά.—Ἀρχαιολογία.—Φιλολογία.—Καλλιτέχνία.
Ποιητικὸν διαγώνισμα.
Ἐφημερίδες Ἀνέκδοτα—Περίεργα—Ποικίλα.
Ἰδιαίτερα Γράμματα.
Νέα βιβλία.

ΤΟ ΔΗΛΗΤΗΡΙΩΔΕΣ ΔΕΝΔΡΟΝ

Ὑπάρχουσι δένδρα ἅτινα, ἀπὸ τόπου εἰς τόπον μεταφυτευόμενα χάνουσι τὸ ἄρωμα καὶ τὴν καλλονήν των. Ὑπάρχουσιν ἄλλα δηλητηριώδη, ὧν ἡ μεταβολὴ τοῦ κλίματος ἀφαιρεῖ τὸ δηλητήριον. Δὲν ὑπάρχουσιν ἀρά γε καὶ ἄλλα πάσχοντα ἀκριβῶς τὸ ἐναντίον; καθιστάμενα δηλητηριώδη ἐν τῇ θετῇ πατρίδι, ἐν ᾧ ἦσαν ἀβλαβῆ καὶ εὐεργετικὰ ἐν τῇ γεννετείρᾳ;

Νομίζομεν, ὅτι ἀνεκαλύψαμεν ἕν. Τὸ δένδρον τοῦτο — δὲν βλασφημῶμεν, δὲν ἀστεϊζόμεθα, εἴμεθα ἕτοιμοι νὰ συζητήσωμεν— τὸ δένδρον τοῦτο εἶνε τὸ δένδρον τῶν Χριστουγέννων. Εἰς ὅσους ἐξεφράσαμεν ἐν βρυχυλογίᾳ τὴν σκέψιν μας, ἐδρέψαμεν εἰς ἀπάντησιν χλευαστικὸν μειδίαμα. Εἰς ὅσους ἐζητήσαμεν νὰ ἐπιβληθῶμεν δι' εὐρυτέρας ἀναλύσεως, μόλις κατωρθώσαμεν νὰ πείσωμεν αὐτοὺς ὅτι δὲν εἴμεθα ὅλως διόλου τρελλοί. Φρόνιμοι ὅμως ὑφ' οὐδενὸς ἀνεκηρύχθημεν, ἐνῷ τοῦτον τὸν τίτλον φιλοδοξεῖ ἡ σκέψις μας καὶ χάριν αὐτοῦ ποιοῦμεν ἔκκλησιν εἰς τὸ μέγα κοινόν, ὅπερ ἢ ἡμᾶς ἢ τοὺς ἀντιφρονοῦντας ὀφείλει νὰ καταδικάσῃ.

* * *

Τὴν καλήν του ὄψιν τὴν εἴδατε ἢ τὴν ἀνεγνώσατε ὅλοι. Οὐδεὶς περὶ αὐτοῦ εἶπεν οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον κακόν. Αὐγαὶ μειδιαμάτων ἐπὶ αἰθρίων παιδικῶν μορφῶν· ἠδεῖς γέλωτες· χαρὰ εὐφροσύνη καὶ χάρις. Σκιρτήματα νεοσσῶν πέριξ μητρὸς φιλοστόργου. Πνοαὶ αὔρας θωπευούσαι χρυσοκόμους κεφαλάς. Ἄγγελοι οὐράνιοι πέριξ ἀγγέλων γηΐνων. Γλυκὺ ἄρωμα πίστεως καὶ εὐλαβείας. Ἄνθη, φῶτα, χοροί, γλυκίσματα. Ἰδοὺ οἱ καρποὶ τοῦ ὡραίου δένδρου, οἱ ἀληθεῖς του καρποὶ ὅταν καλῆται *Γιόλκα* λ. χ. ἐν Ρωσίᾳ ἢ ἄλλως ἀλλαχοῦ.

Ποῖος θὰ ἐτόλμα νὰ κατηγορήσῃ αὐτὴν τὴν Γιόλκαν; Ὦ αὐτὸς βεβαίως θὰ ἦτο παράφρων!

Τὸ χαριτοστεφὲς ὅμως δένδρον μεταφυτεύεται ἀέφνης. Μεταφράζεται καὶ λαμβάνει ἑλληνικὸν ὄνομα: καλεῖται *Δένδρον τῶν Χριστουγέννων*.

— Αἴ καὶ ἤλλαξε λοιπὸν τὴν φύσιν του· κατέστησαν δηλητηριώδεις ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ ὡραῖοι καρποί του;

— Ναί· ἐπαναλαβάνομεν καὶ πάλιν ἐνώπιον ὅλου τοῦ κόσμου. Αὐτὸς ἂς μᾶς κρίνῃ.

* * *

Ὅπως ὑποστηρίξωμεν, τὸ *Ναὶ* τοῦτο πολλοὺς ἔχωμεν νὰ προτάξωμεν λόγους, ὧν εἷς μόνος θὰ ἤρκει νὰ ἀποσπάσῃ πρόρριζα καὶ ἐκρίψῃ τοῦ Ἑλληνικοῦ κήπου τὸ ξενικὸν τοῦτο δένδρον, ἂν μέχρι τῶν ὀστέων ἡμῶν δὲν εἶχεν ἐμψυλλοχωρήσῃ ἡ ξενολατρεία, ἡ μίμησις, ὁ πιθηκισμός, πάθη, ἅτινα μικρὸν κατὰ μικρὸν αὐξηθέντα παρέλυσαν τόσας τῶν δυνάμεων ἡμῶν, ἀφῄρεσαν τόσον τοῦ ἐθνισμοῦ μας.

Καὶ θὰ ἦτο ἄραγε ἀνεπαρκὴς ὁ λόγος τῆς προφανοῦς ἀποκληρώσεως τῶν πατρίων ἐθίμων διὰ τῆς υἱοθετήσεως τῶν ξένων; Εἶνε δυνατὸν νὰ φυτευθῇ ἓν δένδρον ἐκεῖ ὅπου τέως ἦτο φυτευμένος ὁ σεμνός μας βασιλικός, χωρὶς νὰ τὸν ἐκριζώσωμεν τὸν πτωχὸν καὶ νὰ τὸν ρίψωμεν εἰς τοὺς δρόμους; Εἴδατε ποτὲ ἀπὸ τοῦ μεγαλητέρου μέχρι τοῦ μικροτέρου νὰ συνυπάρχωσι τὰ ἔθιμά μας μετὰ τῶν ξένων; Οἱ γραφικοὶ χοροί μας δὲν ἐγκατελείφθησαν εἰς τοὺς προστύχους ὅπως λέγουσιν οἱ ἐξευγενισθέντες, μέχρις ὅτου ἐξευγενιζομένων καὶ αὐτῶν ἀπορριφθῶσι, λησμονηθῶσιν ἐντελῶς; Τὰ ἐθνικά μας ἐνδύματα δὲν ἀφέθησαν εἰς τοὺς *χωριάτας*, δὲν ἐδωρήθησαν εἰς τοὺς ὑπηρέτας μας μέχρις ὅτου καὶ αὐτοὶ τὰ βαρυνθῶσιν; Ἅπαντα τὰ εὐλαβῶς διατηρηθέντα ὑπὸ τῶν πατέρων καὶ τῶν μητέρων μας ἔθιμα τοῦ γάμου, τὰ θρησκευτικά, τῶν ἑορτῶν, ἅπαντα ἐκεῖνα τὰ γνωρίσματα τοῦ ἐθνισμοῦ, οἱ κρίκοι τῆς ἑνότητος δὲν ἀντεκατεστάθησαν ὑπὸ ἐρυτιδωμένων σκωληκοβρότων ἱπποτικῶν!! Τίς οἶδε τίνος ἡ σειρὰ εἶνε τώρα νὰ καταπέσῃ ὑπὸ τὸν πέλεκυν, ὅστις μόνον τὸ δένδρον τῶν Χριστουγέννων ἔπρεπε νὰ καταθραύσῃ!

Καὶ ἔπειτα ἀφοῦ τρίχα πρὸς τρίχα μαδῶμεν τὴν κεφαλήν μας διὰ νὰ φορέσωμεν τὴν ξένην φενάκην, ἔπειτα ἀποροῦμεν διατὶ κατέστημεν φαλακροί, διατὶ δὲν ἀναγνωρίζομεν ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους, διατὶ δὲν βλέπομεν Ἑλλάδα ἐν τῇ Ἑλλάδι μας.

* * *

Θὰ εἴπῃ βεβαίως τις, ὡς συμπέρασμα τῆς σκέψεως ταύτης: «Ἀλλὰ δὲν πρόκειται νὰ μεταβληθῇ ἡ πίστις, νὰ ὑποδουλωθῇ ἡ πατρίς... πολὺ δυνατὰς χορδὰς κρούετε δι' αἰτίαν σχετικῶς ἀσήμαντον.» Ναί. Πράγματι. Πρόκειται περὶ μιᾶς ἐκ τῶν τελευταίων τριχῶν τοῦ φαλακροῦ. Ἂν εἰς τὰς πρώτας ἐγίνετο μικρὸς λόγος, θὰ εἶχεν ἴσως ὁ πτωχὸς τὴν κόμην του. Ἀλλ' οὐδ' εἰς τὰς τελευταίας νὰ διακόπτηται ἡ σιγή;... Εἶνε κακὸν ἂν κράξῃ εἰς τοὐλάχιστον δι' ὅλους τοὺς σιγῶντας;

* * *

Ἀλλ' ἀφῶμεν τὰ ἔθιμα, καὶ προτάξωμεν λόγον ἥττον πλατωνικὸν διὰ πολλούς. Θίγοντα ἂν ὄχι τὸν πατριωτισμόν, τοὐλάχιστον τὰ βαλάντια...—Κύριοι, σᾶς κλέπτουν! Γνωρίζετε πόσον ἐστοίχισεν ἐφέτος ἓν μικρὸν κομψὸν ἔθιμον εἰσαχθὲν πρὸ τεσσάρων ἢ πέντε ἐτῶν, τὸ ἔθιμον τῆς ἀποστολῆς εἰκονογραφημένων εὐχητηρίων ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει; Δι' ἐκεινα τὰ «ζωγραφίτσας» ἐστάλησαν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν μόνον εἰς τὰ εὐρωπαϊκὰ ἐργοστάσια 10,000 δραχμῶν! Δέκα χιλιάδες θὰ εἴπῃ τις δὲν ἀξίζει τὸν κόπον νὰ γίνωνται λόγος. Βέβαια... ἐν συγκρίσει μάλιστα πρὸς τὰ ποσὰ ἅτινα ἐστάλησαν ἐκ τῆς αὐτῆς πόλεως ὑπὲρ τῶν ἀπεργούντων λειτουργῶν τῆς διωκομένης ἐκκλησίας,...

Πόσον ὑποθέτετε λοιπόν, ὅτι θὰ στοιχίζῃ τώρα ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ Δένδρου τῶν Χριστουγέννων, δένδρου πολυτελοῦς, ὅπερ δέον νὰ εἶνε κατάφορτον ὄχι βέβαια ἀπὸ σταφίδας ἢ ἐφημερίδας, ἃς παράγει ἐν πληθύϊ ὁ τόπος, ἀλλ' ἐκ μηδαμινῶν ἀκριβοτεχνημάτων τῆς Ἑσπερίας; Πόσον; Καὶ εἶνε ἀρκετὰ τὰ πλούτη μας, ὥστε νὰ υἱοθετήσωμεν εὐχαρίστως καὶ τὴν νέαν ταύτην ἀνάγκην; Ἢ μὴ καὶ αὕτη ἐκ τῶν ἰδιωτικῶν καὶ δημοσίων ἡμῶν περισσευμάτων θὰ πληρωθῇ;

Δημιούργει, ἐφεύρισκε, πτωχὲ ἄνθρωπε, δύσμοιρε Ἕλλην, νέας ἀνάγκας. Ἡ ὑπὸ τῶν ξένων ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ ἐκδιωκομένη πολυτέλεια ἂς ἔλθῃ εἰς τοὺς πλουσίους κόλπους σου νὰ εὕρῃ καταφύγιον, ἐκτοπίζουσα τὴν ἁπλότητα τῶν ἠθῶν καὶ τοῦ βίου ἣν οἱ ἄλλοι ποθοῦσι.....

* * *

Καὶ δὲν κρούομεν τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου διὰ πρᾶγμα, δι' ὃ θὰ ἤρκει ἁπλῆ μόνον, δυσαρεσκείας τὸ πολύ, συνοφρύωσις. Τὸ πρᾶγμα κατέστη πλέον ἢ σοβαρόν. Ἑνόσῳ δι' ἀξιεπαίνου ἀδιαφορίας ἡ κοινωνία διεμαρτύρετο κατὰ τοῦ πρώτου ἐν Ἑλλάδι φυτευθέντος τοιούτου δένδρου ἐν τῷ κήπῳ τοῦ Ἀρσακείου ἀνεφέραμεν, μίαν κἂν λέξιν; Ἐφέτος ὅμως ἐξηγέρθημεν πάντες ἐκ τῆς ἀδιαφορίας διότι αἱ ἐφημερίδες μετὰ πολλῶν ἐπαίνων ἐμνημόνευσαν ἱκανῶν νέων δενδροφυτειῶν. Καὶ ποῦ εὗρον νὰ τὰ φυτεύσωσι;

Εἰς τὰ σχολεῖα! Εἰς τὰ παρθεναγωγεῖα!

Ἐκεῖ ἀκριβῶς, ὅπου ἀκοπώτερον υἱοθετοῦνται τὰ ὀθνεῖα ἔθιμα, ἐκεῖ ὅπου ἡ γῆ εἶνε ἡ τιμιωτέρα. Καὶ ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ δηλητηριώδους δένδρου ᾐσθάνθη μία ἡλικία ἡδονὰς ἃς θὰ πληρώσῃ μὲ δάκρυα, οἴμοι!

Μὲ δάκρυα, ναί!

Ἡ πλουσία κόρη θὰ παραλάβῃ τὸν σπόρον τοῦ δένδρου ἐκ τοῦ σχολείου καὶ θὰ τὸν καλλιεργήσῃ ἐν τῷ οἴκῳ της· ἀλλ' οἱ πλούσιοι δὲν εἶνε πάντοτε πλούσιοι καὶ εἰς τὴν πρώτην τῆς τύχης δυσμένειαν τὸ δένδρον θὰ μαρανθῇ ἡ δὲ ἀνάμνησίς του θ' ἀποσπᾷ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ἐκπεσούσης ἓν ἔτι δάκρυ.

Ἡ πλουσία κόρη θὰ εὕρῃ ἐν τῷ οἴκῳ πατέρα, ἀμείλικτον τηρητὴν τῶν πατρίων καὶ συνετὸν πολέμιον τῶν ξενισμῶν, ἡ δὲ ἄρνησίς του θὰ τῇ ἀποσπᾷ ἕνα μορφασμὸν περιφρονήσεως διὰ τὴν χυδαιότητά του καὶ ἓν ἔτι δάκρυ.

Ἡ πλουσία κόρη θὰ εὕρῃ ἐν τῷ νυμφίῳ της πεζὴν καὶ ἄδικον ψυχὴν μὴ ἐνοοῦσαν τὰς ἐκ τοῦ δένδρου τῶν Χριστουγέννων ἀθώας ἡδονὰς καὶ τὸ πεῖσμα του θα τῇ προσφέρει μόνον δυσαρέσκειαν, τὸ πεῖσμα της ἓν ἔτι δάκρυ.

Καὶ ἡ πτωχὴ κόρη; Ἐκείνη θὰ ζηλεύῃ τὸ λαμπρόν, τὸ πολυτελές, τὸ δαπανηρὸν δένδρον τῆς πλουσίας· θὰ φθονήσῃ τὴν πρώην φίλην καὶ ἀδελφήν. Θὰ προσπαθήσῃ νὰ φυτεύσῃ καὶ αὐτὴ ἓν διὰ νὰ ἴδῃ τὴν μηδαμινότητά του ἢ διὰ νὰ αὐξήσῃ τὰ βάρη τοῦ πατρός, τοῦ ἀδελφοῦ ἢ τοῦ συζύγου της! Ἐκείνη, ἴσως καὶ πρὸ τῆς ἁμαρτίας δὲν δειλιάσῃ, ὅπως δὲν ἐδειλίασαν τόσαι ἄλλαι χάριν προσκαίρων ἐπιδείξεων.

Καὶ θὰ χύσῃ δάκρυα εἴτε ἐν τῇ μιᾷ, εἴτε ἐν τῇ ἄλλῃ εἴτε ἐν τῇ τρίτῃ περιπτώσει ...

*

Εἴμεθα παράφρονες οὕτω σκεπτόμενοι; Εἶνε ἢ δὲν εἶνε δηλητηριῶδες τὸ ὡραῖον, τὸ ἐξαίσιον, τὸ λαμπρὸν δένδρον τῶν Χριστουγέννων, μεταφυτευομένων εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γῆν; Ἡμεῖς λέγομεν: Ναί! Ἀλλὰ δὲν κατηγοροῦμεν τοὺς εἰσηγητάς του· Οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι!

ΤΟ ΕΙΚΟΝΙΣΜΑ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ

(Πολεμικὸν ἐπεισόδιον)

Τὸ χωρίον ὅλον εἰς τὴν προσέγγισιν τῶν ἐχθρῶν μὴ ἔχον ἱκανὰς δυνάμεις, ὅπως ἀντιστῇ, ἔκρινε φρόνιμον, ἐπιβαλλόμενον ὑπὸ τῆς ἀνάγκης νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰς οἰκίας καὶ νὰ σπεύσῃ πρὸς τὸ μέγα σπήλαιον, ὅπερ πολλάκις ὑπῆρξεν ἡ σωτηρία του, ἀπό τινων δὲ ἡμερῶν ἡ μόνη μετὰ τὸν Θεὸν ἐλπὶς καὶ καταφυγή του.

Ἐκεῖθεν οὐδεὶς φόβος. Ζωοτροφίας εἶχον μετακομίσει ἤδη ἱκανάς, πέντε δὲ μόνον ἄνδρες ἤρκουν ὅπως ὑπερασπίσωσιν ἐν ἀνάγκῃ τὴν μικρὰν καὶ χαμηλὴν ὀπήν, ἥτις κεκρυμμένη ἐντὸς τῶν βάτων, ἐχρησίμευεν ὡς ἡ μόνη εἴσοδος.

Ἑκατοντὰς ἀνθρώπων εὑρίσκετο ἤδη ἐν τῇ ὁδῷ. Προηγοῦντο αἱ μητέρες φέρουσαι τὰ βρέφη των, γραῖαι κρατοῦσαι μικρὰ δέματα ἐνδυμάτων τῆς πρώτης ἀνάγκης. Εἵποντο δὲ οἱ ἄνδρες καὶ οἱ παῖδες ἐγείροντες ὀγκώδη φορτία ἐφαπλωμάτων ἢ ἄλλων πολυτίμων διὰ τὴν περίστασιν εἰδῶν. Ὁ φόβος ὅμως συνήνου τοὺς πάντας εἰς ἕνα ὅμιλον πυκνόν. Ἂν ἐκ τῆς καμπῆς τῆς ὁδοῦ, ἥτις περιετύλισσε τοῦ ἐγγὺς λόφου τὴν ὑπώρειαν ἐπαρουσιάζοντο ἐχθροί......

Τὸ σπήλαιον ἀπεῖχε τοῦ χωρίου ἓν τέταρτον περίπου· ἀλλὰ καὶ ἓν τέταρτον ἐπίσης ἀπεῖχον ἐκ τοῦ χωρίου οἱ ἐχθροί.

Σιγὴ ἐπεκράτει μεταξὺ τῶν φευγόντων. Πότε καὶ πότε ἐνῷ τὰ σώματα ἐφέροντο ταχέως πρὸς τὰ ἐμπρός, αἱ κεφαλαὶ ἐστρέφοντο πρὸς στιγμὴν εἰς τὰ ὀπίσω. Ἐπόθουν οἱ ὀφθαλμοὶ νὰ ἐπανίδωσιν ἅπαξ ἔτι, νὰ ἀποχαιρετίσωσι, τίς οἶδε, διὰ παντὸ; ἴσως τοὺς ἐγκαταλειπομένους προσφιλεῖς οἴκους. Ποῖος ἐγνώριζεν ἂν θὰ τοὺς ἐπανέβλεπον πλέον. Καὶ ἄλλοτε μόνον ἐρείπια πυρίκαυστα ἐπανεῦρον. Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ ἐδάκρυον εἰς τὴν θέαν ἐκείνην τὴν θλιβερὰν καὶ τὰ χείλη ἡμιανοίγοντο ἵνα προφέρωσιν ἀκαταλήπτους συλλαβάς, αἵτινες βεβαίως ἃς συνηνοῦντο θ' ἀπετέλουν φρικώδη κατάραν.

***

Εἶχον διανύσει ἤδη τὸ ἥμισυ καὶ πλέον τῆς ὁδοῦ. Δὲν ἀπεῖχον ἢ ἑκατοντάδας τινας βημάτων ἀπὸ τοῦ ἀσύλου. Ἤδη θὰ παρέκαμπτον τὸν λόφον, ὅστις θἀπέκρυπτεν αὐτοῖς τὴν θέαν τοῦ χωρίου... Καὶ ἐστρέφοντο ἵνα περιβάλωσιν αὐτὸ διὰ τῶν τρυφερωτέρων καὶ θλιβερωτέρων ἀποχαιρετιστηρίων βλεμμάτων των.

— Ἄχ, τί ἔπαθα! ἠκούσθη ἀνδρική τις φωνή. Πάντες ἐστράφησαν· ὡμίλει ὁ Μανώλης ὑψηλόσωμος καὶ λιγυρὸς νέος, ἓν ἐκ τῶν καλητέρων παληκαρίων τοῦ χωριοῦ.

Αὐτοστιγμεὶ μία τῶν προπορευομένων γυναικῶν ὥρμησε πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν ἠρώτησεν ἀνήσυχος.

— Τί ἔπαθες, γυιέ μου;

— Μάννα, ἀπεκρίθη μετὰ φωνῆς τρεμούσης, μάννα ἐξέχασα τὸ κόνισμα τῆς Παναγιᾶς.

Ἡ γυνὴ ἐταράχθη· τὸ πρόσωπον αὐτῆς ὠχρίασεν ἐπὶ μᾶλλον.

— Καὶ τώρα; ἠρώτησε.

— Τώρα; εἶπεν ὁ Μανώλης, ἀτενίζων αὐτὴν ἐντὸς τῶν ὀφθαλμῶν, ὡς ἵνα παρατηρήσῃ τὴν ἐντύπωσιν ἣν ἡ ἀπόκρισίς του θὰ παραγάγῃ, τώρα θὰ γυρίσω νὰ τὸ φέρω.

Ἡ μήτηρ ἀπὸ ὠχρᾶς κατέστη πελιδνή. Ὁ κίνδυνος ἦτο μέγας. Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν οἱ ἐχθροὶ θὰ ἦσαν τόσον πλησίον τοῦ χωρίου, ὥστε αἱ σφαῖραι των δὲν θὰ ἐφείδοντο τοῦ υἱοῦ της.

— Γυιέ μου, μὴ γυιέ μου, κατώρθωσε νὰ ἀρθρώσῃ ἱκετεύουσα αὐτὸν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν.

— Θὰ γυρίσω μάννα.

— Μὴ γυιέ μου, μή! ἐπανέλαβε, κλονιζομένη ἐπὶ τῶν ποδῶν της ἡ τάλαινα γυνή.

Διότι τὸν ἔβλεπεν ἤδη τὸν υἱόν της, τὸ μόνον της προσφιλὲς στήριγμα, τὸν ἔβλεπε σκοπὸν τῶν ἐχθρικῶν σφαιρῶν, πίπτοντα, αἱματόφυρτον, νεκρόν.

— Μανώλη, εἶπε, παρεμβαίνων γέρων τις, ὅ,τι ἔγεινε, ἔγεινε. Πάμε. Θὰ σκοτώσῃς τὴ μάννα σου ἂν γυρίσῃς.

— Ὁ Μανώλης ἀπεσπάσθη ἠρέμα ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πρεσβύτου, ἥτις περιέβαλλεν ἤδη τὴν ὀσφύν του καὶ μετὰ φωνῆς, εἰς ἣν αὐτὸς μὲν δὲν ἐζήτησε νὰ δώσῃ ἐπισημότητα, ἀλλ' ἥτις ἀντήχησεν ἐπιβάλλουσα καὶ συγκινητική.

Ἡ μάννα μου εἶνε μάννα μου, εἶπε, μὰ ἡ Παναγιὰ εἶνε Παναγιά.

Καὶ ὡς ἠλεκτρισθεὶς ἐκ τῶν ἰδίων αὐτοῦ λόγων, ὥρμησε τρέχων πρὸς τὸ χωρίον, χωρὶς νὰ τολμήσῃ νὰ στρέψῃ ἓν ἔτι βλέμμα πρὸς τὴν μητέρα του. Ἐφοβεῖτο, μὴ ὅ,τι δὲν ἴσχυσε τοῦ πρεσβύτου ἡ ἀπειλή, θὰ τὸ κατώρθουν οἱ δακρυσμένοι ὀφθαλμοί της.

***

Ἡ μήτηρ ἄναυδος παρηκολούθει διὰ τῶν ὀμμάτων της τὸν Μανώλην. Οὐδὲ λέξιν προέφερε πλέον. Πᾶσαι αἱ αἰσθήσεις της συνεκεντρώθησαν εἰς τὴν ὅρασιν, ἧς τὰ δακρύβρεκτα ὄργανα ἐπαρουσίαζον ὡς ἐν νέφει πενθίμῳ τὸν ταχύπουν δρομέα. Ὁ ὅμιλος τῶν φυγάδων κατ' ἀνάγκην ἐστάθη. Ἡ μήτηρ θ' ἀνέμενε τὸν υἱόν της. Οἱ λοιποὶ θ' ἀνέμενον καὶ τὴν μητέρα καὶ τὸν υἱόν· ἀλλὰ καὶ μόνος ἂν ἦτο ὁ Μανώλης, ὁ ἀγαπητός των Μανώλης, θὰ τὸν ἀνέμενον καίτοι δὲν ἦτο ὅλως ἀκίνδυνος ἡ στάσις. Ἤλπιζον ν' ἀποκρύψωσι τὴν εἰς τὸ σπήλαιον καταφυγήν των, ἀλλὰ τοῦτο δὲν θὰ ἦτο πλέον δυνατόν· οἱ ἐχθροὶ θὰ τοὺς ἔβλεπον ἤδη πρὸς αὐτὸ διευθυνομένους.

Ἤδη ταχύς, ὡς χελιδὼν μόλις ψαύουσα τὰ σπαρτὰ καὶ εὐθέως ἱπταμένη, ὁ Μανώλης διασκελίζων φράκτας, ὑπερπηδῶν λίθους, ἵνα συντάμῃ τὴν ἀπόστασιν, ἐπλησίαζεν εἰς τὸ τέρμα τοῦ δρόμου του, τοὺς πρώτους τοῦ χωρίου οἰκίσκους.

Ὀλίγον ἔτι καὶ θὰ τὸν ἔχανον ἐκ τῆς ὁράσεως κρυπτόμενον ὄπισθεν αὐτῶν.

Ἡ στιγμὴ ἦτο κρίσιμος δι' ὅλους· φοβερὰ διὰ τὴν μητέρα. Εἴκοσι, δέκα, πέντε πηδήματα ἀκόμη καὶ δὲν θὰ τὸν βλέπῃ πλέον...θὰ τὸν χάσῃ ἴσως διὰ παντός...

Τὰ ἐκ τῆς ἀγωνίας τῆς παρακολουθήσεως αὐτοῦ συγκρατηθέντα δάκρυα ἐπλήρωσαν καὶ αὖθις τοὺς ὀφθαλμούς της. Δὲν τὸν ἔβλεπε πλέον.

— Μανώλη μου! ἔκραξεν ὀλοφυρομένη.

***

Οἱ ἐχθροὶ εἶχον εἰσέλθει ἤδη εἰς τὸ χωρίον καὶ ἐξήταζον τὰς πρώτας αὐτοῦ οἰκίας ἐκρηγνύμενοι εἰς ὕβρεις καὶ βλασφημίας. Ἤλπιζον, ὅτι θὰ εὕρισκον ἐν αὐτῷ καλὴν λείαν ἀλλ' ἤδη ἔβλεπον, ὅτι οὐδὲν σχεδὸν τοῖς εἶχον ἀφήσει οἱ χριστιανοί.

Ὁ Μανώλης δὲν τοὺς ἔβλεπεν ἀκόμη· ἤκουσε τὰς φωνάς των ἀλλὰ δὲν ἐπτοήθη.

Εἰσῆλθεν ἐν τῷ οἰκίσκῳ κατεβίβασεν ἐκ καπνισμένου τινὸς κοιλώματος τοῦ τοίχου τὸ εἰκόνισμα καὶ κατεφίλησεν αὐτὸ εὐλαβῶς.

«Ἡ μάννα μου εἶνε μάννα, μὰ ἡ Παναγιὰ εἶνε Παναγιά! Αὐτὰ δὲν εἶχεν εἴπῃ; Καὶ θὰ ἄφινε λοιπὸν τὴν Παναγίαν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀπίστων; Αὐτὴ ἡ ἰδία μάννα

του δὲν τῷ εἶπε πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς των: «Μανώλη, τὰ μάτια σου τέσσερα, μὴ ξεχάσῃς τὸ κόνισμα;» Καὶ δὲν ὑπεδήλου ἡ θερμὴ ἐκείνη σύστασις αὐτῆς τοὺς κινδύνους, τὴν βεβήλωσιν, τὴν ὕβριν..... ἃς ὑφίστανται αἱ ἅγιαι εἰκόνες πίπτουσαι εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀγαρηνῶν; «Ἡ μάννα εἶνε μάννα...»

Μετὰ τὴν ἀστραπιαίαν ταύτην σκέψιν ὁ Μανώλης ἠσπάσθη καὶ πάλιν τὸ εἰκόνισμα. Ἤδη παρεκάλει τὴν Παναγίαν νὰ τὸν σώσῃ. Οἱ λόγοι τοῦ πρεσβύτου «θὰ σκοτώσῃς τὴ μάννα σου» ἐπανῆλθον εἰς τὴν μνήμην του. Ἀλλὰ δὲν θὰ ἔβαζε τὸ χέρι της ἡ Παναγία;

***

Στιγμαὶ μόλις παρῆλθον, ἀφ' ὅτου ἡ μήτηρ τοῦ Μανώλη ἐκραγεῖσα εἰς ὀλοφυρμόν, ἔκραζε τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ της. Στιγμαὶ μόλις, ἀλλὰ χρόνος ἀτελεύτητος διὰ τὴν μὴ βλέπουσαν πλέον αὐτὸν μητέρα. Ἤκουσε μόνη αὐτὴ πυροβολισμοὺς χωρὶς νὰ τοὺς ἀκούωσιν οἱ ἄλλοι· ἔβλεπε μαχαίρας ἀπαστραπτούσας, πληγὰς καταφερομένας, αἵματα.., χωρὶς νὰ βλέπωσιν οἱ ἄλλοι...

Αἴφνης χαρμόσυνοι κραυγαὶ ἀντήχησαν πανταχόθεν. Ὁ Μανώλης ἐφάνη δρομαίως παρακάμπτων τὸν τελευταῖον τοῦ χωρίου οἰκίσκον. Ἡ μήτηρ ἐσφόγγισε τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ νὰ βλέπῃ εὐκρινέστερον.

Ἓν «Γειά σου Μανώλη», ἐξηκοντίσθη ἐξ ὅλων τῶν χειλέων.

— Ἡ Παναγία μαζύ του, ηὐχήθη χαμηλοφώνως ἡ μήτηρ.

Καὶ ὁ Μανώλης ἔτρεχεν, ἤρχετο. Ἀλλ' ἰδοὺ φοβερόν, φρίκη δι' ὅλους, κεραυνὸς διὰ τὴν μητέρα.

Δρομαῖοι ἐπίσης παρουσιάζονται διώκοντες αὐτὸν πέντε, δέκα, ἑκατὸν ἐχθροί.

Τὰ ὅπλα των ὅλα στρέφονται κατ' αὐτοῦ· οἱ στίλβοντες σωλῆνες των γίνονται μάχαιραι εἰς τὴν καρδίαν τῆς μητρός.

— Ἐχάθηκε! κράζει ἡ δύστηνος. Παναγία μου....

Τὰ ὅπλα ἐκπυρσοκροτοῦσιν. Αἱ σφαῖραι τὸν περικυκλοῦσι, φρικιᾷ ὁ ἐσπαρμένος ἀγρός, ὃν ὁ φυγὰς διέρχεται, καὶ κυματίζει ὑπὸ τὰς σφαίρας. Ὁ Μανώλης ὑπερπηδᾷ τὸν φράκτην· τὰ ξηρόκλαδα κινοῦνται, τὰ λιθάρια ἀναπηδῶσιν, ἀλλ' ὁ Μανώλης δὲν πίπτει, τρέχει, ἔρχεται. Οἱ ἐχθροὶ πληθύνονται ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν, νέοι σωλῆνες ὅπλων ἀναφαίνονται, νέαι σφαῖραι ἐξακοντίζονται, βοή, ἀλλαλαγμὸς ἀντηχεῖ. Οἱ φυγάδες δὲν ἀναπνέουσι πλέον, ἡ μήτηρ δὲν ζῇ· ἀλλ' ὁ Μανώλης δὲν πίπτει· τρέχει, ἔρχεται.

Ἦλθεν.

***

Τὸ εἰκόνισμα ἐσώθη ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν καὶ ἔσωσε τὸν Μανώλην ἐκ τῶν σφαιρῶν των. Ἦτο ἁπλοῦν συνηθισμένον εἰκόνισμα. Ἔκτοτε ὅμως ἔγινε θαυματουργόν, διότι ἡ Παναγία ἀπέναντι τοιαύτης αὐταπαρνήσεως δὲν ἀπηξίωσε νὰ περιβάλῃ αὐτὸ διὰ τῆς ἁγίας της χάριτος.

ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΚΕΡΔΗ

(Χριστουγεννιάτικη ἀνάμνησις).

Αἱ πλήρεις γοήτρου ἑορταὶ τῶν Χριστουγέννων εἰσὶν ἀναπόσπαστοι τῆς οἰκογενειακῆς ἑστίας. Τὰς ἡμέρας ταύτας καὶ ὁ μᾶλλον ἀνάλγητος ἀποδημῶν ἀναμιμνήσκεται μετὰ πόνου τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας του, τοῦ θάλπους τοῦ πατρικοῦ ἀσύλου, τῆς χαρᾶς ἐπὶ τῇ κοινῇ εὐωχίᾳ καὶ τόσων ἄλλων εὐαρέστων συναισθημάτων, ἅτινα πληροῦσι τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου διατελοῦντος ἐν ἀτμοσφαίρᾳ φίλτρου καὶ συγγενικῆς διαχύσεως. Ἄνευ πάντων τούτων αἱ ἡμέραι τῶν Χριστουγέννων εἶναι ἀνιαραὶ καὶ προξενοῦσι μελαγχολίαν. Τοῦτο γνωρίζουσι μόνον ὅσοι ἔτυχε νὰ ἑορτάσωσιν αὐτὰς μακρὰν τῆς οἰκογενειακῆς ἑστίας. Καὶ τὸ γνωρίζω κάλλιον παντὸς ἄλλου ἐγώ, ὅστις, ὑπὸ δυσμενεστάτας περιστάσεις πρὸ ἑξαετίας, διῆλθον ἡμέρας Χριστουγέννων περιπετειώδεις, ἀπελπιστικὰς καὶ ὧν τὴν ἀλγεινὴν ἐντύπωσιν ἐξηφάνισεν ἡ πρὸς τὴν οἰκογένειάν μου ἐκπλήρωσις ἱεροῦ καθήκοντος, ὡς κατωτέρω θέλω ἀφηγηθῇ.

***

Τὰς πρώτας περὶ μέλλοντος ὡραίας ὀνειροπολήσεις μου — τὰ χάρτινα ἐκεῖνα φρούρια, ἅτινα δημιουργεῖ ἡ θερμὴ φαντασία παντὸς νέου καὶ μάλιστα τοῦ βιοῦντος ἐν μεσημβρινοῖς κλίμασιν — ἐφυγάδευσεν, ἡ ἀποτόμως ἐνσκήψασα οἰκονομικὴ καταστροφὴ τοῦ πατρός μου, καθ' ὃν χρόνον διέτρεχον τὸ δέκατον ἕβδομον ἔτος τῆς ἡλικίας μου. Οὐδέποτε ἐφανταζόμην ὅτι ἁπλῆ διαμαρτύρησις ἐμπορικοῦ συναλλάγματος ἠδύνατο νὰ ἔχῃ τοιαύτας συνεπείας ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου. Ἄπειρος ὢν ἠγνόουν τότε τὸ κοινὸν ἀξίωμα, ὅτι ἐξ ἐλαχίστων αἰτίων μεγάλα πολλάκις ἐπέρχονται ἀποτελέσματα.

Τὸ ἔμαθον κατόπιν.

Ἀντὶ νὰ ἀπέλθω εἰς Παρισίους, ὡς ἐπροτιθέμην χάριν σπουδῶν, ἀνεχώρησα εἰς Ἀγουλινίτσαν χάριν διακοσίων εἴκοσι δραχμῶν, ἃς θὰ ἐλάμβανον μηνιαίως ὡς βοηθὸς τῆς Γαλλικῆς Ἀποστολῆς τῶν Δημοσίων ἔργων. Εἶχον ἐκμάθει τὴν γαλλικὴν καὶ ὀλίγα μαθηματικά, τὰ ὁποῖα ἔμελλον νὰ διευκολύνωσι τὴν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἐπιστημονικήν μου μόρφωσιν. Ἡ μοῖρα ὅμως μοὶ ἐπεφύλασσεν ὅπως τὰ χρησιμοποιήσω πρὸς πλήρωσιν τοῦ οἰκογενειακοῦ μου ταμείου. Ἡ διαφορὰ ὑπῆρξε δι' ἐμὲ ἐπαισθητῶς ἀλγεινή, ἀλλ' ἡ ἰδέα ὅτι θὰ καθιστάμην ὑλικῶς ὠφέλιμος τῇ στερουμένῃ οἰκογενείᾳ μου, ἀφοῦ αὕτη δὲν ἠδύνατο πλέον, ἕνεκα τῆς φορᾶς τῶν περιστάσεων, νὰ μὲ συνδράμῃ, μοὶ ἐμετρίαζε τὴν πικρίαν, ἐμπνέουσά μοι καὶ γενναῖόν τι αἴσθημα ὑπερηφανείας.

«Δὲν εἶναι κοινὸν πρᾶγμα, ἔλεγον κατ' ἐμαυτόν, νὰ δυνηθῶ νὰ βοηθήσω ἐγώ, παιδὶ ἀκόμη, τόσους ἄλλους μεγαλητέρους μου!»

***

Ὅταν διὰ πρώτην φορὰν ἐνεφανίσθην ἐνώπιον τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ ἐν Πάτραις γραφείου τῆς Ἀποστολῆς κ. Κ..... ζητῶν νὰ μοὶ δοθῇ ἡ κενωθεῖσα θέσις βοηθοῦ, οὗτο προσεπάθησε μετὰ πολλῆς εὐγενείας νὰ μ' ἀποτρέψῃ, ἀπεικονίζων μοι διὰ ζωηροτάτων χρωμάτων πόσον ἐπίπονος ἦτο ὁ βίος παντὸς μέλους τῆς Ἀποστολῆς, ἠναγκασμένου νὰ εὑρίσκηται τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου, οὐχὶ ἐν τοῖς γραφείοις τῶν πόλεων, ἀλλ' εἰς τὴν ἐξοχήν, ἐπὶ τῶν ὀρέων, ἐνίοτε δὲ καὶ ὑπὸ σκηνάς, χάριν τῶν ἐργασιῶν. Ἐγὼ οὐχ ἧττον ἐπέμεινα εἰς τὴν παράκλησίν μου, διαβεβαιῶν τὸν κ. Διευθυντὴν ὅτι ἡ εἰς τὸν ἀνοικτὸν ἀέρα ζωὴ μοὶ ἦτον εὐάρεστος καὶ ὅτι ᾐσθανόμην ἀρκετὰς δυνάμεις ὅπως ἀνθέξω εἰς πᾶσαν κακουχίαν. Ἡ ἀφελὴς παρρησία μου τὸν ἔπεισε καὶ εἰσήκουσε τῆς αἰτήσεώς μου.

***

Ἦτο ἡ πρώτη φορὰ καθ' ἣν ἀπεχωρίσθην τῆς οἰκογενείας μου. Εὑρισκόμην μετὰ δύο Γάλλων μηχανικῶν ἐν Ἀγουλινίτσῃ ἀπὸ μηνὸς περίπου, χάριν τοῦ σχεδιαγραφήματος τῆς γεφύρας τοῦ Ἀλφειοῦ. Ἦτο κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1884. Τὴν ἑσπέραν τῆς παραμονῆς τῶν Χριστουγέννων ἐδείπνουν μετὰ τῶν μηχανικῶν ἐν τῷ ἐν Ἀγουλινίτσῃ καταλύματί μας, ὅτε τηλεγράφημα σταλέν μοι ἐκ Πατρῶν ὑπὸ τοῦ κ. Διευθυντοῦ τῆς Ἀποστολῆς, μὲ διέτασσεν ἵνα ἀναχωρήσω παραυτα πρὸς συνάντησιν τῆς εἰς τὸ χωρίον «Φανάρι», ἔξωθεν τῆς Ἀνδριτσαίνης διατριβούσης ἑτέρας συνοδείας μηχανικῶν, οἵτινες εἰργάζοντο ἐκεῖ. Ἦτο ἀπόλυτος ἀνάγκη, ὅπως ἀναπληρώσω τὸν βοηθὸν αὐτῶν. Ἡ διαταγὴ ἦτο ῥητὴ καὶ ὤφειλα νά συμμορφωθῶ. Ἀνεχώρησα τῷ ὄντι τὴν ἐπιοῦσαν, λίαν πρωΐ, ἐπιβὰς ἵππου, ὃν ἔλαβον ἐπὶ ἐνοικίῳ, μεθ' ἑνὸς μικροῦ ἀγωγιάτου, ὅστις, ὡς μὲ διεβεβαίωσεν ὁ αὐθέντης του, «ἐγνώριζε τὸ δρόμο 'ς τὰ δάχτυλα».

Εἰσήλθομεν εἰς τὴν ἐξ Ἀγουλινίτσης εἰς «Ζαχάρω», ἄγουσαν ὁδόν. Ὁ οὐρανὸς ἦτον ἀμαυρὸς καὶ ἡ ἀτμόσφαιρα βαρεῖα, τὸ δὲ ἔδαφος γλοιῶδες. Ἔπιπτον συνεχῶς ψεκάδες βροχῆς τοσοῦτον λεπταί, ὡς ἂν ὁ οὐράνιος θόλος ἦτον ἀπέραντος κρησέρα. Ἡ ὑπὸ τοιούτους ἀτμοσφαιρικοὺς ὅρους πολύωρος πορεία μου προηγγέλλετο οὐχὶ εὐάρεστος. Τὸ *πάραυτα* ὅμως τῆς διαταγῆς δὲν ἔπαιρνεν ἀπὸ μετεωρολογίαν. Ἠσθανόμην μεγάλην δυσθυμίαν προερχομένην ἐκ τῆς νοσταλγίας, ἥτις μὲ κατέτρυχεν, ἴσως δὲ καὶ ἐκ τῆς νηστείας, ἣν εἶχον ὑποστῇ ἐπὶ ὀκταήμερον, ἐκπληρῶν οὕτω χριστιανικὴν εὐχήν, ἣν μοὶ ἀπηύθυνεν ἔν τινι ἐπιστολῇ της ἡ καλή μου μητέρα. Ὅταν ἔχῃ τις προσφιλῆ ὄντα εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον καὶ εὑρίσκηται μακρὰν αὐτῶν, τὰ ἀγαπᾷ θερμότερον, τοῖς ὑπακούει δὲ καὶ εὐκολώτερον.

Ὁ βηματισμὸς τοῦ ἵππου μου ἦτο ἀκανόνιστος καὶ ἀνώμαλος, ὡς ἡ ὁδός, ἣν ἐβαίνομεν καὶ ἥτις διέσχιζε κατὰ μῆκος πυκνὸν δάσος πεύκων, ὧν τὰ φυλλώματα σειόμενα ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ἐσύριζον ἐν ἀπαισίᾳ ἁρμονίᾳ πρὸς τὸν παράδοξον θόρυβον τῶν τεταραγμένων ὑδάτων τῆς κάτωθι ἐκτεινομένης ἀπεράντου λίμνης «Μουρηᾶς». Προσεπάθουν, πρὸς κατευνασμὸν τῆς κατεχούσης με δυσθυμίας, νὰ ἀνοίξω συνομιλίαν μετὰ τοῦ ἐπὶ

τῶν ὀπισθίων τοῦ ἵππου μου ἐπιβαίνοντος δεκατετραετοῦς ἀγωγιάτου μου, Μήτσου, ἀπευθυνῶν αὐτῷ διαφόρους ἐρωτήσεις. Εἰς μάτην ὅμως διότι ὁ ἀχρεῖος μοὶ ἀπήντα διὰ μονοσυλλάβων ἢ τὸ συνεχέστερον μὲ ἕνα: «Ἄμ' δὰ ξέ,ω», προσπαθῶν νὰ ὑφίσταται ἀνετώτερον τοὺς ἀδιαλείπτους τιναγμοὺς τοῦ ἵππου.

* * *

Τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ τεφρόχροα νέφη κατέστησαν ἀποτόμως μολυβδόχρα. Συνεχῶς δὲ λάμψεις ἀστραπῶν ἐφώτιζον τὸν ὁρίζοντα μετὰ βροντῶν, αἵτινες συνεκλόνιζον τὴν φύσιν. Τὸ κακὸν ἐπετείνετο καὶ εὑρισκόμην πλησίον γιγαντιαίων δένδρων, ἄτινα, ὡς εἶχον ἀναγνώσει, ἐφελκύουσι τοὺς κεραυνούς. Ἐθεώρουν ἐμαυτόν διαγεγραμμένον πλέον ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν ζώντων. Ἂν ἐβάδιζον πεζῇ βεβαίως θὰ ἔπιπτον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἀκίνητος ἐκ τοῦ τρόμου. Εὐτυχῶς ἐπέβαινον ἵππου, ὅστις ἦτο ὅλως ἀπηλλαγμένος τῶν φόβων τοῦ ἀναβάτου του καὶ ἐξηκολούθει τὸ σύνηθες βάδισμά του, ἀδιάφορος διὰ μέσου τῶν μαινομένων στοιχείων. Ἔστρεφον πανταχοῦ τὸ βλέμμα, ἵνα διακρίνω ἀνθρωπίνην κατοικίαν, ἢ μέρος τι κατάλληλον, ὅπως ζητήσω ἄσυλον. Οὐδαμοῦ ὅμως ἐφαίνετο τοιοῦτον. Δένδρα, δένδρα παντοῦ *ἐπισύροντα τοὺς κεραυνούς*. Τὸ δάσος ἦτο παντελῶς ἀκατοίκητον. Καὶ ἡ βροχὴ περιέλουεν ἡμᾶς ραγδαία....

Μετὰ δίωρον περίπου ἀγωνιώδη πορείαν ὅτε, ἐξελθόντες τοῦ δάσους, ἐφθάσαμεν πλησίον εἰς τὸ στόμιον τοῦ ἰχθυοτροφείου τῆς λίμνης «Μπούκα», διέκρινα κατὰ τὴν δεξιὰν πλευραν τοῦ δρόμου καλύβην ἐκ ξηρῶν κλάδων. Ὁ Κολόμβος μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν δὲν θὰ ἠσθάνθησαν ἰσχυρότερον αἴσθημα χαρᾶς καὶ ἀνακουφίσεως ἐπὶ τῇ θέᾳ γῆς, ἐκείνου ὅπερ μὲ κατέλαβε τότε. Διηύθυνα ἐν τάχει τον Ἀχαμνόοντά μου πρὸς τὴν καλύβην καὶ φθασας πρὸ αὐτῆς ἀφίππευσα. Μόλις ὅμως ἐπάτησα τὸ ἔδαφος τεράστιος σκύλος ὁρμᾷ ἔξω ὑλακτῶν φρικωδῶς μὲ ρύγχος ἠνωρθωμένον καὶ ὀφθαλμοὺς σπινθηροβολοῦντας. Ἔ! πλέον τὰ πάντα εἶχον τελειώσει· ἤμην χαμένος ἄνθρωπος....

Πῶς κατώρθωσα νὰ σωθῶ τῶν φρικτῶν ὀδόντων τοῦ τρομεροῦ ἐκείνου ζῴου καὶ ἐγὼ δὲν ἠξεύρω. Τοῦτο μόνον ἐνθυμοῦμαι, ὅτι μέγα τεμάχιον ἐκ τοῦ δυστυχισμένου ἐπανωφορίου μου, ὅπερ θείᾳ συνάρσει ἐχρησιμοποίησα εἰς τὴν κρίσιμον ἐκείνην περίστασιν ἀντὶ περιστροφικῆς ἀσπίδος, τὸ ἐκράτησεν ἀντὶ λαφύρου ὁ φοβερὸς ἀντίπαλός μου *τσοπανόσκυλος*.

* * *

Ἀφίχθημεν τέλος πάντων πρὸ τοῦ χωρίου «Ζαχάρω», ὅπερ ἐγείρεται ἐπὶ τῆς δυτικῆς κλιτύος βουνοῦ. Ἑκατοντάδας τινὰς μέτρων ἀπείχομεν, ὡς ὑπελόγισα. Ὑπῆρξε σφαλερὸς ὅμως ὁ ὑπολογισμός μου, καθόσον εἶχον λαβει ὑπ' ὄψει τὸ μῆκος μόνον τῆς ἀποστάσεως, οὐχὶ δὲ καὶ τὸ βάθος. Εὑρισκομεθα ἐντὸς τελματος. Δὲν ἦτο φαίνεται ἀρκετὴ ἡ ἐκ τῶν ἄνωθεν συνεχὴς ψυχρολουσία καὶ ἔπρεπε νὰ συμπληρωθῇ διὰ ποδολούτρου. Τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς ὑδροθεραπευτικῆς ὤφειλα εἰς τὸν ἀγωγιάτην μου, ὅστις *ἐγνώριζε τὸ δρόμο σ' τὰ δάχτυλα* Κατέβαλλον πᾶσαν προσπάθειαν ἵνα ἐξελθω ἐκεῖθεν, ἀλλὰ προσέκρουον κατὰ ἀνυπερβλήτων κωλυμάτων. Ὅπου καὶ ἂν διηύθυνα τὸν ἵππον μου τὸ ἔδαφος ὑπεχώρει, τὸ δὲ δυστυχὲς ζῶον ἐβυθίζετο ἐντὸς τοῦ βάλτου καὶ τὰ ἄκρα τῶν πελμάτων μου μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἡ βροχὴ ἐξηκολούθει νὰ μᾶς περιλούῃ ραγδαία....

Ἦτο μεσημβρία καὶ ἠγωνιζόμην ἐπιπόνως, ὅπως ἐξέλθω τῆς μαγευτικῆς ἐκείνης τοποθεσίας! Εἶχον οἰκτρῶς ἀποκάμει, καὶ σχεδὸν ἔκλαιον ἐξ ἀπελπισίας. Οἱ πλακοστέγαστοι καὶ λευκάζοντες οἰκίσκοι τῆς «Ζαχάρως», οἵτινες ὠρθοῦντο ὑψηλά, μοὶ ἐφαίνοντο ὡς μαγικὰ παλάτια τῆς Χαλιμᾶς. «Ἂς ἔφθανα μέχρις αὐτῶν καὶ ἂς ἀπέθνησκον τὴν ἰδίαν στιγμήν», διελογιζόμην ἄπελπις. Τὸ πρῶτον μετά τινα λεπτὰ τῆς ὥρας τὸ ἐπέτυχον, κατορθώσας νὰ ἀνακαλύψω στερεὸν ἔδαφος, τὸ δεύτερον ὅμως οὐδὲ κἂν τὸ ἐνεθυμήθην. Ἐλπίζω ὅτι ὁ Μεγαλοδύναμος δὲν θὰ μνησικακῇ κατ' ἐμοῦ δι' αὐτὴν τὴν ἐπιλησμοσύνην μου, διότι θὰ γνωρίζῃ ἀναμφιβόλως ὅτι, ἅμα φθάσας ἐντὸς τοῦ χωρίου, εἶχον ἄλλα πράγματα νὰ πράξω μᾶλλον ἐπείγοντα καὶ πλέον ἴσως εὐάρεστα ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψιν εἰς τὸν ἄλλον κόσμον.... Νὰ ἀλλάξω δηλ. τὰ περίβρεκτα ἐνδύματά μου, νὰ λάβω θέσιν πλησίον σπινθηροβολούσης πυρᾶς καὶ νὰ γεμίσω τὸν κενὸν στόμαχόν μου, καθὼς καὶ τὸν τοῦ ἵππου μου, ὅστις ἦτο νῆστις ὁ ἀτυχής. Πράγματα ἀπαραίτητα καὶ ἐπείγοντα. Ἡ βροχὴ εἶχε παύσει.

Ὁ δήμαρχος τῆς «Ζαχάρως» πρὸς ὃν ἀνέφερον τὴν ἰδιότητά μου, κατέβαλεν ὁμολογουμένως πᾶσαν προσπάθειαν, ὅπως μὲ περιποιηθῇ, ἀλλὰ μόνον διὰ...λόγων! Ἀφοῦ ἀνεπαύθην ἐπὶ μίαν ὥραν περίπου, τὸν ἠρώτησα ἂν ἠδυνάμην νὰ φθάσω πρὸ τῆς νυκτὸς εἰς «Φανάρι». «Δὲν εἶνε μακρυά, μοὶ ἀπήντησε, σὰν μιὰ ὥρα δρόμο· θὰ πάρτε τὴν ραχούλα καὶ ἄϊντε, ἄϊντε θὰ φτάστε τὴ σκουλήκιασμένη βρύσι, θὰ κάμετε κάτου κατὰ τὸν Ἀϊ-Λιᾶ κ' ἐφτάστε μεσ' τὸ «Φανάρι». Ἡ περιγραφὴ τοῦ δρομολογίου μου ὑπὸ τοῦ κυρ-Δημάρχου μοὶ ἐνίσχυσε τὴν ἐπιθυμίαν ὅπως φθάσω εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον αὐθημερόν. Ἦτο ζήτημα φιλοτιμίας. Πρὶν ἐπαναρχίσω τὴν πορείαν μου, ἠρώτησα τὸν μικρὸν ἀγωγιάτην μου ἂν ἐγνώριζε τὰ μέρη, ἅτινα μᾶς ἀνέφερεν ὁ κυρ-Δήμαρχος. Μοὶ ἀπήντησε καταφατικῶς· Ἤξευρε, βλέπετε, *τὸ δρόμο 'σ τὰ δάχτυλα!*

* * *

Ἀφήκαμεν τὴν «Ζαχάρων» εἰς τὰς 2 μ. μ. Ἡ ὁδὸς ἐν ᾗ εἰσήλθομεν ἔφερε πρὸς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ, εἰς ἣν ἀνήλθομεν μετὰ ἀναραν πορείαν ἡμισείας ὥρας. Ὁ ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς δρόμος, ὃν ὠφείλαμεν νὰ κατέλθωμεν κατὰ τὸ δρομολόγιον τοῦ Δημάρχου, ἦτο στενὸς καὶ βραχώδης. Κάτω εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ βουνοῦ μέγας χείμαρρος ἐκύλιε μετὰ πατάγου τὰ θολὰ νερά του. Ἀπέναντι ἐδέσποζε μακρὰ σειρὰ ὑψηλῶν ὀρέων μὲ κορυφὰς κεκαλυμμένας ὑπὸ χιόνος. Ἐφ' ὅσον ἐχωροῦμεν πρὸς τὰ κάτω, ὁ δρόμος καθίστατο μᾶλλον κατωφερὴς καὶ ἀπότομος. Πυκνὰ νέφη ἐκάλυψαν πάλιν τὸν οὐρανὸν καὶ ἡ βροχὴ ἐπανήρχισεν. Ὁ ἀτυχὴς ἵππος μου δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ βαδίσῃ ἀσφαλῶς. Εἰς πᾶν του βῆμα ἐκλονίζετο ὡς νὰ ἔπασχεν ἀπὸ ataxie locomotrice. Ἠναγκάσθην νὰ ἀφιππεύσω, διότι ὁ κίνδυνος ἐφαίνετο πλέον ἢ ἐπικείμενος. Τὸ ὁμολογῶ, δὲν εἶχον οὐδὲ τοῦ Ταρταρὲν τοῦ Δωδὲ τὴν γενναιοψυχίαν, ὅστις ἐκουσίως ὑπέστη ὅλους τοὺς κινδύνους τῆς ἐπὶ τῶν Ἄλπεων ἀναβάσεως, χάριν τῆς ὑστεροφημίας καὶ μόνης! Καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει δὲ ὅτι ὑπῆρχεν ἐντός μου σπινθήρ τις τοιούτου εἴδους φιλοδοξίας, θὰ εἶχε καὶ οὗτος πρὸ πολλοῦ κατασβεσθῆ ὑπὸ τῆς πολλοῦ ἐκείνης βροχολουσίας! Κατήλθομεν τέλος πάντων εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ βουνοῦ σῷοι. Ὑπελείπετο ἤδη νὰ διαβῶμεν τὸν χείμαρρον, ὅπως συνεχίσωμεν τὸν δρόμον μας. Γέφυρα ἐν τούτοις οὐδαμοῦ ἐφαίνετο. Ἐζήτησα γύρωθέν μου μὴ ὑπῆρχε διακλάδωσίς τις, κανὲν μνοπάτι· Ἀνωφελὴς προσπάθεια. Ἀναμφιβόλως εἴχομεν χάσει τὸν δρόμον, διότι τὸ δρομολόγιον τοῦ κυρίου δημάρχου δὲν περιεῖχε καὶ κολύμβημα ἐντὸς χειμάρρου. Καὶ ἡ βροχὴ μᾶς περιέλουε ραγδαία....

Ἤμην ἔξω φρενῶν. Ἔστειλα ἱεραρχικῶς εἰς τὸν διάβολον σύμπασαν τὴν γενεὰν τοῦ ἀγωγιάτου μου, φθάσας μέχρι αὐτοῦ τοῦ τρισπάππου του. Εἰς οὐδὲν ὅμως καὶ τοῦτο μὲ ὠφέλησε. Δὲν μοὶ ὑπελείπετο πλέον ἄλλο μέσον ἢ νὰ ἐπιστρέψω εἰς «Ζαχάρων» καὶ εὐχαριστήσω τὸν κύριον δήμαρχον διὰ τὰς δρομολογικὰς ὁδηγίας, ἃς μοὶ εἶχε δώσει διὰ νὰ μὲ ξεφορτωθῇ ἀναμφιβόλως. Ἠτοιμαζόμην νὰ τὸ πράξω δέ, ὅτε εἶδον ἐμφανισθέντα ἐνώπιον μου χωρικὸν κεκαλυμμένον διὰ τῆς ἐγχωρίου *κάπας*. Ὦ! βεβαίως ληστὴς θὰ εἶνε, διελογισθην καὶ ταραχὴ ἀνεξήγητος ἤρχιζε νὰ μὲ καταλαμβάνῃ. Εἶχον πρό τινων ἡμερῶν ἀναγνώσῃ ἔν τινι ἐφημερίδι, ὅτι εἶχε δολοφονηθῆ ἔξωθεν τῆς Ἀνδριτσαίνης εἰς ταχυδρόμος. Ἓν «γειά σου πατριώτη» μὲ ἐξήγαγε τῶν φόβων μου. Ἀνταπέδωκα ἀσμένως τὸν χαιρετισμὸν καὶ ἠρώτησα αὐτὸν πῶς ἠδυνάμην νὰ διέλθω τὸ *λαγκάδι*. Ἐπροθυμοποιήθη νὰ μοὶ φανῇ χρήσιμος καὶ μὲ ὡδήγησεν ὀλίγα μέτρα ὑψηλότερα, ὅπου μεγαλοι ὀγκόλιθοι συνέδεον τὰς δύο ὄχθας τοῦ χειμάρρου. Ἐδέησε νὰ καταβάλω ἀκροβατικὴν ὅλως τέχνην καὶ περισσοτέραν γενναιοψυχίαν, ὅπως διέλθω ἐπ' αὐτῶν. Ὁ μικρὸς ἀγωγιάτης μου μετὰ τοῦ ἵππου εὑρίσκετο πρὸ ἐμοῦ εἰς τὴν ἀντίθετον πλευράν. Ἤλπισα ὅτι ἐκεῖ θὰ ἐτελείωνον τὰ βασάνά μου. Καὶ ἱππεύσας ἐν σπουδῇ ἐξηκολούθησα τὴν πορείαν μου. Κατέβαλον πᾶσαν προσοχὴν μὴ παραπλανηθῶ ἐξερχόμενος τοῦ δρόμου. Εἴχομεν βαδίσει πλέον τῆς ὥρας, ὅτε ἤκουσα μακρόθεν ὑλακὰς κυνῶν. Θα εἶνε εἰς τὸ «Φανάρι» ἐσκέφθην περιχαρής. Τῷ ὄντι εὑρισκόμεθα εἰς τὰ πρόθυρα μικροῦ χωρίου. «Ποῦ κάθουνται οἱ Μηχανικοί, θειακοῦλά μου, ἠρώτησα γραῖαν ἱσταμένην ἐπὶ τῆς θύρας ἑνὸς τῶν

πρώτων οἰκίσκων, οἱ Μηχανικοὶ ποῦ φκιάνουν τὸ δρομο; «Σ' τὸ Φανάρι, παιδάτσι μου, ἀγροίκησα πῶς σταλίζουν», μοὶ ἀπεκρίθη μὲ τόνον κλυθμώδη....» Ἔμεινα μὲ ἀνοικτὸν στόμα ὡς ἠλίθιος. Δὲν ἠδυνάμην νὰ συγκεντρώσω τὸν νοῦν μου. Εἴχομεν πάλιν ἀποπλανηθῆ, διότι εὑρισκόμεθα οὐχὶ εἰς «Φανάρι», ἀλλ' εἰς Μάνεσι, ἕτερον χωρίον ἀπέχον ὁλόκληρον ὥραν. Εὐτυχῶς εἶχε καταπαύσῃ ἡ βροχή.

* * *

Ἀφέθην ἀσυνειδήτως εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἵππου μου, ὅστις μὲ βῆμα ἐξησθενημένον, ἐχώρει πρὸς τὰ ἄνω. Ἐγχώρια ἄσματα ἠκούοντο ἔκ τινος χαμογαίου οἰκίσκου. Ἦτο τὸ *μπακάλικο* τοῦ χωριοῦ ἐν ᾧ ἦσαν συνηθροισμένοι ἐξ ἢ ἑπτὰ χωρικοὶ κρασοπίνοντες πέριξ σπινθηροβολούσης πυρᾶς. Ἡ ἐξακολούθησις τῆς πορείας μου καθίστατο ἀδύνατος μὲ τοιοῦτον ἀγωγιάτην. Ἄλλως τε ἦτο καὶ 5 ὥρα μ. μ. καὶ ἤρχιζε νὰ νυκτώνῃ. Ἀφίππευσα καὶ εἰσῆλθον ἐντὸς τοῦ *Πανδοχείου*, ἃς τὸ ὀνομάσω οὕτω. Τὸ *γλέντι* ἦτο εἰς τὸ κατακόρυφον σημεῖον. Ἅμα τῇ εἰσόδῳ μου ἐπροθυμοποιήθησαν νὰ μοὶ προσφέρωσι νὰ πίω μὲ τὴν μοναδικὴν *καράταν*, ἥτις ἐφέρετο ἀπὸ στόματος εἰς στόμα ἀλληλοδιαδόχως, ἀφοῦ μὲ ἐξήτασαν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, ὡς ἂν ἐπρόκειτο νὰ μὲ ἀγοράσωσιν. Ἠρώτησα ἂν ὑπῆρχε μέρος διὰ νὰ διέλθω τὴν νύκτα καὶ ὡς τοιοῦτον μοὶ ὑπέδειξαν τὸ *μπακάλικο*, ἐν ᾧ εὑρισκόμην. Ἤμην ὑποχρεωμένος νὰ δεχθῶ τὴν πρότασιν. Καὶ τί ἄλλο νὰ πράξω; Ἔπρεπεν ὅμως νὰ φροντίσω καὶ διὰ σταῦλον τοῦ ἵππου. Ἠρώτησα ἂν ὑπῆρχε τοιοῦτος καὶ μοὶ ὑπέδειξαν πάλιν τὸ *μπακάλικο*. Μοὶ ἦλθε διάθεσις νὰ γελάσω. «Ἀλλὰ ποῦ θὰ χωρέσῃ καὶ το ἄλογο ἐδῶ μέσα;» προσέθηκα. «Νά! θὰ τραβήξω τὸν παγκο 'ς τὴν ἄκρη καὶ χωράει», μοὶ ἀπεκρίθη ἀπαθῶς ὁ καταστηματάρχης. Τὸν παρεκάλεσα νὰ τὸ πράξῃ τοὐλάχιστον ἐν τάχει διότι ὁ ὑπομονητικὸς Ἀχαμνόων μου εἶχεν ἀνάγκην περιποιήσεων διὰ νὰ ἀνακτήσῃ δυνάμεις. Ὁ καταστηματάρχης ἀφοῦ ἔπιεν ἐκ νέου εἰς ὑγείαν μου, ἠγέρθη μετὰ τῆς διακρινούσης τοὺς χωρικοὺς νωχελείας ὅπως ἐκτελέσῃ τὴν παραγγελίαν μου. Τὸν ἠκολούθησα διὰ νὰ παραλάβω τοὺς ὁδοιπορικούς μου σάκκους, εὐλογῶν τὸν Ὕψιστον, διότι ηὐδόκησε νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὰ μαρτύριά μου. Αἱ εὐλογίαι μου, φαίνεται ὅμως, ὅτι δὲν ὑπῆρξαν εὐπρόσδεκτοι, ἢ εἶχον καὶ ἄλλας ἀκόμη ἁμαρτίας νὰ πληρώσω ἐκείνην τὴν ἡμέραν, διότι νέα ὅλως περιπλοκὴ τῶν βασάνων μου ἐπαρουσιάσθη· ὁ ἵππος μου ὢν ἐξ ἐκείνων τοῦ στρατοῦ, οὓς ἄλλοτε ἐξεποίησεν ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, ἦτο ὑψηλοτάτου ἀναστήματος, κατ' ἀντίθετον λόγον πρὸς τὸ ὕψος τῆς ὀπῆς, ἥτις ἐχρησίμευεν ἀντὶ θύρας εἰς τὸ μοναδικὸν ἐκεῖνο *κατάστημα* τοῦ Μάνες καὶ συνεπῶς ἡ ἐν αὐτῷ εἴσοδός του καθίστατο ἀδύνατος. Ἦτο διὰ νὰ γελάσῃ κανεὶς μὲ τὴν σατανικὴν σύμπτωσιν. Ἀλλ' ἐγὼ ἐπροτίμησα νὰ στείλω ἀκόμη μίαν φορὰν εἰς τὸν διάβολον τὴν γενεὰν τοῦ ἀγωγιάτου μου, ὅστις μὲ τὴν ἐντελῆ ἄγνοιαν τῶν δρόμων, ἥτις τὸν ἔδερνεν, ὑπῆρξεν ὁ αἴτιος ὅλων μου ἐκείνων τῶν συμφορῶν, ἃς τὰς ἀποκαλέσω οὕτω ἐπὶ τὸ τραγικώτερον. Τὸν ἠπείλησα ὅτι θὰ ἔγραφον εἰς τοὺς ἐν Ἀγουλινίτσῃ μηχανικοὺς νὰ μὴ τοῦ πληρώσουν τὸ ἀγώγιον. Δὲν εἶξευρα καὶ ἐγὼ πλέον τί ἔλεγον. Πῶς νὰ ἀφίσω εἰς τὸ ὑπαιθρον νὰ διανυκτερεύσῃ ὁ κακόμοιρος ἵππος μου — ὁ συμμέτοχος ὅλων μου τῶν περιπετειῶν; *Θὰ ἐτίνασε τὰ πεταλία* βεβαίως μὲ ἐκεῖνο τὸ ψῦχος!

— Καὶ ποιὸς εἶσαι τοῦ λόγου σου; ἤκουσα αἴφνης νὰ μὲ ἐρωτᾷ εἷς χωρικὸς ἐκ τοῦ κύκλου, ὅστις εἶχε σχηματισθῆ γύρωθέν μου, ὡς νὰ ἤμην κανὲν ἀξιοπερίεργον θέαμα.

— Εἶμαι μὲ τοὺς μηχανικοὺς ποῦ φκιάνουν τὸ δρομο 'ς τὸ «Φανάρι» τῷ ἀπεκρίθην.

— Ἀ! ξέρω... Φτοῦ ἀπὸ 'δῶ τὰ βρωμόσκυλα ποῦ ὡς 'χτές, ἀκοῦτε μωρ' παιδιά! ἔτρωγαν κρηάς· μοῦ τοὔλεγε ὁ Νικολὸς ποῦ δουλεύει μαζῆ τους, προσεθηκε, πτύων κατὰ γῆς.

— Ποιὸς εἶνε αὐτὸς ὁ Νικολός; ποῦ εὑρίσκεται; ζῆ; ἔσπευσα νὰ τὸν ἐρωτήσω, ἀδιαφορῶν διὰ τοὺς ἐξορκισμούς, οὓς ἔκαμνεν εἰς βάρος τῶν κρεατοφάγων μηχανικῶν.

Εὐλογημένον το ὄνομα τοῦ Κυρίου:

Ὁ Νικολὸς ἦτο ἐργάτης πλησίον τῶν μηχανικῶν εἰς συνάντησιν τῶν ὁποίων μετέβαινον, κάτοικος δὲ τοῦ χωρίου «Μάνεσι». Μικρὸς χωρικός, πρὸς ὃν ὑπεσχέθην μίαν δεκάραν, ἀνέλαβε νὰ μὲ ὁδηγήσῃ εἰς τὸν οἶκόν του. Ἕνεκα τῶν Χριστουγέννων εἶχεν ἔλθει πλησίον τῆς οἰκογενείας του.

Ἀμφιβάλλω ἄν, οἱ πρὸ τόσων χιλιετηρίδων, τῇ ὁδηγίᾳ ἀστέρος προσελθόντες εἰς τὴν Φάτνην Μάγοι, ὅπως χαιρετήσωσι τὸν ἀρτιγέννητον Θεάνθρωπον, ἠσθάνθησαν περισσοτέρους παλμοὺς ἀγαλλιάσεως ἐν τῇ καρδίᾳ των εἰς τὴν θέαν του, τῶν ὅσων ἠσθάνθην ἐγώ, ὅτε συνήντησα διὰ πρώτην φορὰν τὸν Νικολόν. Ἐκεῖνοι εὗρον ἐν Βηθλεὲμ τὸν μέλλοντα λυτρωτὴν τῆς ἀνθρωποτήτος, ἐνῷ ἐγὼ ἀνεκάλυψα τὸν ἄμεσον σωτῆρα μου!

Ἡ συνάντησις τοῦ Νικολοῦ κατόπιν τοιαύτης συρροῆς περιπετειῶν, ἃς ὑφιστάμην ἀπὸ πρωΐας, ὑπερέβαινε πᾶσαν ἀγαθὴν προσδοκίαν μου. Ἦτο ὁ σωτὴρ ἄγγελός μου! Μοὶ ἤρχετο διάθεσις νὰ τὸν ἐναγκαλισθῶ...

Πρώτη φροντίς μου ὑπῆρξε νὰ πείσω τὸν καλόν μου Νικολόν, ὅπως μὲ ὁδηγήσῃ εἰς «Φανάρι» αὐτοστιγμεὶ εἰ δυνατόν! «Ποιὸς ξεύρει, ἔλεγον κατ' ἐμαυτόν, ἂν δὲν ἀναχωρήσω ἀμέσως, δύναται νὰ ἀποθάνῃ κατὰ τὸ διάστημα τῆς νυκτὸς ὁ Νικολός, ἢ νὰ ἐξαφανισθῇ ὡς σκιὰ καὶ τότε δὲν θὰ εἶχον πλέον ἀγωγιάτην νὰ μοῦ δείξῃ τὸν δρόμον». «Αἱ εὐκαιρίαι εἰς τὰς κρισίμους περιστάσεις διὰ τοὺς ἀνθρώπους εἶνε ὅ,τι αἱ ἄγκυραι διὰ τὰ κινδυνεύοντα πλοῖα καὶ πρέπει νὰ ἐπωφελῶνται αὐτῶν πάραυτα»· διελογιζόμην ἐν φιλοσοφικῇ παραφορᾷ. Εἶχον πάθει ἀπὸ *μανίαν περιπλανήσεως*, ὡς ἄλλοι προσβάλλονται ὑπὸ τῆς *μανίας τῆς καταδιώξεως*. Πόσα κακὰ ἐπιφέρει εἰς τὸν ἄνθρωπον ἡ ἀπειρία!

* * *

Κατ' ἀρχὰς ὁ Νικολὸς ἔφερε μερικὰς δυσκολίας, ὅταν εἶδεν ὅμως ὅτι ἐπέμενον εἰς τὴν παράκλησίν μου, συγκατετέθη. Ἐγνώριζεν ὁ πονηρὸς ὅτι ἀπὸ τῆς ἐπιούσης θὰ εἶχεν ἀπόλυτον ἐμοῦ ἀνάγκην· θὰ ἦτο εἰς τὴν διαιοδοσίαν μου· ἐγὼ θὰ ἐκανόνιζον τὸ ἡμερομίσθιόν του. Ὅτι τὸν κόσμον δὲ κινεῖ οὐχὶ ὁ μοχλὸς ἀλλὰ τὸ συμφέρον, εἶνε πλέον ἢ φιλοσοφικὸν ἀξίωμα.

Διηυθύνθημεν ἐν τάχει πρὸς τὸ *μπακάλικο*, ἔξωθεν τοῦ ὁποίου ἵστατο ἀναμένων ὁ Μήτσος μετὰ τοῦ ἵππου. Νέον συμβεβηκὸς ἐπελθὸν ἐνίσχυσε τὰς περὶ ἀγωγιατῶν, εὐκαιριῶν, προσκομμάτων κ.λ.π. ἀπαισιοδόξους σκέψεις μου. Ἵππος τε καὶ Μήτσος εἶχον γίνει ἄφαντοι. Οἱ ὁδοιπορικοί μου σάκκοι ἔκειντο ἐγκαταλελειμμένοι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ἡ ἀπελή μου, ὅτι θὰ ἔγραφον εἰς Ἀγουλινίτσαν νὰ μὴ πληρωθῇ τὸ ἀγώγιον, ἐπέφερεν ἀπροσδόκητον δι' ἐμὲ ἀποτέλεσμα. Ὁ Μήτσος ἐν τῇ κουτοπονηρίᾳ του ἔκρινε καλὸν νὰ μὲ προλάβῃ, ἐπιστρέψων ἐν τάχει εἰς Ἀγουλινίτσαν...

Τὸ κακὸν εὐτυχῶς δὲν ἦτο ἀθεράπευτον, διότι ὁ Νικολὸς ἀφορμὴν ἐζήτει ὅπως μοῦ *ἀγωγιάσῃ τὸ μουλάρι του*.

Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν ἐγκατέλειπον τὸ «Μάνεσι», ἀφοῦ ἐννοεῖται, *ἐστεγνώθην* ὀλίγον πλησίον τῆς πυρᾶς καὶ κατεβρόχθισα *ἐκ τοῦ προχείρου* καὶ ὁλόκληρον πλευρὰν *μπουγανοψημένου χοιριδ'ου*, οὐτινος ἡ γευστικότης ἀποτελεῖ εἰσέτι τὴν καλητέραν Μανεσιακὴν ἀνάμνησίν μου. Φόβους καὶ ἀπαισιοδοξίας περὶ νέων περιπλανήσεων καὶ περιπετειῶν δὲν εἶχον πλέον. Ὁ Νικολὸς μοὶ ἐφαίνετο ἡ ἐνσάρκωσις πάσης ἐγγυήσεως περὶ τοῦ ἀσφαλοῦς τῆς πορείας. Πόσον ἀλλοῖα ἔβλεπον τὰ πράγματα ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῶν *γοιριδείων* ἐντυπώσεών μου!

* * *

Ἔφθασα εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον. Οἱ μηχανικοὶ μετὰ τοῦ βοηθοῦ των, μὲ ὑπεδέχθησαν μὲ ἀνοικτὰς ἀγκάλας. Διετέλουν μετ' αὐτῶν εἰς φιλικὰς σχέσεις ἐν Πάτραις πολὺ πρὶν προσληφθῶ εἰς τὴν Ἀποστολήν. Ἀφοῦ ἐδιηγήθην αὐτοῖς ὅλην μου τὴν Ὀδύσσειαν καὶ ἔπιον μετ' αὐτῶν φιάλας τινας ἐγχωρίου οἴνου, ὁ βοηθὸς κ. G... πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ ὁποίου μετέβην ἐκεῖ, μοὶ ἀνήγγειλεν ὅτι τὴν ἐπιοῦσαν λίαν πρωὶ θὰ ἀνεχώρει διὰ τὰς Πάτρας, ἐρωτῶν με, ἂν εἶχον παραγγελίαν τινὰ διὰ τὴν οἰκογένειάν μου. Εὐτυχὴς εὐκαιρία, ἐσκέφθην, ὅπως πέμψω αὐτῇ τὸ ἐκ τῶν πρώτων μου κερδῶν ἀποταμίευμα. Ἔγραψα σύντομον ἐπιστολὴν πρὸς τὸν πατέρα μου, ἣν ἐνεχείρισα μετὰ ἑκατὸν δραχμῶν τῷ κ. G....

Βρογολουσία, κεραυνοφοβία, σκυλοφοβία καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ὁμοιοκατάληκτα, ἐξ ὧν ὑπέφερα κατὰ τὴν πορείαν μου, εἶχον ἐντελῶς παρέλθῃ, λησμονηθῆ. Ἓν αἴσθημα μὲ εἶχε κυριεύσει, τὸ τῆς ἐκπληρώσεως ἐξόχου πράξεως διὰ τῆς ἀποστολῆς τῶν ἑκατὸν ἐκείνων δραχμῶν, αἵτινες ἤξιζον δι' ἐμὲ πλειότερον ἑκατομμυρίου. Αἱ πρῶται σταγόνες ἱδρῶτος, αἵτινες πίπτουσιν ἐκ τοῦ μετώπου ἐντίμου νέου ἀποδουμένου εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς εἶνε πολυτιμότεραι βαρυτίμων ἀδαμάντων....

* * *

Παρῆλθον ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐξ ὁ-

λόκληρα ἔτη, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ὁποίων διέθεσα ὑπὲρ τῆς οἰκογενείας μου πολλῷ περισσότερα τῶν ὅσων ἔστειλα αὐτῇ ἐκ τοῦ χωρίου «Φανάρι» τὴν ἐσπέραν τῶν Χριστουγέννων τοῦ 1884. Ἐν τούτοις δὲν ἐνθυμοῦμαι νὰ μοὶ ἐθέρμανε ἄλλοτε τὰ στήθη σεμνότερα χαρὰ ἐκείνης, ἣν ἠσθάνθην τὴν ἑσπέραν ἐκείνην ἐν τῷ χωρίῳ «Φανάρι» μεθ' ὅλας τὰς ταλαιπωρίας, ἃς εἶχον ὑποστῆ μέχρις ὅτου φθάσω ἐκεῖ. Πόσον ἔχουσι δίκαιον οἱ λέγοντες ὅτι, ἡ συναίσθησις τῆς ἐκπληρώσεως γενναίας πράξεως ἀρκεῖ ἵνα περιβάλῃ δι' ἐντυπώσεως εὐαρέστου, γοητευτικῆς καὶ τὰ ἀλλεπάλληλα δεινοπαθήματα καὶ τὰς σκληροτέρας δοκιμασίας!..

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΡΩΣΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΑΛΕΞΑΝΔΡ-ΜΙΡΙΑΝΙΚΩΦ

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΛΟΜΑΤΣΕΦΣΚΗ

(Διήγημα)

Κατῴκουν εἰς συνοικίαν τινὰ τοῦ Βασίλειεβσκη-ὄστροφ. Τὸ μοναδικὸν παράθυρον τοῦ μοναδικοῦ δωματίου μου ἔβλεπε πρὸς στενὴν τετράγωνον αὐλὴν τῆς πολυορόφου οἰκίας μας, τὸ ὁποῖον μὲ ἔκαμε ἑκόντα ἄκοντα νὰ γνωρίσω, κατὰ τοὺς πρώτους τοῦ ἔαρος μῆνας, οὐχὶ μόνον τὰ πλεῖστα τῶν ἐν αὐτῇ οἰκημάτων, ἀλλὰ καὶ τὸν τρόπον τῆς ζωῆς, τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔθιμα τῶν κατοικούντων αὐτά. Ἂν λέγουν, ὅτι ἐν Πετρουπόλει δύναταί τις νὰ ζήσῃ δέκα ἔτη εἰς μίαν κατοικίαν χωρὶς νὰ ἔχῃ οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην γνῶσιν περὶ ἐκείνων οὓς εἰς τοῖχος μόνον διαχωρίζει, τοῦτο δύναται νὰ συμβῇ μόνον εἰς τοιχοκτισμένους γείτονας· ὅσον δ' ἀφορᾷ τοὺς ἀπέναντί μας, ὅσον καὶ ἂν προσεπαθοῦμεν νὰ ἀγνοῶμεν αὐτοὺς ἑκόντες ἄκοντες, σὺν τῇ ἐνάρξει τοῦ ἔαρος, ὁ οἰκιακὸς αὐτῶν βίος ἔπαυε νὰ εἶνε δι' ἡμᾶς μυστήριον.

Ἡ μικρὰ ἔκτασις τῶν αὐλῶν καὶ ὁ μεγαλοπρεπὴς αὐτῶν ὄγκος, τοσοῦτον ἐπεβοήθουν τὴν εἰρημένην περίστασιν, ὥστε πολὺ σπάνιαι ἐξαιρέσεις πρὸς τοῦτο ὑπάρχουσιν. Τῳόντι, νομίζει τις, ὅτι κατὰ τὴν κατασκευὴν τῶν παρεμφερῶν πρὸς τὰ στενὰ τῶν Θερμοπυλῶν αὐλῶν μας, οἱ ἀρχιτέκτονες προσπαθοῦσι νὰ συμμορφωθῶσι πρὸς τὰς ὀρέξεις καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τῶν πλανοδίων μουσικῶν μᾶλλον, ἢ πρὸς τὰς εὐκολίας τῶν κατοίκων, διότι σπανίως ἱκανοποιοῦσι τὰς ἀπαιτήσεις τῶν τελευταίων· ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀκουστικήν, ἑκάστη αὐλὴ τῆς Πετρουπόλεως εὐχερῶς δύναται νὰ ὑπερακοντίσῃ τὴν αἴθουσαν τοῦ ἐν Μιλάνῳ θεάτρου.

Χάρις εἰς τὰς συνθήκας τῆς μονήρους ζωῆς μου, μὲ ἀπησχόλουν τὰ μάλιστα αἱ ποικίλαι ἐκεῖναι σκηναί, ἃς ἔτυχε νὰ βλέπω καὶ ἀκούω πανταχοῦ τῆς οἰκίας. Ἤρκει ν' ἀνάψῃς σιγάρον καὶ νὰ προκύψῃς ἐκ τοῦ παραθύρου, ἵνα μὴ ἀποσπασθῇς ἐκεῖθεν ταχέως. Ἀκούεις ἔξαφνα θυμωθεῖσαν κυρίαν νὰ βλασφημῇ τὸν μεθυσμένον σύζυγόν της, διότι ἐβράδυνε νὰ ἐπιστρέψῃ ὑπὸ τὴν οἰκογενειακὴν στέγην καὶ διότι ἐδαπάνησε χρήματα· ἕτερος οὐχ ἧττον βεβακχευμένος Γερμανός, παράλυτος ἐκ τοῦ ζύθου, ἐν Γερμανικῇ διαλέκτῳ διηγεῖται εἰς τὴν καχεκτικὴν αὐτοῦ frau (σύζυγον), ὅ,τι ἀνέγνωσεν εἰς τὴν τσαΐτουγκ (ἐφημερίδα) τοῦ ἔρρ Μάγερ, ὅτι ἀρκεῖ νὰ θελήσῃ ὁ ἔρρ Βίσμαρκ, καὶ οὐδεὶς Ρῶσος θ' ἀπομείνῃ ἐν Ρωσίᾳ, καὶ ὅτι, συνεπῶς, οἱ Ρῶσοι δὲν θὰ τολμῶσι πλέον νὰ διοικῶσι τὴν Πετρούπολιν ὡς πόλιν ἰδικήν των. Ἐκ τοῦ πέρπτου πατώματος ἀκούεται αἴφνης ἡ φράσις: «Πουλί μου! φέρε ἕνα μποτίλια μπύρα!.....» Κάτωθεν δὲ ἀκούεται ὁ θρῆνος μητρὸς πρὸς τὸ ἀποθνῆσκον βρέφος αὐτῆς.... Καὶ γέλως, καὶ θλῖψις, καὶ ἀνθρώπιναι χαραὶ καὶ ἀνθρωπίνη θλῖψις — τὰ πάντα ἐνώπιόν σου. Κάθησαι λοιπὸν καὶ ἀκούεις μέχρι βαθείας νυκτός.... Ἀφ' ἑνὸς θλῖψις, ἀφ' ἑτέρου φαιδρότης, ἀλλὰ πάντοτε ποικιλία....

Ἐν τούτοις, ταχέως ἡ παρὰ τὸ παράθυρον διαμονή μου ἔλαβε μᾶλλον συγκεντρωτικὸν χαρακτῆρα. Ἐγερθεὶς ὡραίαν τινὰ πρωΐαν τοῦ Αὐγούστου καὶ καθίσας παρὰ τὸ παράθυρον ἵνα πίω τὸ τέϊον μου, παρετήρησα δωμάτιόν τι μετ' ἐπίπλων, εὑρισκόμενον ἀπέναντι ἀκριβῶς τοῦ παραθύρου μου καὶ πρὸ πολλοῦ χρόνου κενὸν ἐνοικιαστοῦ. Παρῆλθον ἀπὸ τῆς ὡραίας ταύτης πρωΐας πέντε-ἓξ ἡμέραι, ὅτε ἔμαθον ὅτι εἰς τὸ οἴκημα τοῦτο κατῴκησαν δύο περιστεραί, μετὰ μίαν δὲ ἔτι ἡμέραν, ὅτι αὐταὶ αἱ περιστεραὶ σύζυγοι, πρὸ μηνὸς μόλις ἠνώθησαν.

Καὶ ἤρχισα περισσότερον παρατηρῶν τὰ παράθυρα τῶν νέων οἰκητόρων. Πρῶτον, διότι δὲν ὑπῆρχεν ἀνάγκη νὰ στρέψω τὸν λαιμόν μου, (τὰ παράθυρα ἦσαν ἀκριβῶς ἀπέναντι τοῦ ἰδικοῦ μου), καὶ δεύτερον, διότι ἀγαπῶ τὸν γογγυσμὸν τῶν περιστερῶν καὶ τὸν ἔρωτα τῶν συζύγων· ἀγαπῶ φοβερὰ τὰς σπανιότητας.

Ἠγαπῶντο δὲ σφοδρότατα—ἰδίως ἐκείνη, ἡ ὡραία γλαυκῶπις, ξανθή, μετὰ λακκίσκων ἐπὶ τῶν ροδοχρόων παρειῶν της. Ἀναχωρεῖ ὁ σύζυγος—ἐπὶ μακρὸν κρέμαται ἐκ τοῦ τραχήλου του, ἡ καλή, καὶ ἀκολουθεῖ αὐτὸν διὰ τοῦ βλέμματος μεχρισότου οὗτος ἀποκρυβῇ ὑπὸ τὸν πυλῶνα.

«Εὐδαίμων», διελογιζόμην ἑκάστοτε, καὶ ἔκαμνα τὴν ἀπόφασιν, ὅτι κ' ἐγὼ εἶνε ἀνάγκη πλέον νὰ νυμφευθῶ ταχέως καμμίαν γαλανομμάταν ξανθὴν μὲ λακκίσκους.

Κατὰ σκοτεινήν τινα ἑσπέραν περὶ τὰ τέλη Αὐγούστου ἐκάθησα παρὰ τὸ παράθυρον πλειότερον τοῦ συνήθους. Καίτοι αἱ περιστεραί μου πρὸ πολλοῦ ἤδη διετέλουν ἐν τῷ σκότει, ἐγὼ ἐν τούτοις ἐκ συνηθείας παρετήρουν ἑκάστοτε εἰς τὰ παράθυρά των. Ἐκ πολλῶν μερῶν ἀντήχησαν ταυτοχρόνως ὡρολόγια σημαίνοντα τὴν δωδεκάτην, ἐγὼ δὲ ἤμην ἕτοιμος νὰ κατακλιθῶ, ὅτε αἴφνης παρετήρησα ὅτι εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν γειτόνων, μετὰ ζήλου προσέτριβέ τις πυρεῖον πρὸς τὸν τοῖχον... «Μία, δύο, τρεῖς» τὸ πυρεῖον ἀνέλαμψε καὶ ἡ αἴθουσα αὐτοστιγμεὶ ἐφωτίσθη. Ἀκριβῶς ἀπέναντί μου, ἐπὶ ἀνακλίντρου ἐκάθηντο εἷς ἀνὴρ καὶ μία γυνή.

«Ἀ, ὡραία ξανθή!» διελογίσθην. Δὲν ἔχεις ὕπνον φαίνεται... Πά! Τί τρέχει;... Μοῦ φαίνεται ὅτι ὁ γείτων μου ἔγεινε ξανθός;...».

Πράγματι, μοὶ ἐφάνη ὅτι ἡ τοῦ γείτονος κόμη ἐλευκάνθη. Παρετήρησα καλλίτερον. Αἱ μορφαὶ ἐπλησίασαν ἀλλήλας καὶ διεχύθησαν εἰς φιλήματα.

«Τί διάβολο!... νομίζεις ὅτι ἐξύρισε καὶ τὸ γένειον... Ἐν τούτοις, πράγματι δὲν εἶνε ἐκεῖνος...». Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἡ μικρὰ χεὶρ τῆς ξανθῆς κατεβίβασε τὸ παραπέτασμά.

Τὴν ἐπαύριον λίαν πρωὶ ὁ αὐλοφύλαξ ἔκρουε τὴν θύραν μου.

— Ἤλθα, κύριε νὰ μοῦ κάμετε τὴν χάρι, νὰ ἰδῆτε αὐτὸ τὸ πασαπόρτι τοῦ νέου νοικάτορα.

— Μετὰ χαρᾶς, ψυχή μου. Καὶ τίνος εἶνε;...

— Νὰ ἐδῶ ἀντίκρυ σας, τῶν νεοπαντρεμένων. Παρετήρησα τὸ διαβατήριον ὅπερ ἀνῆκεν εἰς τὸν ἐλεύθερον τεχνίτην Ἀλεξάνδρ-Παχώμιτς Μιριάνικοφ· ὄπισθεν δ' αὐτοῦ ἦτο γεγραμμένον· Ἐνυμφεύθη διὰ πρώτου νομίμου γάμου τὴν θυγατέρα τοῦ νομαρχιακοῦ συμβούλου Λέοντος Οὐχβάτοφ, δεσποινίδα Ἀλεξάνδραν» κτλ.

— Κατοικοῦν μόνοι των;... ἠρώτησα.

— Οἱ δύο των. Ἔχουν καὶ ὑπηρέτριαν,.. μιὰ λιγδομένη, ἴσως τὴν παρετηρήσατε... Τὸ φαγὶ τὸ φέρνουν ἀπὸ τὸ ξενοδοχεῖο. Ἄλλον ὑπηρέτην δὲν ἔχουν, ἀλλὰ — ὑποθέτω— δὲν εἶνε πτωχοί· εἶνε συγυρισμένοι περίφημα· Ὁ ἴδιος λείπει ἀπὸ χθὲς τὸ πρωὶ γιὰ δυὸ μέραις 'ς τὸ Πετερχώφ...

— Πῶς;... Τί μήπως ἐκεῖνος δὲν εἶν' ἐδῶ;

— Ὄχι, αὔριο ὑποσχέθηκε πῶς θἄρθῃ.

Τὴν ἐπιοῦσαν ὁ γείτων ἦλθε πράγματι. Ἐπὶ δύο ἀκριβῶς ὥρας ἡ ξανθὴ ἐκρέματο ἐκ τοῦ λαιμοῦ του, τὸν ἐφίλει καὶ τὸν ἐθώπευε...

«Τί διάβολος εἶν' αὐτή;...» διελογίσθην. Ἡ χθὲς τὸ βράδυ μοῦ ἐφαίνοντο διπλᾶ τὰ πράγματα», ἤ.... Ἀλλ' ἀδύνατον.... Ἡ ὑποδοχή αὕτη... καὶ ἔπειτα μήπως πρὸ πολλοῦ... Ὄχι, ἀδύνατον... Πιθανώτερον νὰ εἶνε ἀδελφός της...».

Καὶ ἐβυθίσθην εἰς σκέψεις, καὶ δὲν εἶχον ὑπομονὴν νὰ ἐξημερώσῃ, ἵνα ἀνακαλύψω νέας ἀποδείξεις, αἵτινες δὲν ἐβράδυνον νὰ φανερωθῶσι.

Δὲν εἶχον παρέλθει οὔτε εἴκοσι λεπτὰ ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ Μιριάνικοφ, ὅτε κάτωθεν τοῦ πυλῶνος ἐξῆλθε σπεύδων μετρίου ἀναστήματος ξανθός, φορῶν μαλακὸν καστόρειον πῖλον καὶ ἔτι ταχύτερον ἀνατρέξας τὴν κλίμακα, ἔκρουσε τὸν κώδωνα τῶν γειτόνων μου.

Ἡ ὡραία, ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἐκρέματο ἐκ τοῦ τραχήλου του—τόσην ὥραν ἐκρέματο, ὥστε ἐγὼ ἐσκέφθην: «Δὲν εἶν' ἀργὰ πλέον νὰ νυμφευθῶ ξανθήν;...».

Διελθόντες τρυφερῶς ἐνηγκαλισμένοι καθ' ὅλην τὴν σειρὰν τῶν παραθύρων τοῦ οἰκήματος, ὁ ξανθὸς καὶ ἡ ξανθὴ εἰσῆλθον εἰς τὸ ἀπώτερον δωμάτιον, εἰς αὐτὸ ἐκεῖνο, ὅπερ ἐκ τῆς διακοσμήσεως αὐτοῦ ὡμοίαζεν ὀλιγώτερον πρὸς αἴθουσαν ὑποδοχῆς. Ἔκ τινος ἀνυπομόνου κινήσεως τοῦ ἀγνώστου εἶδον, ὅτι καὶ οἱ ξανθοὶ δὲν στεροῦνται ἐνεργητικῆς φύσεως. Ἀλλ' ἡ ξανθὴ εὗρε, πιθανῶς, ἀσεμνον τὴν κίνησιν τοῦ ξανθοῦ, ἀπεσπάσθη καὶ .... κατεβίβασε τὸ παραπέτασμα.

Ἔκαμα ἀπόφασιν νὰ μὴ νυμφευθῶ ξανθὴν μετὰ λακκίσκων.

Ἐν τούτοις ἐκ τῆς στιγμῆς ταύτης δι' ἐμὲ ἐπέστη ὁ καιρὸς τῶν δεινῶν ἠθικῶν δοκιμασιῶν καὶ δεινοτέρων ἀμφιβολιῶν. «Ἐγὼ καίτοι ἀκουσίως, ἀλλ' ὅμως ἐγενόμην μάρτυς χαμερποῦς ἀπάτης, ἐνταῦθα δὲ δὲν εἶνε μόνον ἡ ἀπάτη, ἀλλὰ καὶ ἡ πανουργοτέρα ὑποκρισία. Καθ' ἑκάστην βλέπω, ἐπὶ τέλους τὴν ἔκφρασιν τῆς εὐτυχίας ἐπὶ τῆς ἐντίμου μορφῆς τοῦ πτωχοῦ Μιριάνικοφ καὶ... σιωπῶ... Δὲν εἶναι ταπεινωτικὸν τοῦτο ἐκ μέρους μου;... Ἀλλὰ καὶ τί μ' ἐνδιαφέρει; Μήπως ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ καταστρέψω τὴν ἔκστασιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ νὰ τοῦ χαλάσω τὴν ἡσυχίαν του;... Καὶ ἔπειτα, ἂν αὐτός.... τὴν φονεύσῃ;... Ὄχι!.... Τοῦτο δὲν εἶναι ἰδιόν μου ἔργον!.... Ὁ ἴδιος ἠπατήθη εἰς τὴν ἐκλογήν του!.. ἐγὼ δὲν εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ γείνω προδότης!»

Μυριοτρόπως ἐμελέτων καθ' ἑκάστην περὶ τοῦ προσώπου, ὅπερ ὤφειλον νὰ διαδραματίσω εἰς τὰς σχέσεις τῶν *περιστερῶν* μου καὶ χιλιάκις εἰς οὐδὲν κατέληγον ἀποτέλεσμα. Οὐχ ἧττον αἱ μετὰ τοῦ Μιριάνικοφ καὶ τῆς συζύγου του σκηναὶ τῶν ἀποχωρισμῶν καὶ συνεντεύξεων μοὶ προὐξένουν ἀνέκφραστον ἐντύπωσιν. Ἡ ἐπιβουλὴς γυνή, μόλις ἐπρόφθανε νὰ προβοδίσῃ τὸν ξανθὸν ἐραστὴν ἐρρίπτετο μετὰ τῆς αὐτῆς τρυφερότητος εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ μελαγχροινοῦ συζύγου, ὅπερ μοὶ προὐξένει ἀνυπόφορον ἀηδίαν καὶ πρὸς στιγμὴν ἔκαμνα τὴν ἀπόφασιν νὰ εἴπω τὰ πάντα· ἀλλ' ἡ ὥρα παρήρχετο καὶ μετέβαλλον σκοπόν. Ἐπὶ τέλους, ταλαντευθεὶς ἐπὶ μίαν καὶ ἡμίσειαν ἑβδομάδα, ἀπεφάσισα νὰ μετοικίσω καὶ ἐπορεύθην πρὸς ἀνεύρεσιν οἰκήματος.

— Κύριε;... Μὴ γνωρίζετε ἐδῶ κοντὰ κανένα γιατρό;... μὲ ἠρώτησεν ὁ αὐλοφύλαξ ἱστάμενος παρὰ τὸν πυλῶνα.

— Διὰ ποῖον;...

— Νὰ ἡ γυναῖκα τοῦ ζωγράφου ἀρρώστησε... Χάδια... Τοῖς ξεύρεις ταῖς γυναῖκες, — κ' ἐκεῖνος ὁ κακομοίρης πνίγεται στὴ δουλειά.

— Καὶ τί ἔχει;...

— Ἀμ ποιός τὴ ξεύρει!... Φωνάζει πῶς τῆς πονεῖ τὸ κεφάλι της.

— Κ' ἐκεῖνος εἶνε μέσα;...

— Καὶ βέβαια!... Κοντά της εἶνε.

Τῷ ἔδωκα τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἰατροῦ.

Καθ' ὅλην τὴν νύκτα τὸ οἴκημα τῶν γειτόνων μου ἐφωτίζετο. Ὁ Μιριάνικοφ— καθόσον νομίζω — ἔβαινεν ἀπὸ γωνίαν εἰς γωνίαν μέχρι τῆς πρωΐας, καὶ ἀκολούθως, χωρὶς νὰ κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμούς του, φέρων χαρτοφυλάκιον ὑπὸ μάλης ἐξῆλθε τῆς οἰκίας. Ὁ ἀναπληρωτὴς αὐτοῦ ξανθὸς ἐνεφανίσθη ἅμα τῇ ἐξόδῳ του, καὶ ταχέως ἔσχον τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἴδω τὴν κυρίαν Μιριάνικοφ παρὰ τὸ κλειδοκύμβαλον...

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ἡ καταδίκη της ἦτο ὑπογεγραμμένη. Ὡρκίσθην νὰ μὴ σιωπήσω καὶ τὴν ἐπαύριον ἠκολούθησα τὸν Μιριάνικοφ ἐξελθόντα τῆς οἰκίας του.

— Κύριε!... ἐκάλεσα αὐτὸν βαδίζοντα εἰς τὴν μεγάλην ὁδόν.

— Εἰς τὰς διαταγάς σας. Τί ἀγαπᾶτε;.. Εὐγενῶς μὲ ἠρώτησεν, ἀνυψῶν τὸν πῖλόν του.

— Βλέπετε... ἤθελον...ἐπεθύμουν... δηλαδή... εἶνε ἀνάγκη...

Ἡ θέσις μου ἦτο πλειότερον ἢ δυσχερής.

— Πιθανῶς, ἐπιθυμεῖτε νὰ μοὶ ὁμιλήσητε, περί τινος; ἐπρότεινεν ἐλθὼν εἰς βοήθειάν μου.

— Ναί, κυρίως... εἶνε ἀνάγκη νὰ σᾶς ὁμιλήσω περὶ λίαν σοβαρᾶς ὑποθέσεως.

— Περὶ σοβαρᾶς ὑποθέσεως;

— Μάλιστα.

— Καὶ περὶ ποίας, ἂν μοῦ ἐπιτρέπεται νὰ σᾶς ἐρωτήσω;...

— Ὑπόθεσις καθ' ὑπερβολὴν σπουδαία, καίτοι δυσάρεστος... ὑπόθεσις ἀφορῶσα ὑμᾶς ἀτομικῶς... ἂν ἐπιθυμῆτε νὰ μὲ ἀκούσητε... εἰμαι...

— Πολὺ καλά. Ἂν δὲν ἀπατῶμαι, ἔσχον τὴν εὐχαρίστησιν νὰ σᾶς ἴδω... Κατοικοῦμεν, νομίζω, εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν οἰκίαν... Ἡ σύζυγός μου μάλιστα σᾶς θεωρεῖ ὀνειροπόλον. Δὲν εἶνε προτιμότερον νὰ ἔλθητε παρ' ἐμοί; Μετὰ τὰς ἕξ — οἱανδήποτε ἡμέραν ἔχετε εὐχαρίστησιν.

— Συγγνώμην, ἡ ὑπόθεσις εἶνε λίαν σοβαρὰ καὶ λεπτὴ ὥστε... ὥστε νὰ ὁμιλῶμεν περὶ αὐτῆς καθ' ὁδόν...

— Ἀλλ' ἐγὼ σᾶς παρακαλῶ νὰ ἔλθητε παρ' ἐμοί... Τώρα, συγγνώμην, δὲν ἔχω καιρόν.

— Δὲν δύνασθε νὰ εἴπητε ὅτι δὲν ἔχετε καιρόν, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὰ περιστατικά, ἅτινα θέλω νὰ σᾶς διακοινώσω. Ἂς εἰσέλθωμεν ἐδῶ ἔστω, εἰς τὸ τεϊοπωλεῖον καὶ καθήμεθα εἰς τὸ ἰδιαίτερον δωμάτιον.

— Ἔστω, ἀλλὰ μὴ βραδύνωμεν.

Εἰσήλθομεν εἰς ἰδιαίτερον ἐν τῷ τεϊοπωλείῳ δωμάτιον, παρηγγείλαμεν δύο ποτήρια τεῖου καὶ διετάξαμεν τὸν ὑπηρέτην νὰ μᾶς ἀφίσῃ μόνους.

— Ἰδού, βλέπετε... ἤρχισα τεταραγμένως πως θεωρῶν ἐντὸς τοῦ ποτηρίου. — Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θέλω νὰ σᾶς εἴπω εἶνε τόσον ἐγγιστικόν... Ἴσως δὲν ἔχω κανὲν δικαίωμα...τοσούτῳ μᾶλλον, καθόσον... Ἀλλά, ὅσον καὶ ἂν κατακρίνητε τὸ κίνημά μου...

Τὸ πρόσωπον τοῦ Μιριάνικωφ ἦτο τοσούτῳ γαληνιαίως ἤρεμον ὥστε δὲν εἶχον ὁλοτελῶς δυνάμεις ὅπως τῷ καταφέρω τὸ κτύπημα.

— Τί τρέχει λοιπόν;...

— Ἑτοιμασθῆτε νὰ ἀκούσητε πᾶν ὅτι θέλω νὰ σᾶς εἴπω... ἐθεώρησα καθῆκόν μου νὰ σᾶς προειδοποιήσω... ἐκ περιστάσεως ἀνεκάλυψα ὅτι σᾶς ἀπατῶσι.

— Μὲ ἀπατῶσι;... καὶ τίς μὲ ἀπατᾷ!...

— Σᾶς ἀπατᾷ... ἡ σύζυγός σας.

— Ἡ σύζυγός μου;... Τί λέγετε!... ἔχετε σῴας τὰς φρένας σας;...

— Ναί, σᾶς προδίδει. Ἅμα ὡς ἐξέλθητε τῆς οἰκίας σας — ἔρχεται πρὸς αὐτὴν ἐραστής... ἕνας ξανθὸς κύριος.

Ὁ Μιριάνικωφ ἠγέρθη, ἔκαμε βήματά τινα, ὡσεὶ μελετῶν τι, ἀκολούθως δὲ ἔστη ἀνώπιον μου· ἐπὶ τῆς μορφῆς του οὐδ' ἴχνος ταραχῆς παρετηρεῖτο.

— Ἀκούσατέ μου, κύριε, — εἶπε, προσηλώσας ἐπ' ἐμοῦ τοὺς φαιοὺς ὀφθαλμούς του, — ἐσκέφθητέ ποτε ὅτι ἡ τιμὴ τῆς γυναικὸς εἶνε ἱερὸν πρᾶγμα, καὶ ὅτι ἡ διαβολὴ — εὑρίσκει πάντοτε τὴν προσήκουσαν τιμωρίαν; Ἐσκέφθητε ἐπὶ τέλους περὶ τῆς παροχῆς ἐναργῶν τεκμηρίων δι' ὅσα μοὶ εἴπατε;...

— Μάλιστα, δύναμαι νὰ σᾶς παράσχω ταῦτα ἀμέσως, ἀρκεῖ μόνον νὰ εἰσέλθητε μετὰ προφυλάξεως εἰς τὸ δωμάτιόν μου. Ὁ ἀντεραστής σας δὲν θὰ βραδύνῃ, πιθανῶς νὰ ἐπωφεληθῇ καὶ σήμερον τῆς ἀπουσίας σας.

— Πηγαίνομεν, ἀποτόμως εἶπεν ὁ Μιριάνικωφ.

Καθ' ὁδὸν ἐτηροῦμεν σιγήν. Ὁ συνοδοιπόρος μου, χωρὶς νὰ ἀλλάξῃ καὶ κατὰ τὴν φορὰν ταύτην τὸ ὁμαλόν, ἀρκούντως ἤρεμον βάδισμά του, ἐφαίνετο μελετῶν σχέδιόν τι. Ἀγνοῶ τί ἐσκέπτετο· ἀλλ' ὅσον ἀφορᾷ ἐμέ, σᾶς βεβαιῶ, διηρχόμην δεινοτάτας τοῦ βίου μου στιγμάς. Κατελήφθην ὑπὸ τοῦ αἰσθήματος τῆς μεταμελείας.

Εἰσελθόντες ὑπὸ τὸν πυλῶνα τῆς οἰκίας μας, ἐστράφημεν πρὸς τὴν κλίμακα, καὶ μετά τινα δευτερόλεπτα εὑρέθημεν εἰς τὸ δωμάτιόν μου. Κατεβίβασα τὸ παραπέτασμα καὶ προσεκάλεσα τὸν ξένον μου νὰ καθήσῃ παρὰ τὸ παράθυρον ἐπὶ τῆς μαλακῆς πολθρόνας μου. Ἡ συστολὴ τοῦ δυστυχοῦς συζύγου ἤρχιζε νὰ μὲ φοβίζῃ. «Ἂν τύχῃ καὶ τὴν φονεύσῃ;» διελογιζόμην, καὶ θὰ ἐπλήρωνον ἀκριβὰ ἀκριβὰ δι' αὐτὰς τὰς στιγμάς, ὅπως πᾶν ὅ,τι ἔλαβε χώραν μετεβάλλετο διὰ θαύματος τινος εἰς ὄνειρον.

Ἐτηροῦμεν σιωπήν. Ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἡ θέσις μας ἠδύνατο νὰ ὀνομασθῇ εὐχερής. Ἱστάμην, ἐρειδόμενος ἐπὶ τῆς ἱματιοθήκης καὶ ἐθεώρουν ἠλιθίως πως πρὸς τὸ ἀντιθέτον διαμέρισμα. Ὁ Μιριάνικωφ ἔβλεπεν ὡσαύτως.

— Ἰδοὺ αὐτός, ἐπρόφερον ἠρέμα.

— Ἀ-ἀ!.. Ἀγνώστος!..ἐσύριζε διὰ μέσου τῶν ὀδόντων του ὁ πτωχός μου γείτων.

Ὁ ξανθὸς ἔκρουσε τὸν κώδωνα — ἡ ὑπηρέτρια ἤνοιξε τὴν θύραν· ἡ κυρία Μιριάνικωφ, κατὰ τὸ συνήθες, ἐκρεμάσθη εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ ἀκριβοῦ ἐπισκέπτου ... Ἐστράφην διὰ νὰ μὴ ἴδω κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην τὸν Μιριάνικωφ.

Μετά τινας στιγμὰς οἱ νεαροὶ ἐρασταί, ἐνηγκαλισμένοι ἐπέρασαν εἰς τὸ δωμάτιον, ὅπερ ὀλίγην εἶχεν ὁμοιότητα πρὸς αἴθουσαν ὑποδοχῆς, καὶ ἡ κυρία Μιριάνικωφ κατεβίβασεν ἠρέμα τὸ παραπέτασμα.

— Εἴσθε τίμιος ἄνθρωπος, ἐπρόφερεν ὁ ξένος μου, θλίψας τὴν χεῖρά μου καὶ ἐξῆλθεν.

Εἰδον αὐτὸν διελθόντα τὴν αὐλήν, ἀκολούθως δὲ διὰ τῆς σειρᾶς τῶν δωματίων τοῦ οἰκήματός του καὶ ἐξαφανισθέντα ὄπισθεν τῆς θύρας τοῦ τελευταίου ἐξ αὐτῶν. αὐτοῦ τούτου, οὐτινος κατεβιβάσθη τὸ παραπέτασμα. Μετὰ πέντε λεπτὰ ὁ ξανθός, ὃ περιέμενον νὰ ἴδω πίπτοντα ἐκ τοῦ παραθύρου, μετ' ἐξαιρέτου χάριτος, καίτοι προδήλως τεταραγμένος, ὑπεκλίνετο ἀποχαιρετῶν τοὺς ἐν τῇ αἰθούσῃ. Ὁ Μιριάνικωφ, συνώδευεν αὐτόν, ὡς τὸν προσφιλέστατον τῶν φίλων του, μέχρι τῆς εἰσόδου καὶ μάλιστα μετὰ τῆς ὑποχρεώσεως χρηστοῦ οἰκοδεσπό-

του ἔδειξε τῇ ὑπηρετρίᾳ τὴν θέσιν ἀφ' ἧς ἐκρέματο τὸ ἐπανωφόριον τοῦ ξανθοῦ.

Ἡ θέσις μου ἦτο ἀνυποφόρως βλακώδης· ἔτριβον τοὺς ὀφθαλμούς μου οὐδὲν ἐννοῶν. Τὴν ἐπαύριον εἵμαρτο εἰς τὴν ἀπορίαν μου νὰ δεκαπλασιασθῇ. Τὴν ὀγδόην ἑσπερινὴν ὥραν, ὁ Μιριάνικωφ μετὰ τῆς συζύγου του, στριζομένης εἰς τὸν βραχίονά του, διήρχοντο διὰ τῆς αὐλῆς. Ἐπὶ τῆς μορφῆς αὐτῶν οὐδὲν ἠδύνατό τις νὰ διακρίνῃ, εἰμὴ ὅτι ἦσαν ἀπείρως γαλήνιοι καὶ εὐχαριστημένοι ἐκ τῆς τύχης των...

Ὁ ξανθὸς οὐδέποτε πλέον ἀνεφάνη.

(ἕπεται τὸ τέλος)

Α. Γ. Κωνσταντινιδης

Henry Greville

Η ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ

(Μυθιστορία)

ΚΑ΄

Ἡ Κλεοπάτρα κατ' ἀρχὰς εἶχεν εὐαρεστηθῆ μεγάλως, ὡς ἐκ τῆς πρὸς τὸν Οὐλρῖκον διαγωγῆς της, δὲν ἐπίστευσε δὲ ποσῶς τὴν ἀπειλὴν τῆς ἀναχωρήσεώς του. Ποσάκις οἱ ἄνδρες ἀπειλοῦσιν, ὅτι θὰ ἀπέλθωσι καὶ ὅμως εἶνε πάντοτε παρόντες. Ἄλλως τε ἦτο ἄξιος τῆς τοιαύτης πρὸς αὐτὸν συμπεριφορᾶς της, καθ' ὅσον αἱ ἀπαιτήσεις του ἦσαν ὅλως παράλογοι. Διατί νὰ μὴ ἔχῃ ὑπομονήν, ἀφοῦ αὕτη, ἥτις ἐπίσης ἔπασχεν, εἶχε τοσαύτην; Ἀλλ' ἐν διαστήματι εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν αἱ σκέψεις τῆς ἤρξαντο νὰ ἀλλοιῶνται καὶ ἡ ἐξ αὐτῶν γαλήνη τοῦ πνεύματός της νὰ μεταβάλληται εἰς ἄφατον μελαγχολίαν. Ἠσθάνετο τὴν ἀνάγκην νὰ τὸν ἴδῃ, ἵνα βεβαιωθῇ, ὅτι οὗτος, τοὐλάχιστον, δὲν ἔπασχεν, ὡς αὐτή. Ἔποθει νὰ θεωρήσῃ τοὺς ὀφθαλμούς του, ἵνα πεισθῇ, ὅτι ἡ θλῖψις δὲν εἶχε καταστρέψῃ τὴν καλλονήν των. Ἀπειράκις τῆς ἡμέρας τῇ ἐφαίνετο, ὅτι ἤκουε τὴν ἀπέλπιδα φωνήν του, καλοῦσαν αὐτὴν πλησίον του. Ἂν ἐτόλμα, θὰ τῷ ἔγραφεν· ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον ἔκειτο πέραν τῶν ὁρίων τῆς ἀξιοπρεπείας της.

Μέχρι τοῦδε δὲν ἔσχε μετ' αὐτοῦ οὐδεμίαν μυστικὴν συνέντευξιν. Συνηντῶντο εἰς τὸ φῶς καὶ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλ' ἂν τῷ ἔγραφεν, ἔθετε κακὴν ἀρχήν, ἧς τὰ ἀποτελέσματα, ἀναμφιβόλως, θὰ ἦσαν ἡ καταπτωσις καὶ ἡ ἀπώλειά της.

Ἔπασχε λοιπὸν ἐνδομύχως, ἄνευ ἐλπίδος καὶ ἄνευ προσδοκίας θεραπείας. Οὐδὲν τῇ ἀνῆκεν ἐν τῷ κόσμῳ, πλὴν τοῦ ἔρωτός της, ἀλλ' αὐτὸν τὸν ἔρωτα, τὸν εἶχε τρώσει διὰ τῶν ἰδίων της χειρῶν. Οὗτος ἔκειτο πρὸ τῶν ποδῶν της, ὡς πτηνόν, πληγὲν ὑπὸ βέλους, καὶ ἐκινδύνευεν ἴσως ν' ἀποθάνῃ καὶ αὕτη δὲν ἐτόλμα νὰ χύσῃ βάλσαμον ἐπὶ τῶν πληγῶν του.

Τὴν τρίτην ἡμέραν, μετὰ βαρὺν καὶ τεταραγμένον ὕπνον, πλήρη φριχωδῶν ὀνείρων, ἀφυπνίσθη, ἀνοίγουσα δὲ τοὺς ὀφθαλμούς, ἤλπισε πρὸς στιγμήν, ὅτι αὕτη θὰ ἦτο ἡ ὑστάτη της ἡμέρα. Οἱ ὀφθαλμοί της ἦσαν τόσον κατάκοποι ἐκ τῶν δακρύων, ἅτινα ἔχυσε τὴν προλαβοῦσαν, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ τοὺς ἀνοίξῃ. Μετὰ στιγμὴν φοβερᾶς ἀγωνίας, καθ' ἣν ἐνόμισεν, ὅτι ἀπώλεσε τὴν ὅρασιν, ἔκρουσε τὸν κώδωνα, ἵνα καλέσῃ τὴν θαλαμηπόλον της, ἥτις, εἰσελθοῦσα, ἠνέῳξε τὰ παράθυρα τοῦ θαλάμου, ὅπως εἰσέλθῃ ἐν αὐτῷ τὸ φῶς καὶ μετ' αὐτοῦ ἡ ζωή.

Ἡ Κλεοπάτρα ἐστέναξεν. Ὤφειλε νὰ ζήσῃ μίαν εἰσέτι ἡμέραν! Καὶ τί θὰ τῇ ἔφερεν ἡ ἡμέρα αὕτη; Νέα δεινά, ἀναμφιβόλως.

Διατί νὰ μὴ ἐπαληθεύσῃ τὸ ὄνειρον τῶν πρώτων της χρόνων καὶ νὰ ζήσῃ ἄνευ ἔρωτος; Διατί νὰ μὴ προσπαθήσῃ νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἀπόφασιν, ἣν εἶχε τότε; Ἦτο φεῦ, πολὺ ἀργὰ ἤδη πρὸς μεταμέλειαν. Πολὺ ἀργὰ ἴσως, ἵνα καλέσῃ τὸν Οὐλρῖκον, ὅπως ἐπανέλθῃ πρὸς αὐτήν! Δὲν θὰ ἤθελε νὰ τὴν ἴδῃ πλέον.... θὰ ἠσθάνετο ἀπέχθειαν πρὸς αὐτήν.

Μετὰ τὰς σκέψεις ταύτας ἤρξατο τὸ πρῶτον νὰ ἔρπῃ ἐντὸς τοῦ πνεύματός της ἀμφιβολία τις.

Ἦτο δὲ ὁ πρῶτος κλονισμὸς τοῦ χαρακτῆρός της, ὅστις ἔμελλε νὰ τὴν ἀπολέσῃ. Ἤρξατο νὰ σκέπτηται, ὅτι εἶχε καταστῇ ὑπερβολικὴ ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῶν πρὸς τὸν σύζυγόν της καθηκόντων, ὅτι δὲν ὑπεχρεοῦτο νὰ μείνῃ διὰ παντὸς σύζυγος τοῦ Νεουτώφ καὶ νὰ καταστρέψῃ τὴν εὐτυχίαν τοῦ τε Οὐλρίκου καὶ τὴν ἰδίαν, χάριν τῆς γαλήνης ἑνὸς ἐσχατογήρου.

Ἡ σκέψις αὕτη διῆλθεν ὡς ἀστραπὴ ἐκ τοῦ πνεύματός της καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ τὸ καθῆκον ἀνέκτησαν ἀμέσως τὸ ἐπ' αὐτῆς κράτος των, ἀλλ' ὅμως ἤρκεσεν ἵνα ἀφήσῃ τὸ σπέρμα τῆς φθορᾶς ἐν αὐτῇ. Ὁ κεραυνὸς εἶχεν ἐνσκήψει ἐπὶ τοῦ δένδρου καὶ κατακαύσει τὸ ξύλον, μὴ ἀφίνων σῶον εἰμὴ τὸν ἐξωτερικὸν φλοιόν. Ἀπὸ δὲ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἡ Κλεοπάτρα δὲν ἦτο πλέον ἡ Κλεοπάτρα....

Ἔβρεχε, καὶ τὸ ὕδωρ ἔπιπτε λεπτὸν μέν, ἀλλ' ἐπίμονον καὶ συνεχές, ὡς εἰ εἶχεν ἀρχίσει ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς πλάσεως καὶ ἔμελλε νὰ διαρκέσῃ μέχρι συντελείας τοῦ αἰῶνος. Ἡ Κλεοπάτρα ἔρριψεν ἀπεγοητευμένον βλέμμα ἐντὸς τοῦ κήπου καὶ μετέβη πρὸς τὸν σύζυγόν της, ἵνα τῷ ἀναγνώσῃ τὰς ἐφημερίδας τῆς ἡμέρας. Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ἡ ὥρα τοῦ προγεύματος, ὅπερ παρέτεινεν ἐφ' ὅσον τῇ ἦτο δυνατόν. Ἐφοβεῖτο νὰ μείνῃ μόνη μετὰ τῶν λογισμῶν της. Εἶχεν ἀποκάμει νὰ σκέπτηται, ὡς ἀποκάμνει τις βαδίζων. Ἀλλ' ὁ στρατηγὸς ἐφάνη διατεθειμένος νὰ κοιμηθῇ καὶ ἡ Κλεοπάτρα ἠναγκάσθη νὰ ἀποσυρθῇ.

Ἡ μόνωσις τῇ ἐνεποίει φρίκην ἐν τούτοις καὶ ἐσκέφθη νὰ ζητήσῃ τὴν ἁμαξάν της, ἵνα μεταβῇ εἰς τινας ἐπισκέψεις, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου τῇ ἐφαίνετο σκληρότης νὰ ἐκθέσῃ τοὺς ὑπηρέτας καὶ τοὺς ἵππους της εἰς τὴν βροχὴν καὶ τὴν κακοκαιρίαν.

Καθ' ἣν στιγμὴν τέλος ἐλάμβανε βιβλίον μετὰ τῆς ἀκραδάντου πεποιθήσεως, ὅτι δὲν θὰ ἐνόει οὔτε λέξιν ἐξ αὐτοῦ, ἤκουσε τοὺς τροχοὺς ἁμάξης, κυλιομένης ἐπὶ τῆς ὑγρᾶς ἄμμου τῆς αὐλῆς.

Τίς ἄλλος ἠδύνατο νὰ περιφρονήσῃ τὴν κακοκαιρίαν, ἵνα ἔλθῃ πρὸς αὐτήν, ἂν ὄχι ὁ Οὐλρῖκος;

Ἠγέρθη καὶ ἔστη, τρέμουσα. Ἀλλ' ὁποία ἀπογοήτευσις! Ἡ θύρα ἠνεῴχθη καὶ εἰσῆλθεν ὁ στρατηγὸς Τρεδίν, ὁ πομπώδης καὶ ἀξιοπρεπὴς κατ' ἐπιφάνειαν, κατὰ βάθος δὲ ὁ μᾶλλον φιλοκατήγορος καὶ δηκτικὸς αὐλικός, ἀφ' ὅτου ὁ δυστυχὴς Καμουτζὶν εἶχεν ἀπέλθει εἰς τὴν χώραν τοῦ θανάτου.

— Δὲν μὲ περιεμένετε; Χά! χά!.... εἶπεν, εἰσερχόμενος. Ἦλθον, ἵνα φλυαρήσω ὀλίγον πρὸς ὑμᾶς. Κατήντησε νὰ μὴ ἔχῃ τις οὐδένα πλέον, μεθ' οὗ νὰ δύναται νὰ συνδιαλεχθῇ. Εἶνε ἀνυπόφορον τοῦτο, λόγον τιμῆς! Ἄπασαι αἱ εὐειδεῖς κυρίαι τῆς πόλεως κατήντησαν ἐρωτόληπτοι. Ἡ Βάρα Λέπκιν ἠρωτεύθη τὸν ἐξάδελφόν της, ἡ Σοφία Λάβρωφ τὸν ἀνθυπολοχαγὸν Σόμωφ καὶ ἡ Ναθαλία τὸν σύζυγόν της.... Μάλιστα τὸν σύζυγόν της! Ἀδυνατεῖ τις πλέον νὰ τῇ ὁμιλήσῃ, ἢ μᾶλλον αὕτη δὲν συγκατανεύει νὰ ἀκούσῃ τί τῇ λέγει τις, ἢ κάλλιον δὲν ὁμιλεῖ περὶ ἄλλου τινός, πλὴν τοῦ προσφιλοῦς της! Ὑμεῖς μόνη μένετε, κόμησσα. Ὑμεῖς μόνη ἐν τῷ κόσμῳ εἶσθε ὑπεράνω τῶν ἀνθρωπίνων ἀδυναμιῶν, τοῦ τε πνεύματος καὶ τοῦ σώματος.

Ἡ Κλεοπάτρα κατώρθωσε νὰ μειδιάσῃ μετὰ κόπου. Καὶ ὅμως ὁ φλύαρος οὗτος τῇ ἦτο εὐάρεστος ἄλλοτε καὶ τὴν εἶχε πολλάκις διασκεδάσει. Ἤδη τῇ ἐφαίνετο φορτικὸς καὶ ἀνάγωγος ὑπὸ τὸ ἐξωτερικὸν εὐήγμενου ἀνθρώπου. Ἀλλ' ὁπωσδήποτε, κατὰ τὴν παροῦσαν στιγμήν, ὁ ὀχληρός της ἐπισκέπτης ἦτο προτιμότερος τῆς μονώσεως καὶ συνεπῶς προσεπάθει νὰ ἐνθαρρύνῃ τὴν πολυλογίαν του διὰ τινων ἀποκρίσεων. Βεβαίως τὸ πρᾶγμα θὰ ἤλλασσεν ἐντελῶς φάσιν, ἂν συνέπιπτε νὰ ἐπέλθῃ καὶ εἰς τὸν Οὐλρῖκον ἡ ἰδέα νὰ τὴν ἐπισκεφθῇ.

Ὁ Τρεδὶν ἐξηκολούθησε τὰ ἀνοστολογήματά του, ἅτινα ἦταν ἐν συνόλῳ συλλογὴ μικρῶν ἀνεκδότων. Ἐγίνωσκεν ὅμως καλῶς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ αὐλικοῦ καὶ ἠδύνατο νὰ λαλῇ ἐπὶ ὁλοκλήρους ὥρας, χωρὶς νὰ ἐπαναλαμβάνῃ τὰ αὐτὰ πράγματα, ὅπερ δὲν εἶνε τυχαῖον πλεονέκτημα, καθ' ὅσον, καίτοι δὲν ἐμφαίνει εὐφυΐαν, ἀπαιτεῖ, ἐν τούτοις, μνήμην οὐκ εὐκαταφρόνητον.

Μια καὶ ἡμίσεια ὥρα παρῆλθε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καὶ ἡ Κλεοπάτρα, ἥτις κατ' ἀρχὰς ἦτο ἀδιάφορος, ἤρξατο, μετ' οὐ πολύ, νὰ ἐνδιαφέρηται εἰς τὰς διηγήσεις τοῦ ἐπισκέπτου της. Ἤρξατο, ἐν ἄλλοις λόγοις, νὰ εὑρίσκηται ἀκριβῶς εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν, εἰς ἣν ὁ ἀσθενής, ὅστις κατὰ πρῶτον ἀποτροπιάζεται τὴν κλίνην του, ἀλλ' ἐφ' ὅσον τὸ νόσημα προχωρεῖ, ἀρχίζει νὰ ἐξοικειῶται πρὸς αὐτὴν καὶ νὰ τὴν θεωρῇ ἀνεκτήν.

Ἐπὶ τέλους ὁ Τρεδὶν ἠγέρθη, ἵνα ἀπέλθῃ καὶ κατὰ τὴν δυσάρεστον ἕξιν του (ἦτο ἡ μόνη ἔλλειψις ἣν ἠδύναντο νὰ τῷ εὕρωσι), ἔμεινεν ὄρθιος ἵνα σκεφθῇ ἂν τῷ διέφυγεν ἱστορία τις, ἣν δὲν εἶχεν ἀφηγηθῆ.

— Ἄ! εἶπεν οἱονεὶ ἀναμιμνησκόμενος αἴφνης νέον τι.

— Καὶ ἄλλο; ὑπέλαβε προσηνῶς ἡ Κλεοπάτρα.

— Ὁ δ' Ἄλσεν, ἠξεύρετε, ὁ νεαρὸς ἐκεῖνος Σουηδός, ὅστις δὲν λέγει ποτὲ τίποτε.... Τὸν ἐγνωρίσατε νομίζω πρό τινος;

— Ναί, ναί..... Αἴ λοιπόν; ἠρώτησεν ἡ Κλεοπάτρα πλήρης ἀνυπομονησίας.

— Λοιπόν, ἀναχωρεῖ.

— Ἀπέρχεται; ἐπανέλαβεν ἡ δυστυχὴς γυνὴ ἐρειδομένη ἐπὶ τοῦ ἐρεισινώτου τῆς ἕδρας της.

— Ναί· τὸ κλῖμα δὲν τὸν ὠφελεῖ, ὡς λέγουσιν. Ἐζήτησε τὴν ἀνάκλησίν του..... Ἤδη σᾶς εἶπον πᾶν ὅ,τι ἐγίνωσκον καὶ ἀναχωρῶ. Εἰς τὸ ἐπανιδεῖν, κόμησα.

Ἐνῷ οὗτος ἀπήρχετο φείων τὸ ὑψηλόν του ἀνάστημα μεθ' ὕφους κατακτητοῦ, ἡ Κλεοπάτρα τὸν ἐκάλεσεν ὀπίσω.

— Αὐτὸς ὁ κ. δ' Ἄλσεν μήπως εἶνε ἀσθενής;.... Ἀφοῦ λέγετε, ὅτι τὸν βλάπτει τὸ κλῖμα;....

— Τῇ ἀληθείᾳ, δὲν γινώσκω. Τὸν συνήντησα τὴν πρωΐαν ταύτην καί μοι εἶπεν, ὅτι ἐπανήρχετο ἐκ Πετρουπόλεως, ὅπου εἶχε μεταβῆ εἰς τὴν πρεσβείαν του, ἵνα ζητήσῃ τὴν ἀνάκλησίν του. Φαίνεται ὀλίγον ὠχρός, ἀλλὰ δέν μοι εἶπε τίποτε περὶ ἀσθενείας. Σᾶς ἐνδιαφέρει ἴσως ἡ ὑγεία του;

— Βεβαίως.... ἀφοῦ μοὶ τὸν συνέστησεν ὁ θεῖός του!....

— Αἴ! Ναί... Εἶχον λησμονήσει. Αὐτοὶ οἱ Σουηδοὶ κινοῦσι τὸ ἐνδιαφέρον πάντων ἐνταῦθα. Εἰς τὸ ἐπανιδεῖν κόμησα.

Καὶ ἀπῆλθεν ἀφίνων τὴν Κλεοπάτραν ἐμβρόντητον.

Ἦτο λοιπὸν ἀληθές! Ἤθελε νὰ ἀπέλθῃ καὶ νὰ συμπαραλάβῃ μεθ' ἑαυτοῦ τὴν ζωὴν καὶ τὴν χαράν της. Ἦτο βεβαία, ὅτι θὰ ἀπέθνησκε μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του. Αὐτὸς ἦτο ὁ ἥλιος τῆς ὑπάρξεώς της καὶ ἡ Κλεοπάτρα δὲν ἠδύνατο νὰ ζήσῃ μακρὰν τοῦ φωτός του...

Αἴφνης ἠγέρθη ἐκ τῆς θέσεώς της καὶ μετά τινα δισταγμὸν διηυθύνθη παρὰ τὸ γραφεῖον της καὶ λαμβάνουσα φύλλον χάρτου ἔγραψε πρὸς αὐτόν:

«Μὴ ἀναχωρήσητε· θὰ πράξω ὡς ἐπιθυμεῖτε.»

Μεθ' ὃ ἐσφράγισε τὴν ἐπιστολὴν καὶ τὴν παρέδωκε πρὸς τὸν ἀγγελιαφόρον ἵνα τὴν κομίσῃ ἀμέσως πρὸς τὸν δ' Ἄλσεν καὶ νὰ περιμείνῃ τὴν ἀπάντησίν του.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἀγγελιαφόρου ἤρξατο νὰ σκέπτηται καὶ νὰ μελετᾷ ἑαυτήν· ἠναγκάσθη δὲ νὰ παραδεχθῇ ὅτι ἦτο πλέον νενικημένη.

Θὰ ἠδύνατο νὰ ζῇ παλαίουσα κατ' αὐτοῦ καὶ τοῦ αἰσθήματός της· θὰ ἠδύνατο νὰ ὑποφέρῃ δυσαρεσκείας καὶ λογομαχίας μετ' αὐτοῦ, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι πάντα ταῦτα ἤθελον διορθωθῇ ἢ παρέλθωσιν. Ἀλλ' ἡ ἀπουσία, ἡ ἐξορία, διότι ἀναχωρῶν προσεπάθει νὰ τὴν ἐξορίσῃ ἐκ τῆς καρδίας του, τῇ ἦσαν ἀνυπόφοροι. Ἄλλοτε εἶχε καυχηθῆ, ὅτι προετίμα ν' ἀποθάνῃ παρὰ νὰ δυσαρεστήσῃ τὸν Νεουτώφ· ἤδη ἔβλεπεν, ὅτι προετίμα νὰ φονεύσῃ τὸν Νεουτώφ καὶ νὰ ἀποθάνῃ ἡ ἰδία ἢ νὰ λυπήσῃ τὸν δ' Ἄλσεν.

Ταῦτα διαλογιζομένη ἔμενεν ἀκίνητος καὶ πλήρης ἀγανακτήσεως καθ' ἑαυτῆς καὶ παντὸς ὅστις δὲν ἦτο ὁ ἐραστής της.

Ἡ βροχὴ δὲν εἶχε παύσει εἰσέτι ἀλλ' ἐξηκολούθει διὰ τῆς μονοτόνου πτώσεώς της νὰ ἐπαυξάνῃ τὴν δυσθυμίαν τῆς δυστυχοῦς γυναικός, ὅτε ὁ θόρυβος τῶν τροχῶν ἁμάξης ἠκούσθη ἐπὶ τῆς ὁδοῦ καὶ γνωστὸς βηματισμὸς ἐπακολουθήσας μετά τινα λεπτὰ τῆς ὥρας, τὴν ἔκαμε ν' ἀνυψώσῃ τὴν κεφαλήν. Πρὸ αὐτῆς, ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ τῆς αἰθούσης ἵστατο ὁ Οὐλρίκος καταστὰς ἀγνώριστος. Εἶχεν ἀλλοιωθῆ περισσότερον ὑπὸ τῆς τριημέρου θλίψεώς του παρ' ὅσον θὰ ἠλλοιοῦτο ὑπὸ τριμήνου ἀσθενείας σωματικῆς.

Ἡ νεαρὰ γυνὴ ἐξέβαλε κραυγὴν σπαραξικάρδιον καὶ ἐρρίφθη εἰς τὰς τεταμένας ἀγκάλας του. Οὗτος δὲ τὴν ἔσφιγξεν ἐν αὐταῖς καὶ εἶτα βραδέως καὶ χωρὶς νὰ εὕρῃ οὐδεμίαν ἀντίστασιν ἐκ μέρους της, ἠσπάσθη τοὺς ὀφθαλμούς, τὰς παρειὰς καὶ τὰ ἠμιανοικτὰ χείλη της, ἐνῷ αὕτη ἐφαίνετο οἱονεὶ μέλλουσα νὰ λειποθυμήσῃ καὶ ἐρρίγει ἐρειδουσα τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ὤμου του... Τὴν ἐνόμισε θνήσκουσαν καὶ·

— Ἀκριβή μου· φιλτάτη μου· ἀνάνηψον, τῇ εἶπε, θλίβων τοὺς βραχίονάς της ἰσχυρῶς.

Εἰς τὰς λέξεις του ταύτας ἠνέῳξε τοὺς ὀφθαλμούς της καὶ οὗτος τὴν ἔφερε καὶ τὴν ἀπέθηκεν ἠρέμα ἐπὶ ἀνακλίντρου.

— Θὰ ζήσῃς; Εἰπέ μου; Τῷ ἐψιθύρισε προσηλοῦμενος πρὸς αὐτόν.

— Ἀφοῦ τὸ θέλεις; Ἀλλὰ σύ;

— Ἐγὼ θὰ πράξω ὅ,τι θέλεις. Θὰ μεταβῶ νὰ τῷ ὁμιλήσω ἀμέσως.

Καὶ ἐποίησε κίνησιν ἵνα ἐγερθῇ ἀλλὰ τὴν εἶχον ἐγκαταλείψῃ αἱ δυνάμεις της καὶ δὲν ἠδυνήθη.

— Περίμενε, τῇ εἶπε· ὡμίλησόν μου· θεώρησόν με! Αἴ, ἂν ἐγνώριζες ποσὸν ὑπέφερα! Λοιπὸν σοὶ εἶπον ὅτι ἔμελλον ν' ἀπέλθω;

— Ναὶ πρὸ ὀλίγου. Μὴ φύγῃς... Δὲν θὰ δυνηθῶ νὰ τὸ ὑποφέρω.

— Θὰ φύγωμεν ὅμοῦ τῇ ἐψιθύρισε.

— Ναί! ναί!

Ἔμεινεν ἀκίνητος ἐπὶ στιγμὴν καὶ ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀτενεῖς ὡς εἰ εὑρίσκετο ἐν ἐκστάσει· εἶτα:

— Ἤδη ὀφείλω νὰ λαλήσω, προσέθηκεν ἠπίως... Εἶχον ἄλλοτε ὁρκισθῆ νὰ μείνω πιστὴ πρὸς τὸν σύζυγόν μου καὶ νὰ εἶμαι ἄμεμπτος, ἀλλ' ἀφ' ὅτου μὲ ἠσπάσθης δὲν εἶμαι πλέον τοιαύτη καὶ ὀφείλω νὰ λαλήσω. Ὁ δ' Ἄλσεν ἔκλινε ἵνα ἀσπασθῇ τὸ ὑπὸ τοῦ πάθους φωτιζόμενον πρόσωπόν της, ἀλλ' αὕτη τὸν ἐμπόδισε διὰ βραδέως κινήματος:

— Ὄχι, ὄχι... μὴ ἐνταῦθα, ὄχι σήμερον· περίμενε πρῶτον νὰ ἐξομολογηθῶ πρὸς ἐκεῖνον... Δὲν σὲ ἐνόουν ὅταν μοὶ ἔλεγες ἄλλοτε ὅτι ὅστις ἐπιθυμήσει ἁμαρτίαν, ἡμάρτησεν ἐν τῇ καρδίᾳ του, ἀλλὰ σὲ ἐννοῶ πληρέστατα ἤδη. Μὴ αὐξάνης λοιπὸν τὸ βάρος τοῦ ἁμαρτήματός μου... θὰ ὁμιλήσω θὰ ἐκμυστηρευθῶ πρὸς τὸν σύζυγόν μου ἅμα ἀπέλθῃς.

Καὶ ταῦτα λέγουσα τὸν ἐθεώρει ἀτενῶς ὡς εἰ τῷ προέβαλεν ἐρώτησίν τινα. Αἴφνης ἐγειρομένη καὶ θεωροῦσα αὐτόν:

— Ἀπελθε τῷ εἶπε· ἀνέλαβα τὰς δυνάμεις μου, ἔχω τὸ ἀπαιτούμενον θάρρος καὶ ὑπάγω πρὸς ἐκεῖνον... Ἂν ἐγίνωσκες πόσον φλέγομαι ἐκ πόθου ν' ἀσπασθῶ τὸ πρόσωπόν σου καὶ νὰ πίω τὴν ἡδύτητα τῶν ὀφθαλμῶν σου... Ἀλλ' ὄχι... Ὄχι ἐνταῦθα... Εἶνε τρομερὸν ἐνταῦθα, εἶνε ἄνανδρον, εἶνε αἰσχρόν. Ἄπελθε θὰ σοὶ γράψω!

— Πότε θὰ σὲ ἴδω;

— Ὅταν εἶμαι ἐλευθέρα..... Ἤδη φύγε ἀγαπητέ μου, φύγε χαρὰ τοῦ βίου μου.....

Αὕτη ὀπισθοχώρησε βραδέως, καθ' ὅσον ὁ δ' Ἄλσεν ἔμεινεν ἀκίνητος, καὶ ἔστη παρὰ τὰ παραπετάσματα τοῦ θαλάμου της:

— Καλὴν ἀντάμωσιν τῷ εἶπε διὰ φωνῆς μόλις ἀκουσθείσης. Καὶ ἐγένετο ἄφαντος ὄπισθεν αὐτῶν.

Μείνασα μόνη ἡ Κλεοπάτρα ἐγονυπέτησε πρὸ τῶν ἁγίων εἰκόνων. Ἐπεθύμει νὰ προσευχηθῇ ἀλλὰ δὲν ἐγίνωσκε τί νὰ ζητήσῃ παρὰ τῶν Ἁγίων. Δὲν ἦτο βεβήλωσις πᾶσα προσευχὴ ἀποτεινομένη πρὸς αὐτοὺς κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, ὑπ' αὐτῆς;

«Παντοδύναμε Θεέ» εἶπεν ἐπὶ τέλους. »Παντοδύναμε Θεέ, δός μοι τὴν δύναμιν καὶ »τὸ θάρρος... Ἐνόμισα πρὸ ὀλίγου ὅτι τὸ »εἶχον ἀλλ' ἠπατώμην. Δὲν δύναμαι νὰ »πλήξω τὸν εὐεργέτην μου. Ὦ Ὕψιστε, βο»ήθησόν με!...

Ἀλλ' ἡ προσευχή της ἀπέβη ἄγονος, διότι δὲν ἠσθάνθη τὴν ἡδεῖαν παραμυθίαν, ἣν φέρει ἡ προσευχὴ εἰς τὴν καρδίαν τῶν πιστῶν.

—«Λοιπὸν ἔμεινα μόνη; Ἔμεινα μόνη »καὶ ἄνευ στηρίγματος, ἄνευ φίλων καὶ μα»κρὰν τοῦ Θεοῦ μου; Ἔστω λοιπόν· μόνη »θὰ παλαίσω ἐναντίον πάντων διὰ τὸν ἔ»ρωτα τοῦ Οὐλρίκου.»

Ἡ Κλεοπάτρα εἰσῆλθε παρὰ τῷ συζύγῳ της, αἰσθανομένη τὰ αὐτὰ περίπου αἰσθήματα μετὰ τῶν χριστιανῶν τῶν πρώτων αἰώνων, ὅταν οὗτοι προσήρχοντο εἰς τὸ μαρτύριον. Μὲ τὴν διαφοράν, ὅτι αὕτη ἐφοβεῖτο ὀλιγώτερον δι' ἑαυτὴν ἢ ὅσον διὰ τὸν σύζυγόν της.

Ὁ Νεουτώφ, ἡμικεκλιμένος ἐπὶ ἀνακλίντρου, ἐθεώρει τὴν ὀροφὴν τοῦ θαλάμου του ἴσως διαλογιζόμενος τὰς ἡμέρας τῆς νεότητός του, ἃς εἶχε διέλθῃ ἐν μέσῳ δόξης, λατρευόμενος ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν του καὶ ἀγαπώμενος ὑπὸ τῶν γυναικῶν. Ἴσως ἐμακάριζεν ἑαυτὸν διὰ τὸ εὐτυχὲς συνοικέσιον του μετὰ τοσοῦτον θελκτικῆς καὶ ἀξιολόγου γυναικός, ἥτις εἶχεν, ὡς μόνον μέλημα, τὴν φροντίδα νὰ καταστήσῃ ὅσον οἷόν τε ἡδείας τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ γήρατός του.

Καὶ ὅμως ἐν μέσῳ τοῦ ἐγκωμίου τούτου, ὃν ἡ εὐγνωμοσύνη τοῦ γέροντος στρατηγοῦ ἔψαλλε πρὸς ἔπαινόν της, ὑπῆρχον καὶ παράτονοί τινες φθόγγοι, οὓς παρενέβαλλεν ἡ ἀνάμνησις τῆς κάπως ἐσχάτως ἀλλοίας διαγωγῆς της. Ναί, ἡ Κλεοπάτρα εἶχεν ἀλλάξει ἐσχάτως.... πρὸ τριῶν ἢ τεσσάρων μηνῶν.... Τῇ ἔλειπέ τι.... Ἐφαίνετο κάπως ἀλλοφρονοῦσα. Ἀλλὰ μὴ ὑπάρχει οὐρανὸς ἄνευ νεφελῶν;

Ταῦτα περίπου διελογίζετο ὁ Νεουτώφ, ὅτε εἰσῆλθεν ἡ Κλεοπάτρα. Τὸ δὲ κάτωχρον πρόσωπόν της καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ ἐγκεχαραγμένη κατήφεια ἤρκεσαν, ὅπως πείσωσι τὸν Νεουτώφ, ὅτι οἱ παράτονοι φθόγγοι τοῦ ἐγκωμίου του ἔλεγον τὴν ἀλήθειαν.

Ἠγέρθη ὀλίγον, στηριζόμενος ἐπὶ τῶν βραχιόνων τοῦ ἀνακλίντρου του, καὶ τὴν προσέβλεψεν, ἵνα πεισθῇ περὶ τούτου, ἀλλὰ δὲν ἐλάλησεν. Ἀνῆκεν εἰς αὐτὴν νὰ ὁμιλήσῃ πρώτη.

— Φίλε μου, εἶπεν ἡ Κλεοπάτρα διὰ φωνῆς ὑποκώφου, ἔχω τι δυσάρεστον νὰ σᾶς εἴπω.....

— Τὸ ἐνόησα, ὑπέλαβεν ὁ στρατηγός, χωρὶς νὰ παύσῃ νὰ τὴν παρατηρῇ.

— Μέχρι τοῦδε ἔπραξα τὸ ἐπ' ἐμοί, ἕνα σᾶς καταστήσω εὐδαίμονα... Καὶ νομίζω, ὅτι τὸ κατώρθωσα.

— Ὑπὲρ τὸ δέον μάλιστα. Ὀφείλω νὰ τὸ ὁμολογήσω, ἐψιθύρισεν ὁ στρατηγός.

— Τὴν εὐδαιμονίαν ταύτην λοιπόν, ἣν σᾶς παρέσχον μέχρι τοῦδε, ἔρχομαι νὰ καταστρέψω σήμερον ἄρδην, καὶ ταύτην ἐπικαλοῦμαι ἵνα τύχω τῆς συγγνώμης σας....

— Δὲν θὰ τὸ πράξητε· ὄχι δὲν θὰ δυνηθῆτε νὰ τὴν καταστρέψητε.

Ἡ Κλεοπάτρα ἐρείδουσα τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς παρακειμένης τραπέζης, ἐξηκολούθει νὰ ἵσταται πρὸ αὐτοῦ, ὡς πρὸ τοῦ δικαστοῦ αὐτῆς.

— Καθίσατε, κυρία· καθίσατε, εἶπεν ὁ Νεουτὼφ ἐγειρόμενος ἵνα τῇ προσφέρῃ κάθισμα. Σᾶς ζητῶ συγγνώμην, διότι δὲν σᾶς παρεκάλεσα νὰ καθίσητε ἀμέσως.

Αὕτη ἐκάθισε· μετ' ὀλίγον δὲ ἐξηκολούθησεν.

— Ὅταν σᾶς ἐνυμφεύθην, κύριε, ἐνόμιζον ὅτι εἶχον γεννηθῆ, ἵνα καταστῶ ἡ ἀφοσιωμένη σύντροφος τοῦ γήρατός σας. Ἡ καρδία μου δὲν ἠσθάνετο οὐδὲν ἐκ τῶν αἰσθημάτων, ἅτινα πληροῦσι συνήθως τὰς καρδίας τῶν γυναικῶν.... Ἐνεῖ λόγῳ εἰσηρχόμην ἐν τῷ οἴκῳ σας, ὡς θὰ εἰσηρχόμην εἰς μοναστήριον. Σᾶς ὁρκίζομαι δὲ ὅτι εἰς οὐδὲν ἄλλο ἀπέβλεπον ἢ εἰς τὸ νὰ καταστῶ εἰλικρινὴς φίλη σας, καὶ τοῦτο προσεπάθησα αλ πράξω μέχρι τοῦδε.

Λυγμὸς διέκοψε τὴν φωνήν της εἰς τὰς λέξεις ταύτας, ὃν διὰ μεγάλης προσπαθείας κατώρθωσε νὰ καταπνίξῃ. Εἶτα ἐπανέλαβεν.

— Ἀλλ' ἐσχάτως μετεβλήθην. Ἤδη δὲ βλέπω, ὅτι ἠπατώμην, νομίσασα ἐμαυτὴν διάφορον τῶν λοιπῶν γυναικῶν. Συνήντησα ἄνδρα τινα καὶ ἡ καρδία μου ἐλάλησε.

— Παλαιόν τι, ἴσως, αἴσθημα! ὑπέλαβεν ὁ Νεουτὼφ προσηλῶν ἀπειλητικῶς τοὺς ὀφθαλμούς του ἐπ' αὐτῆς.

Ἡ σκιὰ τοῦ Βορὶς ἅπαξ ἔτι ἤρχετο ἵνα διακόψῃ τὴν γαλήνην τοῦ πνεύματός του.

— Ὄχι.... ἔσπευσε νὰ εἴπῃ ἡ Κλεοπάτρα. Δὲν τὸν γνωρίζετε.

— Καὶ τὸν ἀγαπᾶτε;

— Τὸν ἀγαπῶ.

Τὸν διάλογον τοῦτον διεδέχθη μακρὰ σιγή. Ὁ Νεουτὼφ ἀνέπνευε μετὰ δυσχερείας καὶ ἡ κόμησα ἤρξατο νὰ φοβῆται μὴ τῷ ἐπήρχετο ἀποπληξία. Ἀλλ' ὁ γέρων ἦτο σιδηρᾶς καρδίας καὶ τὰ παθήματα τοῦ πνεύματος δὲν ἠδύναντο νὰ ἐπιδράσωσιν ἐπ' αὐτοῦ πλειότερον τῶν βασάνων τῆς ἀρθρίτιδος.

— Διὰ τί μοὶ λέγετε τοῦτο; εἶπε τέλος ἡ κόμης. Δὲν ἠδύνασθε νὰ μ' ἀφίσητε εἰς ἄγνοιαν; Τοῦτο θὰ ἦτο μᾶλλον φιλάνθρωπον!

Ἡ νεαρὰ γυνὴ ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν ὑπερηφάνως, ὡς ἄλλοτε καί·

— Ὄχι, εἶπε· θὰ ἦτο ἀξιόμεμπτον. Παρουσιάζομαι πρὸ ἡμῶν, διότι εἶμαι ἀθῶα καὶ διότι δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἀτιμάσω τὴν λευκὴν κόμην σας.

Ὁ στρατηγὸς συγκινηθεὶς τὴν ἔσυρε πρὸς ἑαυτὸν μετὰ τοιαύτης ὁρμῆς, ὥστε αὕτη ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατα πρὸ αὐτοῦ, καὶ τὴν ἠσπάσθη παραφόρως ἐπὶ τοῦ μετώπου. Εἶτα βοηθῶν αὐτὴν ὅπως ἐγερθῇ:

— Συγγνώμην, κόμησσα, διὰ τὴν πρώτην ὁρμὴν τοῦ πάθους μου. Πιστεύσατε ὅτι ἦτο ἀπουσία...Ναί...ἡ γηραιὰ καρδία μου.

— Φίλε μου, εὐεργέτα μου! ἀνέκραξεν ἡ Κλεοπάτρα κλαίουσα.

Καὶ οἱ δύω ἀπέμαξαν τὰ δάκρυά των.

— Ὄχι συγκινήσεις, ὑπέλαβεν οὗτος διὰ σταθερᾶς φωνῆς. Ἐπιθυμεῖτε ἵνα λυθῇ ἐντίμως τὸ ζήτημα· τοῦτο εἶνε σκληρὸν μὲν δι' ἐμέ, ἀλλὰ δίκαιον καὶ εὐθὺ ἐκ μέρους σας. Ἐπράξατε καλῶς.

(Ἕπεται συνέχεια)

Η ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΛΛ. ΠΡΟΦΟΡΑΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ Β. Η. ΜΟΔΕΣΤΩΦ

(Ἐκ τοῦ «Φύλλου τῆς Ὀδησσοῦ»)

Τὴν Τρίτην, 11 Δεκεμβρίου, ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ ἐν Ὀδησσῷ Νεορωσικοῦ Πανεπιστημίου ἐγένετο συνεδρία τῆς ἱστορικο-φιλολογικῆς ἑταιρίας προεδρεύοντος τοῦ καθηγητοῦ τοῦ αὐτοῦ Πανεπιστημίου κ. Θ. Η. Οὐσπένσκη. Ἡ συνεδρία αὕτη διεκρίνετο ἐπὶ μεγάλῃ συρροῇ ἀκροατῶν. Ἐν τῇ συναθροίσῃ, ἐκτὸς μελῶν τῆς εἰρημένης ἑταιρίας, παρῆσαν ἀντιπρόσωποι τινες τοῦ ἐγχωρίου κλήρου, πολλοὶ διδάσκαλοι γυμνασίων, πρὸς δὲ καὶ οὐκ ὀλίγοι ἐκ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς ἐν Ὀδησσῷ Ἑλληνικῆς παροικίας, ἐλκυσθέντες εἰς τὴν συνεδρίαν ὑπὸ τῆς σπουδαίως διεγειράσης τὸ διαφέρον αὐτῶν ἀνακοινώσεως τοῦ καθηγητοῦ Β. Η. Μοδέστωφ — Περὶ τοῦ, πῶς δεῖ ἀναγινώσκειν τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

Ἐν ἀρχῇ τῆς ἀνακοινώσεώς του ὁ καθηγ. Μοδέστωφ ἐδήλωσεν, ὅτι τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐγερθὲν ζήτημα περὶ τῆς Ἑλληνικῆς προφορᾶς ἐν τῇ ἱστορικο-φιλολογικῇ σχολῇ τοῦ Νεορωσικοῦ Πανεπιστημίου ἔπεσεν ἐπὶ γόνιμου ἐδάφους, καθόσον ἀφ' ἑνὸς μὲν οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ἑλληνικῆς παροικίας ἐχάρησαν, διότι ἀπεδόθησαν δίκαια εἰς τὴν προφορὰν τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ἀφ' ἑτέρου δὲ οἱ ὀπαδοὶ τῆς κατ' Ἔρασμον προφορᾶς φανερὰν ἐποίησαν τὴν ἄκραν αὐτῶν δυσμένειαν κατ' ἐκείνης. Τὴν ἀνωτέρω συνεδρίαν προὐκάλεσεν ἑτέρα προηγηθεῖσα συνεδρία τῆς εἰρημένης γενομένη τὴν 27 Νοεμβρίου, καθ' ἣν ὁ καθηγητὴς Κὸρς ὡμίλησεν ὑπὲρ τῆς θεωρίας τῆς κατ' Ἔρασμον προφορᾶς. Τοῦτο τὰ μέγιστα δυσηρέστησε τοὺς Ἕλληνας, οἵτινες μαθόντες ἐκ τῶν ἐφημερίδων, ὅτι ὁ καθηγ. Κὸρς ἐν τῇ ἐπομένῃ συνεδρίᾳ μέλλει ν' ἀπαντήσῃ δι' ἰδίας αὐτοῦ εἰσηγήσεως εἰς τὸν καθηγ. Β. Θ. Μοδέστωφ, ἤρχοντο πρὸς τὸν τελευταῖον τοῦτον μετὰ βιβλίων καὶ περιοδικῶν συγγραμμάτων, ἐπιθυμοῦντες καὶ ἀπὸ μέρους των νὰ βοηθήσωσι τὸν ὑπερασπιστὴν τῆς ἐθνικῆς αὐτῶν προφορᾶς. Ἀρξάμενος λοιπὸν τῆς εἰς τὴν εἰσήγησιν τοῦ καθηγ. Κὸρς ἀπαντήσεώς του ὁ κ. εἰσηγητής, πρῶτιστα ἠμφισβήτησε τὴν ὀρθότητα τῆς κατ' Ἔρασμον προφορᾶς τοῦ νὰ καλῆται ἐπιστημονικὴ καὶ ἀποδεικνύων, ὡς ἐδήλωσεν, ὅτι αὕτη εἶνε γέννημα αὐτογνωμοσύνης, τεχνητή, καὶ ὅτι στερεῖται βάσεως ἱστορικῆς καὶ παντὸς ἐπιστημονικοῦ χαρακτῆρος... «Ἐν τῇ σπουδαίᾳ γλώσσῃ τῶν λογίων, εἶπεν ὁ κ. Μοδέστωφ, ἐπιστημονικὸν ὀνομάζεται ἐκεῖνο ὅπερ ἀπεδείχθη εἴτε διὰ λογισμοῦ, ὅπως εἰς τὰς μαθηματικὰς ἐπιστήμας, εἴτε διὰ πειραμάτων, ὅπως εἰς τὰς φυσικάς, ἢ δι' ἐγγράφων μαρτυριῶν, ὅπως εἰς τὰς ἱστορικάς, ἢ δι' ἀναμφισβήτητων δεδομένων τῆς γλώσσης καὶ τῆς ἱστορίας αὐτῆς, ὅπως εἰς τὰς φιλολογικάς. Τί δέποτε ἀπεδείχθη ἐν τῇ κατ' Ἔρασμον προφορᾷ; Μήτοι ὑπάρχει τις μαρτυρία περὶ τοῦ ὅτι ἡ αι ἐπροφέρετο ὡς αἴ, ἢ οι ὡς οἴ καὶ ἡ ει ὡς εἴ; Οὐδεμία! ἀλλ' οὐδὲ διδόμενα ὑπάρχουσιν.

Ἀποδείξας περαιτέρω, ὅτι τὸ ἑλληνικὸν ἀλφάβητον ὑπέφερεν ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀρχῆς ἕνεκα τῆς ἀπροσδιορίστου αὐτοῦ ὀρθογραφίας, ἐν ᾧ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ φωνῆεν ἐξέφραζεν ὁτὲ μὲν μίαν, ὁτὲ δὲ ἄλλην, καὶ ἄλλοτε τρίτην φωνήν, καὶ ὅτι ἕνεκα τῆς ὀρθογραφίας ταύτης ἐν αὐτῷ ἀπὸ τῆς ἀπωτάτης ἤδη ἀρχαιότητος μέχρι τῆς παρούσης στιγμῆς δὲν συμφωνεῖ εἰς τὴν προφορὰν ἐν πολλαῖς περιπτώσεσιν, ὁ κ. εἰσηγητὴς προέβη εἰς τὴν λεπτομερῆ διασάφησιν κυρίως ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐπιγραφῶν, τῆς προφορᾶς τῶν διφθόγγων αι, οι καὶ ει, πρὸς δὲ ἐγένετο φανερόν, ὅτι ἡ προφορὰ αὐτῶν κατὰ τὸν τοῦ Ἐράσμου τρόπον στερεῖται δεδομένων, ὁπότε ἡ κατὰ τοὺς νεωτέρους Ἕλληνας προφορὰ αὐτῶν, ἀναμφιβόλως ῥιζοῦται ἐν τῇ βαθείᾳ ἀρχαιότητι καὶ ἐπιβεβαιοῦται διὰ πολυαρίθμων ἐπιγραφῶν ἐκ διαφόρων μερῶν του ἑλληνικοῦ κόσμου. Διασαφήσας εἶτα τὴν προφορὰν ἄλλων τινῶν στοιχείων καὶ αὖθις ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐπιγραφῶν, κατέληξεν εἰς τὸ συμπέρασμα περὶ τῆς πλήρους αὐτογνωμοσύνης καὶ τεχνητῆς τοῦ Ἐράσμου προφορᾶς, ὁ κ. εἰσηγητὴς προέβη εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς τελευταίας ταύτης. Πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀνεκοίνωσεν, ὅτι αὐτὸς οὗτος ὁ Ἔρασμος οὐδέποτε ἔκαμε χρῆσιν τῆς προφορᾶς ταύτης καὶ καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον ἀνεγίνωσκεν οὕτως, ὅπως καὶ οἱ νεώτεροι Ἕλληνες, συμβουλεύων μάλιστα καὶ τοὺς ἄλλους, οἵτινες ἤθελον νὰ γίνωσιν ἐγκρατεῖς τοῦ χαρακτῆρος τῆς ἑλληνικῆς προφορᾶς νὰ προσλαμβάνωσιν Ἕλληνας παιδαγωγούς.

Περαιτέρω ὁ κ. εἰσηγητὴς ὑποδείξας τὰς κατὰ τῆς προφορᾶς τοῦ Ἐράσμου διαμαρτυρίας μεταξὺ τῶν φιλολόγων Γαλλίας καὶ Γερμανίας, ἐπέμεινεν εἰς τό, ὅτι ἡμεῖς ὀφείλομεν ν' ἀναγινώσκομεν οὕτως, ὅπως καὶ οἱ Ἕλληνες, οὐχὶ δὲ ὅπως οἱ Γερμανοὶ ἀναγινώσκουσιν.

Ἅμα δὲ τῇ ἀκροάσει τῆς εἰσηγήσεως, ὁ καθηγητὴς Κὸρς ἀπὸ μέρους του ἐπροσπάθησε νὰ ὑπερασπίσῃ ὅσον ἠδύνατο τὴν ἑαυτοῦ θεωρίαν. Ἀντικρούων δ' αὐτὸν ὁ καθηγητὴς Μοδέστωφ ἐδήλωσεν, ὅτι οὗτος εἶχεν ὑπ' ὄψιν ν' ἀποδείξῃ τὰς ἑξῆς δύο προτάσεις: πρῶτον, ὅτι ἡ τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων προφορὰ ῥιζοῦται ἐν τῇ βαθείᾳ ἀρχαιότητι, ὅπερ οὗτος καὶ ἀπέδειξε, καὶ δεύτερον, ὅτι ἡ κατ' Ἔρασμον προφορὰ οὐδαμῶς δύναται ν' ἀποδειχθῇ παρεκάλεσε δὲ τὸν καθηγητὴν Κὸρς νὰ φέρῃ ἀποδείξεις περὶ τοῦ ἂν οἱ Ἕλληνες διαλελυμένας ἐπρόφερον τὰς διφθόγγους αι, οι, ει. Τελευτῶν εἶπεν ὁ κ. Μοδέστωφ, ὅτι τὴν εἰσήγησίν του θὰ ἐκτυπώσῃ ἐν τινι ἐπιστημονικῷ συγγράμματι, καὶ τότε μετὰ μείζονος ὠφελείας δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ περὶ τῶν λεπτομερειῶν ἀμφισβήτησις.

Μεταφρ. Εμμ. Δ. Πγρρομαλλη

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΓΧΩΡΙΑ

Ἀπὸ τῆς προσεχοῦς ἑβδομάδος κληθεῖσα ἐπαναλαμβάνει τὰς ἐργασίας της ἡ Βουλή. — Ὁ ὑποστράτηγος κ. Χρυσοβέργης ἀφιέρωσεν οἰκίαν ἀξίας 30,000 δραχ. εἰς τὸ Ὀρφανοτροφεῖον Χατζῆ Κώστα ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ βραβεύωνται διὰ τοῦ χιλιοδράχμου εἰσοδήματός της οἱ ἐπὶ προδόῳ διακρινόμενοι ἐκ τῶν ἀποφοιτώντων ὀρφανῶν. — Διωρίσθησαν νομάρχαι τῶν νομοῦ Μεσσηνίας ὁ κ. Ἀνδρέας Οἰκονομόπουλος καὶ τοῦ νομοῦ Ζακύνθου ὁ κ. Βασίλειος Γιαννούλης. — Ἀφικόμενος διέμεινεν ἐπί τινας ἡμέρας ἐν Ἀθήναις ὁ δευτερότοκος υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Σουηδίας πρίγκηψ Ὀσκάρ. — Ἀπέθανεν ὁ ὑποστράτηγος Γεράσιμος Μεταξᾶς ἀρχηγὸς τοῦ στρατιωτικοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως. — Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ δουκὸς Νικολάου τοῦ Λαξχτεμβεργ ἀνεβλήθη ὁ ἐπὶ τῇ πρώτῃ τοῦ ἔτους διδόμενος ἐν τοῖς ἀνακτόροις χορός. — Ἐπανῆλθεν ἐκ Βερολίνου ἡ ὑπὸ τὸν καθηγητὴν κ. Δεληγιάννην πανεπιστημιακὴ ἀποστολή. Ὁ κ. Δεληγιάννης κομίσας ὀ φιαλίδια κωχίνης ἄρξεται τῆς σχετικῆς θεραπείας ἐν τῇ τοῦ Δημ. Νοσοκομείου κλινικῇ του.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ

Περὶ τοῦ Πατριαρχικοῦ ζητήματος οὐδεμία θετικὴ εἴδησις ἐλήφθη εἰσέτι, ἀλλ' ἀναμένεται ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ὁ σουλτανικὸς ἰραδὲς ὁ κανονίζων τὰ τῆς λύσεως αὐτοῦ κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτοκρατορικὴν ὑπόσχεσιν.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Ὁ τέως διευθυντὴς τῆς ἐνταῦθα Γαλλικῆς ἀρχαιολογικῆς σχολῆς κ. Φουκὰρ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον χάριν ἀρχαιολογικῶν μελετῶν. Ὁ νέος διευθυντὴς τῆς σχολῆς κ. Ὠμὸλ ἀφικνεῖται ἐνταῦθα περὶ τὰ μέσα τοῦ ἀρχομένου μηνός. — Ὁ διευθυντὴς τῆς Ἀγγλικῆς σχολῆς κ. Γάρδνερ ἀνεχώρησεν, ὅπως καταμετρήσῃ τὸ ἐν Μεγαλοπόλει ἀνακαλυφθὲν ἀρχαῖον θέατρον μεθ' ὃ ἀπέρχεται εἰς Ἀγγλίαν. — Ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας ἐπετράπη εἰς τὴν ἐνταῦθα Ἀγγλικὴν ἀρχαιολογικὴν σχολὴν νὰ ἐνεργήσῃ ἀνασκαφὰς ἐν Γορτυνίᾳ πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ αὐτόθι ἀρχαιοτάτου ναοῦ τῆς Δήμητρος καὶ ἐν Ἐρετρίᾳ πρὸς ἐξέτασιν τοῦ ἐκεῖ πλησίον εὑρεθέντος ἀρχαίου θεάτρου.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἐντὸς ὀλίγου δημοσιεύονται ταυτοχρόνως ἐν Γαλλίᾳ, Ἀγγλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ τὰ ἀπομνημονεύματα τοῦ πρίγκιπος Ταλλεϋράνδου, τῶν ὁποίων ἀποσπάσματα ἐδημοσίευσεν ἤδη Ἀμερικανικὴ ἐφημερίς. Τὸ χειρόγραφον κατόπιν θὰ κατατεθῇ εἰς δημόσιον τι κατάστημα ἐκτιθέμενον εἰς τὴν θέαν τοῦ δημοσίου. — Ἀπέθανεν ἐν Μόσχᾳ ὁ ἀσιανολόγος Νικήτας Ὀσσίποβιτς Ἐμίν, γνωστότατος ὡς συγγραφεὺς τῆς Ἱστορίας τῶν Ἀρμενίων. Ἐπλούτισε τὴν ρωσσικὴν ἐπιστήμην διὰ πολυαρίθμων συγγραφῶν, ἐν αἷς καὶ αἱ μεταφράσεις πάντων τῶν Ἀρμενίων ἱστοριογράφων.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ἡ Σάρα Βερνὰρ ἐπιχειρεῖ προσεχῶς μεγάλην περιοδείαν, ἥτις θὰ διαρκέσῃ δύο ὁλόκληρα ἔτη. Θὰ ἐπισκεφθῇ ἐπιδεικνύουσα τὴν τέχνην της, τὴν Βόρειον καὶ Νότιον Ἀμερικήν, καὶ Αὐστραλίαν, τὴν Νέαν Ζηλανδίαν, τὰς Ἰνδίας καὶ τὰς ἐν Ἀσίᾳ καὶ Ἀφρικῇ Γαλλικὰς καὶ Ἀγγλικὰς κτήσεις.

ΠΟΙΗΤΙΚΟΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

Ἡ ἐπὶ τῶν Ὀλυμπίων καὶ κληροδοτημάτων ἐπιτροπὴ ἀποδεχομένη καὶ ἐφέτος τὴν ἐντολὴν τοῦ φιλομούσου κ. Χρ. Νικολαΐδου Φιλαδελφέως, ἐπανιδρύσαντος τὸν ποιητικὸν ἀγῶνα, προκηρύσσει τοὺς ὅρους καθ' οὓς ἀπεφάσισε νὰ τελεσθῇ, λαβοῦσα ὑπ' ὄψει τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἀγωνοθέτου.

α.) Ὁ ἀγὼν ὁρίζεται λυρικὸς κατὰ τὴν εὐρεῖαν τῆς λέξεως ἔννοιαν, ἀποκλειομένων τοῦ δράματος καὶ τοῦ καθαροῦ ἔπους.

β.) Εἶνε δεκτὰ ποιήματα πρωτότυπα καὶ ἀνέκδοτα ἢ συλλογαὶ τοιούτων ποιημάτων περιέχουσαι στίχους οὔτε ἐλάσσονας τῶν 400 οὔτε πλείονας τῶν 800 ἐν ὅλῳ.

γ.) Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν ποιητὴν κατὰ βούλησιν νὰ γράψῃ ἢ τὴν καθαρεύουσαν ἢ τὴν δημώδη ἢ μικτόν τι καὶ ἐκλεκτικὸν ἰδίωμα.

δ.) Τὰ ποιήματα εἶνε δεκτὰ μέχρι τῆς 31 Μαΐου 1891, παραδοτέα δὲ εἰς τὸν πρόεδρον τῆς ἐπὶ τῶν Ὀλυμπίων ἐπιτροπῆς τὸ βραδύτερον τὴν ἡμέραν ταύτην.

ε.) Τὰ χειρόγραφα ἀπαιτοῦνται καθαρῶς γεγραμμένα· ἄλλως εἶνε ἀπαράδεκτα.

στ.) Ἕκαστον χειρόγραφον δέον νὰ φέρῃ ἐπιγεγραμμένον τοῦ ἑξαρίλλου διακριτικόν τι ρητόν, τὸ αὐτὸ δὲ ρητὸν ἐπιγεγραμμένον καὶ ἐπὶ ἐσφραγισμένου φακέλλου ἔχοντος ἐγκεκλεισμένον δελτίον φέρον τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ.

ζ.) Τοῦ κριθέντος ἀρίστου ἔργου ὁ ποιητὴς πρὸς τῇ δάφνῃ λαμβάνει καὶ τὸ κατατεθειμένον ὑπὸ τοῦ ἀγωνοθέτου χιλιόδραχμον γέρας. Ἂν δὲ ἐκ τοῦ φακέλλου ἐξαχθῇ ὄνομα ποιητοῦ βραβευθέντος ἤδη πέρυσιν ἢ προπέρυσιν ἐν τῷ Φιλαδελφείῳ ἀγῶνι, ὁ μὲν νικητὴς λαμβάνει μόνην τὴν δάφνην, περὶ δὲ τοῦ χρηματικοῦ βραβείου ἀποφαίνεται ἡ ἀγωνοδικὸς ἐπιτροπὴ ἀπονέμουσα ἢ διανέμουσα αὐτὸ εἰς τοὺς ἐπαινεθέντας. Ἀνώνυμος οὐδεὶς βραβεύεται.

η.) Ὁ ἀγὼν κριθήσεται ὑπὸ τριμελοῦς ἐπιτροπῆς, ἐκλεχθησομένης ἐν καιρῷ ὑπὸ τῆς ἐπὶ τῶν Ὀλυμπίων καὶ κληροδοτημάτων ἐπιτροπῆς, ἡ δὲ κρίσις ἀναγνωσθήσεται δημοσίᾳ ἐν τινι τῶν αἰθουσῶν τοῦ Ζαππείου μεγάρου κατὰ τὴν πρώτην Κυριακὴν μετὰ τὴν 26 Ὀκτωβρίου 1891.

θ.) Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 27 Δεκεμβρίου 1890.

Ἡ ἐπὶ τῶν Ὀλυμπίων ἐπιτροπὴ

Στ. Δραγούμης, πρόεδρος, **Α. Βαλέττας, Φ. Νέγρης, Παντιᾶς Ράλλης, Δεον. Στεφάνου.**

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ—ΠΕΡΙΕΡΓΑ—ΠΟΙΚΙΛΑ

Ὁ Τσαϊκόφσκη καταγίνεται νὰ περατώσῃ νέον του ἔργον ἐν Φλωρεντίᾳ, τὴν Dame de Pique, περὶ ἧς ἔγραψε πρὸς φίλον του: «Ἐὰν δὲν ἀπατῶμαι, αὐτὴ εἶνε τὸ καλλίτερον ἔργον μου. Ἡ ὑπόθεσις ἐλήφθη ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Πούσκην, ἔχει δὲ ὡς ἑξῆς: Ἕρμαν τις, χαρτοπαίκτης διέσημος, μανθάνει, ὅτι γραῖα κόμησα, ἡ ἐπονομαζομένη Ντάμα Μπαστοῦνι, καὶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη ζήσασα ἐν Βερσαλλίαις, εἶνε κάτοχος τριῶν καθβαλιστικῶν παιγνιοχάρτων, ἅτινα καθεστῶσι τυχηρὸν τὸν κατέχοντα αὐτά. Ὁ Ἕρμαν ἠράσθη τῆς ἐγγονῆς της κομήσης Λίζας, ἀλλ' ὁ πρὸς τὸ χαρτοπαίγνιον ἔρως του ὑπερεῖχε. Νύκτα τινὰ εἰσδύει εἰς τὸν θάλαμον τῆς κομήσης καὶ προσκαθεῖ νὰ ἐξαναγκάσῃ αὐτὴν νὰ τῷ εἴπῃ τὸ μυστικόν της. Ἡ γραῖα ἀποθνήσκει ἐκ φόβου, ἀλλὰ δὲν ὀνομάζει τὰ μυστηριώδη παιγνιόχαρτα, ἡ δὲ Λίζα κατηγορεῖ τὸν μελλόνυμφόν της, ὡς πρόξενον τοῦ θανάτου τῆς μάμμης της, καὶ διακόπτει τὰ μετ' αὐτοῦ σχέσεις της. Ὁ ἀτυχὴς παίκτης ἀπελπίζεται, ὅτε ἡ Ντάμα Μπαστοῦνι τῷ ἐμφανίζεται ἐν ὀνείρῳ καὶ τῷ ἀποκαλύπτει, ὅτι τὰ τρία κερδίζοντα παιγνιόχαρτα εἶνε τὸ τρία, τὸ ἑπτὰ καὶ ὁ ἄσσος μπαστοῦνι. Ἡ Λίζα συγκινεῖται ἐπὶ τῇ θλίψει τοῦ μνηστῆρός της καὶ προτείνει αὐτῷ νὰ συζευχθῶσιν, ἐπὶ τῷ ὅρῳ νὰ ἐκλέξωσιν ἄλλην πατρίδα, ὅπου νὰ διάγῃ βίον ἐντίμου ἐργάτου. Ὁ Ἕρμαν ὅμως, κάτοχος ἤδη τοῦ μυστηρίου τῆς τύχης, ἀρνεῖται ν' ἀπόσχῃ τοῦ χαρτοπαιγνίου καὶ ἐγκαταλείπει τὴν μνηστήν του ἥτις τήκεται ἐκ τῆς λύπης, ἐνῷ αὐτὸς σπεύδει νὰ δοκιμάσῃ τὴν δύναμιν τῶν τριῶν καθβαλιστικῶν χαρτίων. Τῷ δίδουν τὸ τρία καὶ τὸ ἑπτά· παίζει εἰς τὸν ἄσσον μπαστοῦνι καὶ εἰς ἀνταλλαγὴν λαμβάνει τὴν Ντάμαν Μπαστοῦνι! Ἰδοὺ ἡ καταστροφή. Ἐξαλλος δὲ ἐκ τῆς λύπης, διαπερᾷ τὴν καρδίαν του δι' ἐγχειριδίου.

*

Ἀνταποκριτὴς ἐφημερίδος ἐζήτησε παρὰ πολλῶν τῶν ἐξοχωτέρων Γάλλων ἐπιστημόνων καὶ συγγραφέων τὴν γνώμην των περὶ τῆς ἐκπιπτούσης ἤδη συνηθείας τοῦ στέλλειν τὴν πρωτοχρονιὰν ἐπισκεπτήρια πρὸς τοὺς φίλους. Μεταξὺ ἄλλων, ἰδοὺ ἡ γνώμη τοῦ Ρενάν:

«Ἐγὼ δὲν αἰσθάνομαι αὐτὴν τὴν ἀνάγκην, διότι τοὺς ἀληθινοὺς φίλους μου τοὺς βλέπω πολὺ συχνὰ καὶ ἠμπορῶ προφορικῶς νὰ τοὺς ἐκφράσω τὰ αἰσθήματά μου καθὼς καὶ ἐκεῖνοι εἰς ἐμέ. Ἀλλὰ εἰς ὅσα ἐπισκεπτήρια λαμβάνω ἀπαντῶ εὐχαρίστως, διότι λαμβάνω τοιουτοτρόπως εὐκαιρίαν νὰ πλησιάσω πρὸς στιγμὴν κατὰ διάνοιαν τοὺς τρέφοντας μίαν συμπάθειαν πρὸς ἐμέ. — Τὸ ἔθιμον εἶνε καλὸν καὶ πρέπει νὰ διατηρηθῇ· εἶνε μία ἀπὸ τὰς ἐκδηλώσεις τῶν παλαιῶν μας φιλοφρονήσεων καὶ μάλιστα εἶναι ἀκόμη καὶ λείψανον τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης, ἢ τοὐλάχιστον ἐκτιμήσεως καὶ ἐνδιαφέροντος πρὸς τὸν πλησίον· καὶ τὸ ὀλίγον αὐτό, ἀκόμη μένον σημεῖον τῆς ἀρχαίας τῶν κοινωνιῶν ἑνότητος καὶ συναφείας τῶν ἀτόμων πρέπει νὰ τὸ φυλάξωμεν, ἀφοῦ ἐχάσαμεν τὰς μεγάλας κοινωνικὰς ἀρετάς· ἐν μέσῳ τῆς καθημερινῆς περὶ ὑπάρξεως πάλης, διατί νὰ καταργήσωμεν καὶ τὸ μόνον σύμβολον μικρᾶς καὶ ἀμοιβαίας συμπαθείας;»

*

Ὁ Μιχάδος τῆς Ἰαπωνίας ὑπέγραψεν ἀπόφασιν, ἐπιτρέπουσαν εἰς τὰς γυναῖκας νὰ παρουσιάζωνται ἐπὶ τῆς σκηνῆς συγχρόνως μετὰ τῶν ἀνδρῶν· διότι μέχρι τοῦδε οἱ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες παρουσιάζοντο ἐναλλάξ, οὐδέποτε δὲ ταυτοχρόνως, τὸ ὁποῖον ἐννοεῖται, ὅτι καθίστα τὰς παραστάσεις, ἰδίᾳ τὰς ἐρωτικὰς σκηνάς, γελοιωδεστάτας.

*

Ἐν τοῖς Ἡνωμένοις Πολιτείαις ἑορτάσθη πρὸ τινος ἡ 84η ἀμφιετηρὶς τοῦ μεγαλητέρου τῶν ἐπιζώντων ποιητῶν τῆς Ἀμερικῆς, τοῦ M. Whittier, γεννηθέντος τὸ 1807, ποιητοῦ τοῦ Κουακέρου συγγραφέως ᾠδῶν «Αἱ φωναὶ τῆς ἐλευθερίας» καὶ μεγάλου ἀριθμοῦ λυρικῶν ἔργων. Ἐν τούτοις ὁ Whittier ἔχει ἐξ ἴσου ἔνδοξον ἀντίπαλον, τὸν Sir Walt Whitmas, ὃν ὑπάρχουσιν, ἰδίᾳ ἐν Ἀγγλίᾳ, πολλοὶ τιθέμενοι ὑπεράνω πάντων τῶν ποιητῶν μετὰ τὸν Ὅμηρον.

*

Νεωτάτη καὶ πρακτικωτάτη Ἀμερικανικὴ ἐφεύρεσις: Αἱ δέσποιναι τῶν κυριωτέρων πόλεων τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν συνεφώνησαν νὰ ὁρίσωσιν ἡμέρας ὑποδοχῆς ταύτην ἢ ἐκείνην τῆς ἑβδόμαδος, κατὰ τὰς συνοικίας,

ἐν αἷς κατοικοῦσιν. Οὕτως αἱ δέσποιναι, αἱ κατοικοῦσαι διαμέρισμά τι, θὰ δέχωνται τὴν δευτέραν, αἱ τοῦ ἄλλου διαμερίσματος τὴν τρίτην καὶ οὕτω καθεξῆς. Τοιουτοτρόπως διὰ τῆς εὐφυοῦς ταύτης ἐφευρέσεως ἐξοικονομεῖται ἀρκετὸς χρόνος καὶ χρῆμα.

*

Μικρὰ ἐτησία στατιστικὴ τοῦ Μελοδράματος τοῦ Βερολίνου: Ὁ Βάγνερ κατέχει, ὡς πάντοτε, τὴν πρώτην βαθμίδα μὲ 66 παραστάσεις: 21 τοῦ Λόεγκριν καὶ 20 τοῦ Ταγχόϋζερ. Κατόπιν ἔρχεται ὁ Βέρδης μὲ 26 παραστάσεις, ὧν αἱ 22 τοῦ Ὀθέλλου· ὁ Βέμπερ μὲ 24· ὁ Μόζαρτ μὲ 18· ὁ Μπιζὲ μὲ 13 τῆς Κάρμεν κτλ· ὁ Φιδέλιος καὶ ὁ Ὀρφεὺς τοῦ Γκλὺκ ἐδόθησαν τετράκις· τέλος τοῦ Μπελίνη, τοῦ Σποντίνη, τοῦ Σπόρ, τοῦ Μεϋλ καὶ τοῦ Χερουβίνη πρώτην ἤδη φορὰν κατὰ τὸ 1890 δὲν παρεστάθησαν ἔργα.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Μ.Σ.Τ. Ἀγρίνιον.—Κ.Π.Ι. Φάρσαλα. Ἐλήφθησαν· εὐχαριστοῦμεν.—Νίηρ. Ἐὰν σᾶς εἴπωμεν, ὅτι ἀνάλογόν τι συνέβη ἐν Ἀμερικῇ, τῇ χώρᾳ τῶν παραδοξοτήτων, θὰ τὸ ἐθεωρεῖτε ἀπίστευτον· καὶ ἐν τούτοις συνέβη.... ἐν Πάτραις. Πατινάδα διὰ κλειδοκυμβάλου, ὅπερ ἀχθοφόροι μισοθωθέντες ἤγειρον καὶ ἄφινον χαμαὶ ὅπου οἱ λοιποὶ ὀργανοπαῖκται ἀπεφάσιζον νὰ ἐκτελέσωσι μικρὰν ὑπαίθριον συναυλίαν, πατινάδα τοιαύτη τὸ πρῶτον φαίνεται εἰς τὰ μουσικὰ χρονικά.—Ι.Π. Πάτμον. Καλὸν καὶ τὸ ρωσικὸν ἔθιμον τοῦ νέου ἔτους, καθ' ὃ οἱ ἐπισκέπται εἰσερχόμενοι εἰς τὰς φιλικὰς οἰκογενείας καὶ φέροντες μεθ' ἑαυτῶν σῖτον, ῥαίνουσιν αὐτὸν προσφωνοῦντες «Σπείρω, ἀνεμίζω, κοσκινίζω καὶ μὲ τὸ νέον ἔτος σὲ συγχαίρω». Θέλουσι βεβαίως νὰ εὐχηθοῦν ἀφθονίαν προϊόντων.—Α.Α. Χίον. Ἐλήφθησαν· ἀναμένομεν καὶ τὰ ὑπόλοιπα.—Κ.Π. Σύρον.—Γ.Α. Ἄνδρον.—Ν.Μ. Πάτρας. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν ἀρίστην χρῆσιν, ἣν ἐκάματε τῶν ἀγγελιῶν μας· αὗται ἐπεστράφησαν πλήρεις.—Κ.Π.Ι. Ἄργος,—Στ.Μ. Ρόδον,—Π.Ε. Ἀνδρίτσαιναν,—Κ.Α.Κ.—Δ. Ἐμμ. Πάρον,—Κυπρ. Σύλλογον. Λευκωσίαν,—Ἀρ. Φωτ.,—Κ.Α.Μ.,—Ε.Ν.,—Ι.Δ.Τ. Κ]πολιν,—Στεφ. Ν. Παρισίους,—κ. Λίκ. Π. Λονδῖνον. Ἐλήφθησαν· εὐχαριστοῦμεν —Ἀληθινῷ. Ἀγουλινίτσαν. Ἀκατάλληλον.—Μ.Ε.Ε. Τεργέστην· Ἐνεγράφητε. Ἐστάλησαν σὺν τοῖς παλαιοῖς. Κ. Γ.—Γ.Ο. Ἔνταῦθα. Πέμψατε νὰ λάβητε τὴν ἀπάντησιν.—Β.Α. Ὀδησσόν. Ὅταν ἡ φιλία ὑπερβῇ τὰ τεσσαράκοντα ἔτη, δὲν δύναται εὐκόλως νὰ διασπασθῇ, μ' ὅλας τὰς κακολογίας τῶν δήθεν φίλων.—Ν.Π. Ὀδησσόν. Ἐβαρύνθητε νὰ περιμένωμεν; μήπως προτιμᾶτε νὰ ἔλθωμεν ἡμεῖς πρὸς ὑμᾶς;—Ι. Π. Βασιλίκεου,—Α. Π. Πιρλίτσι,—Οἰκ. Μ. Τσινεσάουτς,—Ι.Β. Γκούρα Κάμιγκα,—Π.Ρ. Πογόρνα Σ' νόβιμ γόδομ.—Κ.Α.,—Στ. Μ.,—Π.Ε. Ρόδον,—Κ.Β. Χανία,—Μ. Α. Σανόκον,—Ε.Στ. Λεχαινά,—Δ. Γ. Βόνιτσαν,—Αἰδ. Γρ. Δ. Τύρναβον.—Α. Π. Λαμίαν,—Κ. Ἄμφισαν. Ἐλήφθησαν· εὐχαριστοῦμεν.—Χ.Κ.Α. Χαλκίδα. Θὰ γράψωμεν.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἐξεδόθησαν

Ἡ ἀρχαιότης τῆς ἐπιστήμης, ὑπὸ Θ. Δομίνου,

Τὸ ἐν Παρισίοις διεθνὲς συνέδριον, τῶν πνευματιστῶν καὶ ψυχολόγων ὑπὸ Θ. Δομίνου.

Μικρασιατικά, ὑπὸ Ἰωακεὶμ Βλαβάνη.

Οἱ κ. κ. συνδρομηταὶ τῆς Ἑβδομάδος παρακαλοῦνται νὰ ἐμβάσωσι τὰς συνδρομάς των.

Α. Φ. ΦΑΓΚΑΒΗ
ΕΚ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΩΝ

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Δούκας.—Φροσύνη.—Ὁ Μνηστὴρ τῆς Ἀρχοντούλας· ὁ τόμος . . . . . δρ. 4
Ἡ Παραμονή.—Τοῦ Κουτρούλη ὁ Γάμος.—Δεύς ἐπίσκεψις· ὁ τόμος . . . . . δρ. 4

ΕΜΜΕΤΡΟΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

Σοφοκλέους Ἀντιγόνη.—**Ἀριστοφάνους** Νεφέλαι.—Εἰρήνη.—Τὰ Ὄρνεα· ὁ τόμος . . . δρ. 4
Τάσσου Ἡ Ἐλευθέρωσις τῆς Ἱερουσαλήμ. Μέρος Α'. ὁ τόμος . . . . . δρ. 4
Τάσσου Ἡ Ἐλευθέρωσις τῆς Ἱερουσαλήμ. Μέρος Β'. ὁ τόμος . . . . . δρ. 4
Αἐσσιγκ. Νάθαν ὁ Σοφός·—**Σχίλλερ** Γουλιέλμος Τέλλος· ὁ τόμος . . . . . δρ 4
Δάντου Κόλασις — **Αἰσχύλου** Πέρσαι **Γαίτου** Ἰφιγένεια. — **Σαικσπεῖρου** Ἰούλιος Καῖσαρ· ὁ τόμος . . . . . δρ. 4

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ ΚΑΙ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΦΑΚΕΛΛΩΝ
ΠΑΛΛΗ ΚΑΙ ΚΟΤΖΙΑ
ΑΘΗΝΑΙ
ΧΑΡΑΚΤΑΙ
ΕΠΙ ΜΕΤΑΛΛΩΝ ΠΑΝΤΟΣ ΕΙΔΟΥΣ ΣΦΡΑΓΙΔΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΕΦΑΛΙΩΝ
Monogrammes
Σφραγῖδες ἐξ ἐλαστικοῦ παντὸς εἴδους
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ
ΚΑΡΤΟΝΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑ
ΧΑΡΤΗΣ ALBUMINÉ
ΕΚΤΥΠΟΥΝΤΑΙ ΧΑΡΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΚΑΙ ΦΑΚΕΛΛΩΝ
ΠΛΑΚΕΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑΙ
ΣΑΠΟΝΕΣ ΑΓΓΛΙΚΟΙ
Τὰ καλλίτερα ὑφάσματα χώνευα ἐν Ἑλλάδι ΚΑΤΑΣΤΙΧ
ΜΕΛΑΝΟΔΟΧΕΙΑ
ΕΚΤΥΠΟΥΝΤΑΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΡΙΑ ΣΤΙΓΜΙΑΙΩΣ
ΕΚΤΥΠΟΥΝΤΑΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΡΙΑ ΧΑΛΚΟΓΡΑΦΗΜΕΝΑ

ΜΑΓΙΚΑ ΠΑΙΓΝΙΑ

ΠΕΙΡΑΜΑΤΑ ΕΚ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ

ΕΚΤΕΛΟΥΜΕΝΑ ΜΕ ΤΑ ΠΡΟΧΕΙΡΟΤΕΡΑ ΟΙΚΙΑΚΑ ΣΚΕΥΗ

Ἐκδότης ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΣΔΟΝΗΣ

Ἰδοὺ ἐν βιβλίον, τὸ ὁποῖον θὰ εἰσαγάγῃ ἐφέτος νεωτερισμὸν εὐχάριστον εἰς τὰ διάφορα εἴδη διασκεδάσεως τῶν οἰκογενειῶν. Τὸ βιβλίον ἐξεδόθη ἐκ τοῦ «Βιβλιοπωλείου τῆς Ἑστίας», τοῦ ὁποίου ἀλλεπάλληλοι δημοσιεύονται ἀπό τινος αἱ καλαὶ ἐκδόσεις. Τὰ Μαγικὰ Παίγνια εἶνε βιβλίον προωρισμένον βεβαίως εἰς εὐρυτάτην διάδοσιν. Δὲν θὰ ὑπάρξῃ οἰκογένεια, ἡ ὁποία νὰ μὴ ζητήσῃ νὰ τὸ ἀποκτήσῃ. Διότι πρὸς τοῦτον κυρίως τὸν σκοπὸν ἐξεδόθη τὸ βιβλίον, νὰ τέρψῃ, νὰ διασκεδάσῃ, νὰ ὠφελήσῃ τοὺς οἰκογενειακοὺς κύκλους. Διὰ τῶν Μαγικῶν Παιγνίων ἡ ὡραία ἐπιστήμη τῆς φυσικῆς ἐλαϊκεύεται οὕτως εἰπεῖν, ἐξηγουμένων διὰ τρόπου ἁπλουστάτου πολλῶν αὐτῆς νόμων καὶ ἀληθειῶν. Ἕκαστος ἐν τῷ βιβλίῳ αὐτῷ θὰ εὕρῃ ὕλην τερπνῆς διδασκαλίας ἐν τῇ σειρᾷ τῶν ποικίλων πειραμάτων, ἅτινα περιέχει καὶ ὧν ἕκαστον συνοδεύεται ὑπὸ ὡραίας εἰκόνος ἐξηγούσης τὸν τρόπον τῆς ἐκτελέσεως. Ἡ ἐκτέλεσις δ' αὐτῆ εἶνε εὐκολωτάτη, διότι γίνεται διὰ τῶν ποοχειροτάτων οἰκιακῶν σκευῶν καὶ ἄλλων κοινῶν ἀντικειμένων, ὅπερ καθιστᾷ τὴν χρῆσιν τοῦ βιβλίου προσιτὴν εἰς πᾶσαν οἰκογένειαν ἀποκτῶσαν οὗτον ὄργανον ὠφελίμου καὶ θελκτικῆς διασκεδάσεως κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀναπαύσεως ἀπὸ τῶν μεριμνῶν τῆς ἡμέρας.—Τὸ βιβλίον εἶνε καλλιτεχνικῶς τετυπωμένον, καὶ **τιμᾶται δραχμὰς 5.**

Πᾶσα αἴτησις περὶ ἀποστολῆς ἀντιτύπων συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου, ἀπευθύνεται πρὸς τὸν κ. **Γ. Κασδόνην, διευθυντὴν τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἑστίας»** εἰς Ἀθήνας.

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Τμῆμα Πειραιῶς—Κορίνθου—Πατρῶν

	1	3	33		2	4	32
Πειραιεὺς ἀν.	6.25π	11.25	1.45	Πάτραι ἀν.	7.40π	11.45	—
Ἀθῆναι »	7.—	12.—	2.20	Αἴγιον »	9.24	1.03	—
Κόρινθος ἀφ.	10.—	2.54	5.45	Κόρινθος »	1.20μ	4.10	7.—π
Αἴγιον »	1.57	5.55	—	Ἀθῆναι ἀφ.	4.30	7.10	10.22
Πάτραι »	3.35	7.15	—	Πειραιεὺς »	5.—	7.40	10.55

Τμῆμα Κορίνθου-Ναυπλίου-Μύλων

	π.μ.	μ.μ.		π.μ.	μ.μ.
Κόρινθος ἀν.	10.25	4.15	Μύλοι ἀν.	—	1.10
Ἄργος ἀφ.	12.17	6.28	Ναύπλιον »	9.30	—
Ναύπλιον »	—	7.05	Ἄργος »	10.10	1.40
Μύλοι »	12.45	—	Κόρινθος ἀφ.	12.25	3.42

Τμῆμα Πατρῶν-Πύργου

	π.μ.	μ.μ.	μ.μ.		π.μ.	μ.μ.	μ.μ.
Πάτραι ἀν.	7.20	4.15	2.—	Πύργος ἀν.	7.—	2.—	3.05
Ἀχαΐα ἀφ.	8.15	4.57	2.55	Γαστούνη »	8.24	3.12	4.40
Μανωλάς »	9.18	5.48	4 —	Λεχαινὰ ἀφ.	8.47	3.33	5.05
Λεχαινὰ »	9.47	6.15	4.40	Λεχαινὰ »	8.50	3.35	6.40π.
Γαστούνη ἀν.	9.50	6.17	6·45π	Μανωλὰς »	9.19	4.06	7.15
Πύργος »	10.20	6.46	7.22	Ἀχαΐα »	10.11	4.58	8.18
	11.40	8.05	8.50	Πάτραι ἀφ.	10.55	5.50	9.15

Τοπικαὶ ἁμαξοστοιχίαι καθ' ἑκάστην εἰς ὅλα τὰ τμήματα.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ ΔΕΩΝΗ